nedeljski
Primorski dnevnik

Leto XIV - št. 136 (3981) TRST, nedelja 8. junija 1958 Cena 30 lir

De Gaullu se mudi, ker hoče izkoristiti „psihološko razpoloženje“

Prve dni oktobra referendum o reformi ustave v enem mesecu pa občinske volitve v Alžiriji

Če bo referendum odobril novo ustavo, bodo v Franciji kmalu nove splošne volitve - Alžirski odbor je sklenil „brezpogojno in brez pridržkov“ ravnati se po ukazih De Gaulla - Oster napad Mitteranda na generala

Kot odgovor De Gaullu napovedujejo Alžirci nove hude udarce Francozom

PARIZ, 7. — De Gaulle je danes zjutraj predsedoval seji francoske vlade, na kateri so med drugim določili, da bo referendum o reformi nove ustave 5. oktobra. Poleg tega razmišljajo o možnosti, da bi razpisali v Alžiriji čez približno en mesec občinske volitve.

Kakor je sporočil minister za informacije Malraux, bo referendum v Franciji, Alžiriji in v prekomorskih departmajih. Če bo referendum odobril novo ustavo, bodo v Franciji nove splošne volitve.

Današnja seja je bila predvsem posvečena Alžiriji. O tamkajšnjem položaju so poročali vsi ministri, ki so spremljali De Gaulla v Severno Afriko; zadnji pa je poročal De Gaulle sam.

De Gaulle je govoril o «spontanosti» gibanja ki je nastopilo v Alžiriji in je dejal, da je vojska usmerila v pravo smer energije, ki jih je sprožilo gibanje 13. maja, in se je trudila, da dogodki ne bi postali dramatični». Sprejeti ukrepi so preprečili, da bi se stvari obrnile na slabše. De Gaulle je celo trdil, da francosko prebivalstvo v Alžiriji sedaj v celoti sprejema tezo enakopravnosti, medtem ko so pred enim letom ti zavračali tako možnost. Upal si je celo trditi, da bi v očeh večine muslimanov morebitni odhod Francije iz Alžirije pomenil neke vrste izdajstva.

Kar se tiče položaja v Alžiriji, je Malraux sporočil tudi sledeče: Verjetno je, da bodo nekateri alžirski muslimani vključeni v vladni svet; verjetno je, da bodo občinske volitve v Alžiriji približno v enem mesecu; ministrstvu za Alžirijo se priključi predsedstvu vlade; general Salan je imenovan za generalnega pooblaščenca vlade v Alžiriji, pomaga pa mu civilni administrator s funkcijami generalnega tajnika.

General De Gaulle je sklenil govoriti po radiu francoskemu prebivalstvu verjetno prihodnjo soboto. Predvideva se tudi velika manifestacija za komemoracijo «razglasa od 18. junija», ki ga je De Gaulle naslovil Francozom leta 1940 iz Londona.

Vlada misli tudi določiti 5. oktobra (morda tudi en teden prej) dan za referendum; neumestno pa se ji zdi pred tem dnem razpisati delne volitve za narodno skupščino.

General De Gaulle je potrdil na seji vlade, da je dobil sporočilo angleškega ministrskega predsednika Mac Millana glede morebitnega njunega sestanka.

V ponedeljek bo nova seja ministrskega sveta, na kateri bodo govorili tudi o francosko-tuniških odnosih.

Danes se je De Gaulle razgovarjal tudi s predstavniki socialistične sindikalne organizacije «Force Ouvrière» o gospodarskih in socialnih vprašanjih. Sindikalni voditelji očitno niso bili preveč zadovoljni z razgovorom, ker je predstavnik po razgovoru izjavil: «Vlada se pripravlja, da opredeli svojo politiko. Upamo, da bo upoštevala naša priporočila.»

Kakor je znano, je CGT (Conferation Generale du Travail) očkionila vabilo De Gaulla, naj pošlje svoje predstavnike na razgovor z njim.

De Gaulle je zatem sprejel državne ministre Molleta, Pflimlina in Jacquinota ter štiri ministre, ki sedaj sestavljajo vlado. Domnevajo, da bo De Gaulle v ponedeljek spopolnil svojo vlado, v katero bo vključil strokovnjake, parlamentarce in verjetno tudi enega alžirskega muslimana.

Kaj so na seji vlade govorili o alžirskem zarotniškem odboru, ni znano. Toda De Gaulle je v pismu, s katerim je generala Salana imenoval za svojega generalnega pooblaščenca v Alžiriji, jasno povedal svoje stališče, kakor ga je povedal že na prefekturi v Oranu ko je govoril tamkajšnjim upravnim funkcionarjem in članom alžirskega odbora. Posebno važnost pripisujejo v pariških političnih krogih tistemu delu pisma generalu Salanu, kjer pravi: «Vaša naloga je, ohraniti in eventualno vzpostaviti redno izvajanje oblasti. Odbori, ki so se spontano ustanovili v nedavnih okoliščinah, si očitno ne bodo mogli v nobenem primeru lastiti svojstva rednih oblasti.»

Prav tako poudarjajo v političnih krogih v Parizu, da je De Gaullu vsaj deloma uspelo vzpostaviti enotnost vojske s tem, da je legaliziral njen upor, izročil v Alžiriji vso oblast generalu Salanu in da je v vseh svojih govorih v Alžiriji predvsem poudarjal vlogo vojske in njene «zasluge», «da je alžirsko gibanje obrnila v pravo smer». Se pred svojim odhodom je izdal za vojsko dnevno povelje, v katerem ponovno poudarja te stvari.

Alžirski odbor je danes imel novo sejo. Značilno je, da je po seji predstavnik odbora Neuwirth, ki je bil do sedaj vedno zelo zgovoren pri razlaganju sklepov tega odbora, izjavil, da ne more nič povedati o poteku seje, dokler ne bo sporočila za tisk prebral in odobril general Salan.

Zvečer je Neuwirth izjavil, da je odbor obljubil spremeniti se v «nepolitično» gibanje. Pripomnil je, da je odbor «dosegel svoj glavni smoter» in je sklenil slediti direktivam generala De Gaulla. Na neko vprašanje je Neuwirth odgovoril, da je odbor sprejel «brez pogojev in brez pridržkov» ukaze generala De Gaulla. Pripomnil je, da bo odbor sporočal samo «prefekte» generalu Salanu. Izjavil je dalje, da bodo častniki se dalje udeleženi pri delu odbora, kar je dokaz, da namerava vojska nadzorovati delo odbora.

Neuwirth je že sinoči izjavil, da so odbori «narodne rešitve» pripravljeni podpirati De Gaulla in da se bo učinek te podpore čutil pri referendumu, ki «naj odpravi vse pristaše sistema». Neuwirth je dalje izjavil, da ne more potrditi, ali se bo v Parizu ustanovil odbor «narodne rešitve».

Vsekakor je merjenje sil med De Gaullom in fašističnimi odbori «narodne rešitve» v polnem razvoju. Današnji sklepi vlade kažejo prizadevanje generala, da pospeši svojo akcijo. Se bolj važna kakor napoved referenduma za 5. oktobra je odločitev, da bodo v Alžiriji občinske volitve v približno enem mesecu. Prav od procesa ki se začenja s temi volitvami, bo nedvomno odvisen izid referenduma. V parlamentarnih krogih poudarjajo, da De Gaulle ne more upati na zmago pri referendumu, če ne bo prej rešil alžirskega vprašanja. Na drugi strani pa upa, da bo prav tu potolkel organizatorje odborov «narodne rešitve», za katere je Alžirija dokaj primeren izgovor za napad na republiko. Kakor je De Gaulle sam izjavil danes na seji vlade, namerava izkoriščati psihološki položaj, ki se je ustvaril v Alžiriji z njegovim prihodom na oblast. Pripomnil je, da bi v drugačnih okoliščinah vsakemu drugemu bilo nemogoče doseči, da francoski kolonisti sprejmejo enakopravnost z muslimani. Namen generala je, da si ustvari med alžirskim prebivalstvom «sogovornike», s katerimi naj bi čimprej začel razgovore: «Ostalo se bo videlo,» je izjavil general. Toda prav pri tem zadeva ob največje težave. Predvsem od Alžircev samih. Voditelji alžirske narodnoosvobodilne fronte in alžirskega narodnega gibanja so neugodno reagirali na te generalove načrte. Vojaške akcije alžirskih borcev so se v zadnjem času povečale. Malo upanja je, da se bo položaj bistveno spremenil, to tem bolj ker bodo na prihodnjih alžirskih volitvah izvoljeni zelo verjetno zaupniki osvobodilne fronte, čeprav bodo to spretno prikrivali.

Preteklo noč so skupine alžirskih borcev vdrle v središče Bone kjer so se spopadle z varnostnimi silami in se nato umaknile. Do streljanja je prišlo na več krajih mesta. Francozi so morali nastopiti s tanki in streljanje je trajalo 40 minut. Trije policijski agenti so bili ranjeni, medtem ko so se Alžirci naglo umaknili v gorovje.

Tudi v Sidi Bel Abesu, kjer je sedež tujske legije, so alžirski borci obračunali s tremi izdajalskimi muslimani od katerih je eden član tamkajšnjega odbora «narodne rešitve». Poleg tega so alžirski borci zažgali poljske pridelke številnim francoskim kolonom ter poškodovali več železniških prog

Težave čakajo De Gaulla, tudi kar se tiče notranje politike Odbori narodne rešitve imajo v Alžiriji ključne položaje in med temi so alžirski radio, številne prefekture in cenzura tiska. General Salan ima pred seboj zelo težavno nalogo, ki je v tem, da bo moral polagoma skrčiti področje dejavnosti teh odborov. Vest, da so general Massu in njegovi častniki sklenili umakniti se iz odborov «narodne rešitve», ni še potrjena. Na drugi strani pa zatrjujejo, da že delujejo v Parizu odbori «narodne rešitve» in v 14 drugih departmajih. V nekaterih mestih kakor na primer v Lyonu, Toulosi, Tarbesu itd. so se ustanovitelji teh odborov že javno po-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Gornji zemljevid Afrike nam nazorno kaže glavni vzrok sedanje francoske krize, ki je pripeljala na oblast generala De Gaulla, ki bo moral prej ali slej pristati na neodvisnost Alžirije, za katero se že štiri leta bori alžirsko ljudstvo. Po izgubi Alžirije bo prišla na vrsto še vsa ostala tako imenovana francoska Afrika, ki zajema skoraj eno tretjino afriškega kontinenta in kjer so v zadnjih letih odkrili ogromna ležišča nafte, železa, cinka, živega srebra, bakra, svinca in antimona predvsem v Sahari ter so zato v Parizu ustanovili celo posebno ministrstvo za Saharo. — Sama Alžirija je štirikrat večja od Francije in meri 2.224.000 kvadratnih kilometrov z 9.643.000 prebivalci; francoska Zahodna Afrika 4.634.000 kv. km z 18.729.000 prebivalci; francoski Togo s 56.500 kv. km in enim milijonom prebivalcev; francoska Ekvatorialna Afrika meri 2.510.000 kv. km in ima 4.769.000 prebivalcev; francoski Kamerun s površino 432.000 kv. km in s 3.146.000 prebivalci; francoska Somalija 21.700 kv. km in 63.000 prebivalci otok Madagaskar s 589.840 kv. km in 4.730.000 prebivalci in končno še arhipelag štirih otokov Komore ter otok La Reunion z nekaj manj kot pol milijona prebivalcev. V De Gaullovih rokah je torej usoda vsega tega ogromnega kolonialnega imperija, katerega temelji so se nadvse nevarno zamajali. Njegovi narodi pa hočejo svobodo in neodvisnost, ki jo bodo tudi dosegli, kajti časi kolonializma minevajo za vedno.

General De Gaulle med obiskom v Alžiru v družbi z Jacquesom Soustellom in poveljnikom francoskega sredozemskega brodovja ter dvema višjima častnikoma. Uporniški odbori so zahtevali, naj imenuje De Gaulle Soustella za vrhovnega guvernerja v Alžiru, toda De Gaulle je imenoval namesto njega generala Salana, ker noče več popuščati pred fašističnimi odbori in bo Soustella verjetno imenoval za veleposlanika v ZDA

Vzroki spopadov v deželi ceder

Prebivalstvo Libanona je razdeljeno na dva tabora: na tabor, ki ruši stare temelje kolonialnega in fevdalnega izkoriščanja ter se bori za enotnost, neodvisnost in gospodarsko-socialno osamosvojitev Arabcev, in na tabor, ki bi hotel na Srednjem vzhodu ohraniti petrolejske, politične in strateške privilegije Zahoda ter vmešati Arabce v ideološki spopad med obema blokoma

Sedanji nemiri v Libanonu dokazujejo, da je gibanje za neodvisnost postala glavna zahteva arabskega Vzhoda. Čeprav je bil povod za začetek nemirov povsem formalen — namen predsednika Šumana, da se protiustavno kandidira tudi za drugi predsedniški rok — se bistvo upora ne more zožiti samo na borbo za ohranitev ustavne ureditve. Podlaga upora so tiste revolucionarne zahteve, ki so hkrati glavna točka sodobne arabske politike: revizija splošnih odnosov z Zahodom z namenom, da se utrdi nacionalna neodvisnost in pozitivna nevtralnost v hladni vojni med dvema blokoma.

Libanon leži med Združeno arabsko republiko in Iraško - jordansko federacijo. Prva je proglasila načela vsearabske solidarnosti in neodvisnega razvoja izven in mimo obstoječih blokov in postala na ta način središče naprednega združevanja arabskega sveta; druga federacija pa zastopa ravno nasprotno zamisel razvoja Srednjega vzhoda. In prav spričo tega usodnega vprašanja arabske politike se je Libanon razdelil na dva oborožena tabora. Prvi tabor je tabor opozicije, ki je sicer sestavljena iz raznih političnih skupin, vendar pa je enotna v zahtevi, da se država osvobodi vseh oblik podrejenosti interesom zahodnega bloka. Vladni tabor predsednika Šamuna vidi bodočnost Libanona v tesni politični in vojaški povezanosti z Zahodom.

Libanonski notranji razkol ima torej vse značilnosti spopada dveh zamisli glede ureditve Srednjega vzhoda: med arabsko koncepcijo, ki dinamično ruši staro ureditev kolonialne - fevdalnega izkoriščanja in utrjuje idejo enotnosti, neodvisnosti in gospodarsko-socialne osamosvojitve arabskega naroda, ter nearabsko zamislijo, ki se ni rodila na tleh Srednjega vzhoda, temveč bi hotela tu ohraniti petrolejske, politične in strateške privilegije Zahoda, da bi to področje zapletla v ideološki spopad blokov.

Po nekaterih posebnostih se kriza v Libanonu malo razlikuje od podobnih potresov, skozi katere so šle ostale arabske države Med činitelji, ki so vplivali na razcep prebivalstva so glavne socialno-verske in politične razlike.

Za razliko od drugih arabski držav s strnjenim muslimanskim prebivalstvom, je Libanon edina arabska država z dvema, približno enakima verskima skupnostima — islamsko in krščansko. Versko razdeljenost krepijo še določeni, z zakonom zajamčeni privilegiji, ki jih uživajo krščanski maroniti v državni upravi: 52 odstotkov sedežev v parlamentu in predsednika republike, medtem ko imajo muslimanski suniti samo 40 odstotkov mandatov in predsednika vlade. Med obema skupnostima je primitivno pleme Druzi. To je neka posebna verska sekta s prastaro plemensko ureditvijo, ki ima 7 odst. sedežev v skupščini. Kompromis na verski podlagi, ki daje nadrejen položaj kristjanom, je vzrok pogostih notranjih trenj.

Politične razlike pa večinoma izhajajo iz verske razdeljenosti. Skoraj vsi muslimani so na strani političnih struj, ki prihajajo s širokega arabskega področja. Oni so tradicionalni prijatelji Sirije in Egipta. Zato je zedinjenje teh držav na novi podlagi arabske enotnosti povzročilo val navdušenja v muslimanskem delu Libanona. Libanonski suniti se čutijo sestavni del velike arabske celote; navdihuje jih vsearabsko gibanje za lasten političen program.

Maronitsko izobraženstvo pa je samo drugi izraz za zahodni vpliv, duh in politiko. Pod vodstvom Šamuna, ki je maronit, je Libanon poslabšal svoje odnose s Sirijo in Egiptom. Staro prijateljstvo s temi državami je zamenjal z novim prijateljstvom z Jordanijo in Irakom, kar je dalo zunanji politiki Libanona večji prozapadnjaški izraz. V splošnem spopadu Vzhod-Zahod je Šamun namesto nevtralnosti, kot zahtevajo arabske koristi, aktivno vmešal svojo državo na strani Zahoda: Libanon je edina arabska država, ki je podpisala Eisenhowerjevo doktrino, ki pomeni v očeh Arabcev sredstvo vmešavanja in nadoblasti Zahoda na Srednjem vzhodu. S sprejetjem ameriške pomoči je sprejel Šamun določene obveznosti politične narave, ki jemljejo tej državi možnost neodvisne akcije in jo postavljajo proti enotnemu gibanju arabske obnove.

Neredi v Libanonu so predmet pažnje svetovne javnosti v prvi vrsti zaradi tega, ker imajo značaj množičnega oborženega upora proti politiki blokov. Posebno važno je dejstvo, da je večji del maronitov, med katerimi je tudi patriarh, za politiko nacionalne neodvisnosti in za solidarnost z ideali in cilji arabske revolucije.

Nadvse važen činitelj pa je tuje vmešavanje. Dogodki v Libanonu, ki že sami po sebi pomenijo notranjo zadevo te države, grozijo s poslabšanjem na Srednjem vzhodu zato, ker niti tokrat tuje države ne želijo pustiti Libanona v miru, da bi sam odločal o svoji politiki. Resne grožnje, ki prihajajo od zunaj ne prispevajo k ureditvi položaja v deželi ceder, temveč nasprotno. ogrožajo mir na širokem prostoru Srednjega vzhoda, ker je gotovo, da sosedne arabske države ne bi mogle ostati križem rok spričo tuje intervencije.

Zato je cudno, da se je vlada ZDA odločila v takih pogojih poslati vojaško pomoč Šamunu in izrazila pripravljenost, da se z vojsko vmeša v notranje obračunavanje v Libanonu. Še manj pa so razumljive tako grobe demonstracije pritiska kakršne so manevri vojne mornarice NATO pred libanonskimi vodami — 70 vojnih ladij in več sto letal — premik britanskih ušilcev v smeri vzhodnega Sredozemlja, sporočilo britanskega vojnega ministrstva o pripravljenosti padalcev, da stopijo v akcijo v primeru potrebe in podobno.

Spričo vsega tega niti pritožba Libanona na Varnostni svet proti Zedinjeni arabski republiki ne zveni drugače kot poskus, da se lastna notranja kriza spremeni v krizo odnosov med Libanonom in neodvisnimi arabskimi državami. Poleg tega pa se ustvarja z obtoževanjem Egipta in Sirije ugodno ozračje za opravičevanje intervencije zahodnih sil, ki kažejo tudi ob tej priložnosti svojo nepripravljenost, da svoje odnose z arabskim svetom zgradijo na sodobnih temeljih enakopravnega vzajemnega ravnanja in nevmešavanja v notranji proces razvoja Srednjega vzhoda.

N. D.

NAUK ZA VSE ČASE IN VSE KONTINENTE

Aktualni portreti

NADSKOF MAKARIOS nekak idejni vodja ciprških upornikov, ki je zaradi nekoliko spremenjenih razmer na Cipru in drugih važnih dogodkov v svetu stopil za trenutek v ozadje, je ponovno predmet zanimanja in tudi polemik, češ da ni dosleden borec, kar mu očitajo nekateri Ciprcani. Pred dnevi je odšel na obisk k Naserju

BARBARA HUTTON je ena najbogatejših žensk v ZDA in na svetu. Se bolj znana je zaradi svojih številnih zakonov. Vsakokrat pa se je že priletna Barbara zakonske zveze otresla. Sedaj si je izbrala novega prijatelja, zelo mladega Jamesa Douglasa, za katerega pa pravi, da ni njen prijatelj, pač pa le — spremljevalec

LANA TURNER je pred leti zaslovela kot filmska igralka. Se bolj pa je zaslovela pred meseci, ko je njena 14-letna hčerka z nožem zabodla njenega ljubimca gangsterja Stompanata. Sedaj se je Lana ponovno lotila filmske dejavnosti. Julija bo začela s filmom «Imitation of life», ki ga bo režiral Douglas Sirk

ELVIS PRESLEY kralj «rock and rolla» je pred meseci moral k vojakom. Okoli vojašnice, v kateri služi rok, je vedno veliko njegovih oboževalk. Nekateri ameriški časopisi so tja poslali tudi svoje posebne dopisnike, da bi sledili vsakemu njegovemu koraku. Sedaj je Presley dobil vojaški dopust

ELLA PETRY je kot Angležinja nujno tudi ljubiteljica malih živali. Polnih 21 dni je na prsih nosila kurje jajce, iz katerega se je ob topioti že zrele «kokoljo» zleglo piščе. Na sliki «kokoljo» Ella s svojim piščančkom. Resnici na ljubo in njej v opravičilo moramo dodati, da je to storila za stavo

Sedem dni v svetu

Kam gre De Gaulle?

Kakor je bilo že prej določeno, je francoski parlament izglasoval De Gaullu investituro in zatem vso neomejeno oblast, ki jo je general zahteval. Izglasoval mu je obnovitev izrednih pooblastil v Alžiriji, šest mesecev veljavna neomejena pooblastila in poseben postopek za reformo ustave. Ker je za načelen pristanek za reformo ustave potrebna tripetinska večina, ne da bi potem bil potreben referendum, je De Gaulle zagrozil z ostavko, če te tripetinske večine ne dobi. In glej! Se tista polovica socialističnih poslancev, ki je glasovala proti investituri (najbrž, ker so vedeli, da bo investituro tako in tako dobil), se je pri glasovanju o tem postopku vzdržala. Poslance je, kakor kaže, bolj skrbela morebitna nova kriza ravno v poletnih počitnicah in so si rajši izbrali splačane počitnice, na katere jih je poslal De Gaulle. Proti neomejenim pooblastilom De Gaullu in proti reformi ustave so glasovali samo komunistični poslanci, Mendès France in nekateri njegovi poslanci in še nekaj drugih

S temi pooblastili v žepu je De Gaulle v torek odpotoval v Alžirijo skupno z vsemi najvišjimi vojaškimi voditelji. Medtem je ponovno prevzel mesto generalnega načelnika glavnega štaba general Ely, ki je bil odstopil, ko je dal Pflimlin zapreti nekatere generale zaradi zarotniškega delovanja. V novo vlado je De Gaulle sprejel tudi Molleta, Pflimlina in Pinaya. Pred odhodom v Alžir je De Gaulle pozval v Pariz generala Salana, ki ga je podrobno poučil o položaju v Alžiriji.

Generalov sprejem v Alžiru so tamkajšnji zarotniki pridno zrežirali. V mestu so se zbrali kolonisti iz vseh krajev Alžirije skupno z vojaki. Poleg tega pa so iz bližnjih vasi prisilno pripeljali veliko število domačega prebivalstva, da «pozdravi svojega rešitelja». To se je ponovilo tudi v Costantini, Boni, Oranu in Mostaganemu, ki jih je general obiskal in kjer je imel povsod enake govore.

V svojih govorih je De Gaulle sprejel tezo o «integraciji» to je o popolni spojitvi Alžircev s Francijo. Pohvalil je fašistične in vojaške zarotnike, da so začeli gibanje, ki «bo privedlo do odprave sedanjega sistema» v Franciji. Pri tem je predvsem pohvalil vojsko, «ki je znala zajeziti hudournik in usmeriti njegovo silo v pravo smer». Obljubil je, da bo neenakopravnost alžirskega prebivalstva sedaj odpravljena ter da odslej živi v Alžiriji «deset milijonov Francozov, ki so povsem enakopravni z vsemi ostalimi Francozi». Napovedal je, da se bo vse alžirsko prebivalstvo udeležilo referenduma o reformi ustave ki bo določala bodočo usodo «alžirskih Francozov v skupnosti z vsemi ostalimi Francozi».

De Gaulle je poleg tega priznal, da je borba Alžircev pogumna, in je pripomnil, da so se te borbe lotili «iz obupa». Pozval je vse borce, naj položijo orožje in naj se vrnejo ter naj se skupno z ostalimi udeležijo referenduma, ki naj določi «njihovo bodočo usodo kot enakopravnih Francozov».

Kakor vidimo, je tudi De Gaulle odločno zavrnil zahteve Alžircev za neodvisnost. Pri tem pa nikakor ni ugodil kolonialistom in fašistom, ki so doslej imeli privilegirane položaje v Alžiriji. Tem ni všeč niti «integracija», to je enakopravnost Alžircev z vsemi ostalimi francoskimi državljani. Saj bodo s tem zgubili vse svoje prednosti in pravico ravnanja z Alžirci kakor z brezpravnimi državljani. Poleg tega se bojijo, da bi enakopravnost Alžircev omogočila tem pri prihodnjih volitvah, da pošljejo v pariški parlament okoli 150 svojih poslancev. Ti bi se skupno z ostalimi naprednimi poslanci vsekakor zavzemali za priznanje neodvisnosti Alžirije.

Zato so se kaj kmalu pojavila nesoglasja in člani alžirskega odbora so to jasno pokazali. De Gaulle ni v svojih govorih nikoli omenil odbora «narodne rešitve». Toda njegov predsednik se je vedno povsod vsiljeval, kjer je bil tudi De Gaulle. Bil je celo tako predrzen, da je preprečil dvema De Gaullovima ministroma, da bi prišla na balkon, s tem da ju je dal zakleniti v neko sobo vladne palače. To sta minister za Saharo socialist Lejeune in minister za vojsko Guillamat.

Pred svojim odhodom iz Alžira je De Gaulle zbral na prefekturi v Oranu okrog sebe člane alžirskega odbora in druge člane upravnega osebja in jih opozoril, da morajo sedaj prenehati ilegalno delo. Generalu Salanu pa je izročil pismo, s katerim ga imenuje za svojega generalnega pooblaščenca v Alžiriji. Vso civilno in vojaško oblast predstavlja odslej v Alžiriji general Salan, kateremu morajo biti vsi pokorni. Tudi delo «narodnega odbora» bo podrejeno njegovemu in De Gaullovemu nadzorstvu. De Gaulle je jasno poudaril, da si odbor nikakor ne sme lastiti oblasti, ki mu ne pritiče. Njegovo delo naj bo odslej usmerjeno v «integracijo duš». To pomeni samo propagando kot pripravo za napovedani referendum o reformi ustave, kakor jo bo pripravila vlada. Če so zarotniki tako vlogo vsaj navidezno in molče sprejeli, kaže, da mislijo skrivaj še dalje rovariti. Odbor namerava pristiti De Gaulla, da bi sprejel njegove predstavnike v vlado. Na vseh zborovanjih v Alžiriji so kolonisti po dobljenih navodilih pred De Gaullom vzklikali Soustellu.

V Franciji so zelo zaskrbljeni. Če De Gaullu ne bo uspelo ločiti vojske od alžirskih politikov, in če bi se njihovo gibanje razširilo na Francijo, bi stranke in politiki, ki so generala podprli, ali prevzeli nekatera ministrstva v njegovi vladi, utegnili generala zapustiti in se umakniti na položaj braniteljev republike. Če se De Gaullu ne bo v nekaj tednih posrečilo obračunati s fašističnimi elementi iz odbora «narodne rešitve», ki ga skušajo obvladovati in mu vsiliti svoj ultrakolonialistični in fašistični program, se bo v Franciji kmalu pojavila totalitarna stranka, katere neposredni cilj bo obračunati s sedanjimi strankami ter upostaviti svojo diktaturo z De Gaullom, brez njega ali proti njemu. Kako bo De Gaullu uspelo izogniti se temu, je predvsem odvisno od enotnosti in podpore vojske ter od tega ali se bo general hotel oddolžiti tistim, ki so ga spravili na oblast, in se bo nanje naslonil. Odgovor na to bo prinesla prihodnost.

De Gaullove izjave v Alžiru niso zadovoljile voditeljev alžirskega uponiškega gibanja, niti vlad in ljudstva sosednega Maroka in Tunizije. Nasprotno, vodstvo alžirskih upornikov je Alžirce pozvalo k nadaljevanju borbe proti francoski vojski do popolne osvoboditve, maroška in tunizijska vlada pa zahtevata takojšen in popoln umik francoskih čet z njihovega ozemlja. Na sliki Tunizijci demonstrirajo proti Francozom

Odgovor Alžircev De Gaullu

Predstavniki Alžircev so takoj jasno in odločno odgovorili na načrte generala De Gaulla, ki jim prav tako kakor vsi dosedanji predsedniki vlad odreka pravico do neodvisnosti in jih hoče napraviti «Francoze». Pri tem poudarjajo, da je general šel za 12 let nazaj, to je na statut iz leta 1947, ki je določal nekaj takega, a se ni uresničil. Voditelj alžirske narodnoosvobodilne fronte Ferhat Abbas je med drugim izjavil: «Alžirci ne morejo postati Francozi, ker jim je jasno da to tudi doslej niso mogli biti. Alžirci so v štiriletnih bojih zastavili svojo čast prav za to, da bi bili Alžirci. Mnogo laže je doseči koeksistenco 800.000 alžirskih prebivalcev francoskega porekla kakor pa vključiti deset milijonov muslimanov v Francijo, ki jim je ostala tuja. Francozi očitajo Nemcem, da so skušali germanizirati Alzaško. Zakaj pa ne očitajo sebi da skušajo spremeniti Alžirce v Francoze?»

Poudaril je zatem, da svobodna Alžirija ne bi pretrgala vezi s Francijo, pač pa s francoskim kolonializmom v vseh njegovih oblikah. Vlada De Gaulla mora usmeriti svojo politiko po poti priznanja pravic Alžircev do neodvisnosti.

Koordinacijski odbor alžirske narodnoosvobodilne fronte je po svojem zasedanju v Kairu objavil izjavo, v kateri poudarja, da je De Gaul-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Slaba tolažba...

Sicer nerodno, a nesporno dejstvo, da je goriška SDZ odkrito, tržaška SDZ pa prikrito pozvala svoje pristaše, da naj volijo za Krščansko demokracijo, je voditeljem SDZ ostalo na želodcu kot neprebavljiv kamen in nikakor ne morejo najti čistila, ki bi jim politično prebavo spravil v red.

In to je tudi povsem razumljivo in naravno. Kje morete sicer najti resnično demokratičnega Slovenca (pri tem ne mislimo takega «demokratičnega» Slovenca, o katerem govori «Katoliški glas», za katerega je demokratičen le tisti Slovenec, ki se povsem podreja političnim navodilom cerkvenih oblasti), ki bi mogel s povsem mirno vestjo glasovati za Krščansko demokracijo po vseh izkušnjah, ki jih imamo z dosedanjo politiko te stranke zlasti in predvsem do nas, Slovencev? Tak, resnično demokratičen Slovenec ve predobro, da je Krščanska demokracija politična organizacija italijanskih katoličanov, ki v svojem odnosu do Slovencev ne bo nikoli napravila nekaj, kar bi ne bilo pogodu italijanskemu nacionalizmu. To je tudi dokazala ob raznih priložkah, tik pred volitvami tudi s tem, da je zahtevala prepoved slovenske govorice na tržaškem trgu.

Povsem jalovo je torej, da ne rečemo kaj hujšega, utemeljevati dejstvo, da so nekateri tržaški in goriški Slovenci oddali svoj glas Krščanski demokraciji, tako kot to dela «Katoliški glas», ko pravi: «Vprašanje **svobode in spoštovanja pravic za vse italijanske državljane, naj pripadajo tej ali oni jezikovni skupini, je bil in je poglavitni nagib, zaradi katerega so demokratični Slovenci dali svoje glasove Krščanski demokraciji.»**

Trditi nekaj podobnega pomeni očitno potvarjanje dejanskega stanja. Tisti Slovenci, ki so na poziv SDZ in «Katoliškega glasu», ali brez njega, glasovali za Krščansko demokracijo, niso mogli tega storiti po svoji narodni zavednosti, ker bi jim čut za pravičnost in objektivnost ne mogel nasvetovati nekaj podobnega; če pa so kljub temu vendarle glasovali za Krščansko demokracijo, pomeni, da so jih pri tem vodili nagibi, ki nimajo s pripadnostjo k slovenski «jezikovni skupini» prav nobene zveze.

Če pri «Katoliškem glasu» ne moremo iskati dokazov za narodno zavednost, ker gre pri njem očitno za neprimerno bolj «važne» razloge, kot so na pr. pravice slovenske narodne manjšine, ne moremo razumeti, s čim se more tolažiti SDZ za zaupanje v Krščansko demokracijo, ki ga je zahtevala od svojih pristašev. Ni verjetno, da bi SDZ dala kaj prida na tolažbo, ki jo za njihove glasove ponuja «Katoliški glas», ko s precejšnjo dozo hinavščine zaključuje: **«V krogih večinske stranke cenijo to usmeritev demokratičnih Slovencev in so v zvezi s tem poudarili, da Krščanska demokracija mora zaradi svojih načel in zaradi svojega programa spoštovati pravice, ki gredo italijanskim državljanom slovenskega jezika.»**

Ta načela in ta program ima Krščanska demokracija od svojega rojstva, v praksi pa je pokazala, kaj ta načela in program veljajo, ko gre za pravice «italijanskih državljanov slovenskega jezika»!

KRONOLOŠKI POTEK DOGODKOV OD PFLIMLINA DO DE GAULLA

Edini odločni «ne» v parlamentu je veljal zaščitnikom republike

Tradicionalna zelena kravata - Zmeda ob teleprinterju - Pflimlin bije s pestjo po mizi - Tajinstvena radijska navodila - Guy Mollet noče ljudske fronte - Pobeg v preprogi - De Gaulle je prekinil molk

Francija in Alžir sta še vedno v ospredju vseh svetovnih dogodkov in vsi pogledi so uperjeni v Alžir in Pariz. Dopisnik beograjske «Politike» iz Pariza Leon Davičo je napravil v kronološken zaporedju kratek pregled najvažnejših dogodkov od dneva puča do danes. V nadaljevanjih bomo tudi našim bralcem posredovali te kot vse kaže zgodovinske dogodke propada «četrte republike» in prihoda na oblast De Gaulla.

13. MAJ:

Stari novinarski kolega Lejeunare, parlamentarni dopisnik menda že od tedaj, odkar se je zavedel, je prišel nočoj v burbonsko palačo s tradicionalno zeleno samoveznico iz težke svile, ki si jo priveže vsakokrat, ko nova vlada zahteva investituro.

V «dvorani izgubljenih korakov», skozi katero je v povojni francoski zgodovini šlo mnogo premierov po izgubljenih bitkah, čaka 20 elegantnih dam na začetek seje, kjer se bo odločalo o usodi njihovih mož, ministrskih kandidatov.

Vse poteka v redu. Parlament bo nocoj, petindvajsetič po vojni, ponovno izvolil vlado, ki se bo od prejšnje razlikovala le po imenih ministrov. Čemu torej razburjenje in radovednost? Vse to je postalo že dolgočasna rutina, ki more biti privlačna le za onega, ki pri njej prvič sodeluje.

Nenadoma štirje kot krpa bledi novinarji, pripognjeni nad teleprinterjem agencije «France Presse», začno v «dvorani izgubljenih korakov» nekaj v naglici pisati. Takoj zatem jih skupina dvajsetih kolegov kar prekrije.

«Državni udar v Alžiru!» je nekdo vzkliknil in odhitel k izhodu.

V veži se je začelo vznemirjenje. Zbirajo se skupinice, opažajo se gestikulacije, ki so za francoski način menavadne in podobne že italijanskim gestikulacijam.

Povsem nepričakovano se svečano vzdušje investiture spevrže v vzdušje krize.

V Alžiru je prevzel oblast general Massu, ki je poslal predsedniku republike ultimat.

«Mi ne bomo zapustili tega mesta — je sporočil general s svojega balkona v Alžiru — vse dotlej, dokler ne bo v Parizu ustanovljena vlada nacionalne rešitve.»

Zgodilo se je to, kar se je moralo zgoditi. Po dveh letih priprav je francoski desnici uspelo izvesti zaroto, ki si jo je zamišljala že od trenutka, ko se je četrta republika rodila. Opirajoč se na totalitarne težnje bogatih francoskih kolonov in velcposestnikov v Alžiru, je po generalu Massuju poslala poziv mnogo bolj zmernim, toda hkrati razočararim Francozom v «metropoli». «Ura slave je prišla» — so citirali iz marseljeze in namenoma pozabili na to, da bi se identificirali z drugo vrstico, ki govori o krvavi zastavi trinoštva.

Dvigalo, ki nas pelje v drugo nadstropje, se komaj vzpenja. Se nikoli ni bilo tako natrpano. V novinarski galeriji je nepopisna gneča.

Spodaj, med poslanci, se opaža vznemirjenost, nervoza, pošepetavanje. Ko jih gledam z galerije, se mi zde, kot bi se igrali s pokvarjenimi telefoni. Dokler prispe vest od levice do desnice, se katastrofalna spremeni v radostno vest.

Trenutek hrabrosti: suhljati Pflimlin sedi in s pestjo bije po mizi:

«Vojaški poveljniki v Alžiru so se uprli. Francija je na pragu državljanske vojne!»

Vsa levica in center parlamenta vstaneta in ploskata. Ali je mogoče, da je Francija končno dobila vlado, ki bo zares vladala, ki bo rekla «ne» onim, ki se že leta neopazno potiskajo v preteklost, ki je bila morda slavna, ki pa je že zdavnaj preživela.

Edini «ne», ki je bil ta večer odločno izgovorjen, je «ne» Felixa Gaillarda, ki je še vedno formalni predsednik vlade. Imel je telefonsko zvezo z Alžirom. Vprašali so ga:

«Ali naj streljamo na demonstrante?»

«Ne,» je odgovoril Gaillard.

15. MAJ:

Situacija je resna. Francoz z ulice se ne navdušuje nad mislijo, da je treba na barikade. «Pour qui, pour quoi?» Alžirski zarotniki to vedo. Z mojstrsko potezo, ki je dostojna največjih demagogov, pozivajo generala De Gaulla, junaka odpora, Prosijo ga, naj prevzame oblast v Parizu. Če bi tega ne hotel storiti, bodo storili sami s pomočjo svojih ljudi. Radio Alžir je že začel oddajati šifrirana navodila:

«Pazite na palme in oaze.» «Nocoj bomo jedli krvavice.» «Muskade bo odprt čez 24 ur...» Kaj pomenijo ti tajinstveni stavki?

General De Gaulle se izlušči iz svojega cesarskega molka. «Dežela mi je že enkrat z globoko predanostjo podarila zaupanje, da jo popeljem na pot rešitve. Danes, ob nevarnosti, v katero je ponovno zašla, naj ve, da sem pripravljen prevzeti obiast republike.»

Socialisti se v paniki vključujejo v Pflimlinovo vlado, pa čeprav so še pred nekaj dnevi sklenili, da ne bodo sodelovali v koalicijah, ki bi ne trajale niti leto dni. Nekateri to store zato, ker menijo, da resnost položaja ne dopušča več nedejavnosti ali nevtralnosti, drugi pa zato, ker želijo preprečiti ustanovitev ljudske fronte. Naj bo kakorkoli, Pflimlin ima solidno večino.

Edino vprašanje je, kaj on dejansko hoče?

16. MAJ:

Skupščina je danes izglasovala izredno stanje. V istem trenutku je ena bomba eksplodirala v premierovi vili, dve drugi pa so odkrili in razstavili v dveh pariških ministrstvih. Jules Moch, novi minister za notranje zadeve, je ukazal aretirati kakih 100 fašistov. Ali bo vlada sposobna zaroto zatreti?

Njena taktika je jasna, pa čeprav ne učinkovita. Ker je zamudila primeren trenutek, da bi posegla v alžirske zadeve, je takoj po svoji investituri — ko so uporniki polkovniki zvedeli za novost iz Pariza, so izjavili «končani smo, vse je propadlo» — sklenila pustiti Alžir za sedaj pri miru in utrditi svoje položaje v Parizu. Soustella so postavili pod hišno nadzorstvo, general Chassin, za katerega se je mislilo, da je v zaporu, je pobegnil «v gozd». Tisoči policajev pa so spravili pod strogo nadzorstvo goste kavarn na Elizejskih poljanah.

(Nadaljevanje sledi)

Francoski padalci, ali kot jim na kratko pravijo «para» so v celoti prostovoljna vojska. Danes že nihče več ne prikriva, da je to oborožen zarodek francoskega fašizma. To padalci že dolgo dokazujejo s svojim postopkom ne le z alžirskimi ujetimi uporniki, ampak tudi s tistimi Francozi, ki so proti njim in jim pridejo v roke. To dokazujejo s svojim početjem v zadnjih usodnih dneh. Ta vojska je udarna sila francoskih reakcionarnih uporniških generalov. General De Gaulle je v Alžiru vsaj na videz pozval uporne častnike k zmernosti in spoštovanju republiške zakonitosti. Zaradi tega niso nad njim posebno navdušeni. Toda bo De Gaulle kos tej fašistični udarni sili?

Po najnovejših vesteh iz Libanona dosedanji predsednik republike Šamun ne bo kandidiral. Iz tega bi se dalo sklepati, da bi se v deželo mogel vrniti mir. Toda Šamunova protiustavna kandidatura za predsedniško mesto je bila dejansko le povod za upor libanonskih množic proti filozapadni politiki sedanje libanonske vlade. Na sliki dva upornika čakata v zasedi patruljo regularne vojske

ALI VEŠ...

— da bodo svetega Jožefa iz Copertina proglasili za zaščitnika padalcev NATO. Pater Bonaventura Popolizio je namreč napisal življenjepis tega svetnika, ki so ga že prevedli v angleščino, francoščino in nemščino in razdelili med padalce dežel NATO. Pater Bonaventura ve povedati, da so temu svetemu možu kar na lepem zrasla nevidna krila, s čimer se je dvignil v zrak in tam ostal večkrat tako dolgo, da so ga morali njegovi predpostavljeni poklicati, da se vrne na zemljo. V takih primerih se je mož res vrnil, a samo zato, ker je bil dolžan pokorščino svojim predpostavljenim!

* * *

— *da je psička Lajka poginila že sedmi dan po izstrelitvi drugega sovjetskega satelita. Poginila pa je zaradi neznosne vročine sončnih žarkov, ki so prodirali skozi stene njene kabine v satelitu. Tako je pred kratkim izjavil sovjetski znanstvenik Nesmejanov. Kot vemo, so dolgo računali in tudi objavljali, da so psički s strupom skrajšali trpljenje, sedaj pa je gotovo, da so jo ubili sončni žarki.*

* * *

— da kroži v Washingtonu naslednja anekdota: minister za zunanje zadeve Foster Dulles vpraša von Brauna, tvorca raket in satelitov: «Koliko dni bo potrebnih od ZDA do Lune?» Von Braun odgovori: «Teden dni in 10 ur.»

Dulles: «Teden dni, to razumem; toda čemu še 10 ur?»

Von Braun: «Teden dni za polet do Lune, a 10 ur za formalnosti na sovjetski meji.»

* * *

— *da je Nemec Merten obiskal Grčijo in da je tam končal v zaporu, te dni pa bo prišel pred sodišče. Za časa okupacije je bil namreč Merten nacistični guverner Soluna in ga poznajo pod imenom «krvnik Soluna».*

* * *

— da se spet mnogo govori o letečih krožnikih. Poveljnik Bittar, šef pilotov na potniškem letalu na progi Bahia-Rio de Janeiro, je izjavil, da je njegovo letalo sledil neki čuden svetel predmet, ki je tudi večkrat obkrožil njegovo letalo. Tudi potniki in ostali člani posadke so ta dogodek potrdili. «Krožnik» je bil izredno svetel in je včasih z veliko brzino obkrožil letalo, včasih pa se je nenadno ustavil in ostal navidezno nepremičen. Po nekaj minutah se je spustil v globino in izginil. Tudi osebje nekega drugega letala je sporočilo, da je videlo leteči krožnik na istem področju.

* * *

— *da bodo v kratkem predložili ameriškemu kongresu poseben zakonski osnutek, da bi slovita filmska igralka Olivia de Havilland, ki se je pred kratkim poročila s francoskim novinarjem Pierrom Galanteom, mogla ostati pri svojem možu v Franciji, ne da bi s tem izgubila ameriško državljanstvo. Olivia de Havilland se je namreč rodila v Tokiu leta 1916 in je šele leta 1941 pridobila ameriško državljanstvo. Po ameriškem zakonu izgubi tak državljan ameriško državljanstvo, če ostane več kot pet let izven ZDA, ne da bi v tem času prebil v ZDA vsaj 18 mesecev.*

* * *

— da je družina Teodorani Fabbri vložila tožbo proti gospodu Hidakiju, bivšemu japonskemu poslaniku v Italiji in da zahteva odškodnino 100 milijonov lir, češ da je on odgovoren za neznano usodo številnih zabojev, ki jih je Mussolini z njegovim posredovanjem spravil na sedež japonskega poslaništva v Bernu, v Švici, kjer naj bi jih prevzela neka tretja oseba. V teh zabojih, naj bi, poleg 150 kg srebrne posode, draguljev, dragocenih servisov, krznenih plaščev vseh vrst, perzijskih preprog, «gobelinov» in drugih dragocenosti, bili tudi Mussolinijevi dnevniki, ki jih je Mussolini pisal skozi dvajset let. Gospod Hidaki pravi, da ga je Mussolini res zaprosil za uslugo, da pa zabojev sploh ni videl in da jih je v Bernu prevzel gospod Kase, ki pa je umrl takoj po koncu vojne.

* * *

— *da so v ZDA namestili ponekod že take avtomate, da ti vrnejo tudi ostanek. Doslej si za avtomate potreboval vedno ustrezen kovanec, v te avtomate pa lahko vtakneš tudi bankovec in elektronska naprava v avtomatu najprej pregleda, če je kos papirja dejansko bankovec, koliko velja in nato ti da najprej zaželeno blago, nato pa še vrne drobiž, kolikor ti gre. Baje ni možna nobena goljufija, niti pomota skratka bolje kot v trgovini z živo postrežbo.*

* * *

— da sta nedavno dva poljska visokošolca odkrila neko neznano Rossinijevo skladbo. Gre za doslej neznano verzijo uverture k Rossinijevemu «Seviljskemu brivcu». Rokopis sta našla v arhivu muzeja Lancut na Južnem Poljskem, ko sta iskala material za razstavo o glasbi 18. stoletja.

KALDOR STEPHANSON:

MANNI

Brž ko smo ga opazili na cesti, smo prekinili igro. Molčanje pa se je kar naenkrat prelilo v smeh in kričanje. Pričeli smo plesati okoli njega kakor divjaki okoli svetega ognja.

— Potepuh!

— Potepuh!

— Poskusi nas ujeti! — so kričali najmlajši med nami, ki so v njem videli nekakšno osebnost iz pravljice.

— Od kod prihajaš? — ga je vprašal Olli z zlobnim izrazom na obrazu.

Možakar ni odgovoril, marveč je nadaljeval svojo pot, obdan z vsiljivimi dečki.

— Da nisi mogoče gluh? — ga je sedaj z naivnim glasom vprašal Olli.

— Ne! — je kratko odgovoril.

Jonny je sledil prišlecu svobodno, kot človek ki potiska pred seboj velik kamen, katerega potrebuje, da bi z njim zgradil zid, in sedaj razmišlja, kako bi ga najlaže dvignil.

— Toda on nima glave! — je kar naenkrat opazil.

Za nekaj trenutkov smo vsi utihnili, potem smo zavriskali od veselja, ki ga je izzvala Jonnyjeva šala.

Sledili smo človeku brez glave in kričali. Imel je tako širok hrbet, da se mu pod dvignjenim ovratnikom plašča glava skoraj ni videla. Imel je pripognjen vrat in zaradi tega smo verjetno dobili vtis, da mu glava raste naravnost iz prsnega koša.

Vztrajno je molčal in smo ga verjetno zaradi tega nehali obsipavati z žaljivkami. Sledili smo mu in opozarjali nanj ljudi, ki smo jih srečavali.

— Pustite ga pri miru! — je nekdo zaklical od daleč. — To je Manni!

To ime je znova vzbudilo našo že otopelo domišljijo.

— Ali si slišal? Ne imenujejo ga nebeška mana, marveč samo gospod Manni!

Nič ni odgovoril in je hitro izginil za vrati ene izmed hiš, mi pa smo stekli nekam drugam.

Manni je ostal v naši vasi in pozneje smo izvedeli za zgodovino njegovega življenja. V njej ni bilo nič nenavadnega in če smo iskreni, veliko nismo zvedeli o njem. Celo nam ni uspelo, da bi zvedeli od kod je prišel. Nesrečen človek, potepuh. To je bilo vse, kar smo zvedeli. Pravili so, da je propadel, ne zaradi žensk, marveč zaradi pitja. Bil je pesnik, ki je veliko obetal, toda zgodaj se je vdal pitju kakor veliko drugih islandskih pesnikov.

Zdelo se je, da mu je vseeno, kaj ljudje mislijo o njem. Nikoli ni govoril o preteklosti. Živel je osamljeno, ni se trudil, da bi s komerkoli govoril in komaj, da je odgovarjal na postavljena vprašanja. Imel je težak, neokreten jezik — tako malo se ga je poslževal. Pogosto bi ure in ure stal nepremičen s pripognjeno glavo in se zagledal v svoja lastna stopala.

— Verze piše — smo tedaj govorili.. V tej pripombi ni bilo nobene ironije, marveč prej domišljija, ker se je po našem mnenju Manni vedel prav tako kot se mora vesti pravi pesnik. Ko smo spoznali, da ne odgovarja na naše nesramnosti, smo kar na lepem spremenili svoj odnos do njega.

Manni je živel v neki zapuščeni hišici ob morski obali. V tej hišici so od časa do časa prodajali in kupovali ribe. Zbiral je les, ki ga je naplavila voda, in z njim kuril ogenj ter si pripravljal jed iz ribjih glav, pogosto tudi od odpadkov rib, ki so jih odvrgli pri čiščenju, kateremu je vedno prisostvoval. Nihče se ni brigal zanj, nihče se ni zanimal, ali je živ ali mrtev, toda nihče mu tudi ni bil sovražnik.

Mi, otroci, smo se pogosto ustavljali pred njegovo hišico, da bi videli, s čim se ukvarja. To pa nam nikoli ni uspelo, ker je dobro zadelal vsako luknjico na svojih vratih.

Nekoč smo zbrali drva in treščice ter jih odnesli k Manniju. To smo sicer storili na ne preveč pošten način, toda pri tem nas prav nič ni pekla vest. Bili smo zelo radovedni in polni upanja! Toda, joj! Postavil se je na vrata in pazljivo ogledoval svoje noge, ki so molele iz raztrganih čevljev. Nas pa niti pogledal ni. Ni rekel niti besede, ko smo mu ponudili svoje darilo. Deloma zaradi spoštovanja, ki ga je vzbujal v nas s svojim vedenjem, deloma zaradi jeze in razočaranja, nismo z našim bremenom vstopili v hišico. Pustili smo ga poleg zida in šli.

O Manniju smo govorili vse leto. Zbirali smo majhne dogodivščine, ki smo jih slišali iz njegovega življenja, in jih dopolnjevali z našo domišljijo. Odslej smo ga častili kot heroja in mučenika, nad katerim smo imeli pravico, da uveljavimo svoje pokroviteljstvo. V posebnem zvezku smo zbirali odlomke njegovih pesmi. Na srečo noben kritik ni pogledal v naš zvezek, drugače bi z lahkoto spoznal avtorja.

Misel, da bi nesli Manniju hrano, je sprožil Olli. Matere so nam dale nekaj peciva, medtem ko je Bossi, ki je pokazal največ prizadevnosti, prinesel steklenico mleka. Odločili smo se, da ne bomo osebno predali darila Manniju, da to ne bi sprejel kot miloščino. Napravili smo zavitek. Nanj smo napisali: Gospodu Manniju, hišica. Zavitek smo postavili na prag, mi pa smo se poskrili v bližini.

Dolgo smo morali čakati in že nas je potrpljenje skoraj zapustilo, ko se je pojavil Manni. Ustavil se je na vratih in si dolgo ogledoval zavitek, pri tem se celo nasmehnil, prebral napis, vzel zavitek in vstopil v hišico.

Morali bi tudi označiti pošiljatelja! je rekel Jonny, toda nihče se ni z njim strinjal, kajti to bi bilo nevljudno.

Naslednji dan je Manni demonstrativno pokazal, da ne mara miloščine. Šel je v trgovino in si kupil biskvita za celih 20 oerov.

Vse poletje se ni z Mannijem zgodilo nič posebnega. Zdelo se je, da je obdan s popolnim mirom. Pogosto, ko smo ga gledali, kako nepremično stopi zatopljen v samo njemu znane misli, se nam je zdelo, kot da je že od nekdaj med nami. Na jesen pa smo izvedeli, da starejši nekaj pripravljajo zoper njega: «Čez zimo bo zmrznil v svoji hišici. Bolje je, da se pravočasno rešimo tega potepuha. Njegova občina je dolžna, da se briga zanj. Kaj bo nam to breme!»

Take razgovore smo vse pogosteje slišali in smo spoznali, da je Manni v nevarnosti. Ker smo Mannija prvi odkrili, smo menili, da imamo tudi pravico pokroviteljstva nad njim. Zato smo si prizadevali, da bi izvedeli, za kaj gre, in smo se končno odločili, da ne bomo dovolili, da bi se mu karkoli slabega zgodilo.

Na naša vprašanja so odrasli odgovarjali, da bi ga bilo treba odpeljati v občino, v kateri se je rodil. Še nismo utegnili napraviti kakršnega koli načrta, ko smo nekega dne nepričakovano opazili, da v hišico vstopa predsednik občine s stražnikom in nekaj močnimi kmeti. Takoj smo se zbrali.

Dva močna mladeniča sta izvlekla Mannija iz hišice. Prizadevala sta si, da bi ga odvlekla do obale. Manni se je molče upiral.

Brez besed in moči smo mu sledili. Lahko smo samo opazovali, kako nasilni so z našim varovancem.

Ko so prispeli na obalo in je opazil motorni čoln, se je iztrgal iz rok svojih preganjačev. Poskušal je pobegniti in pri tem zakrical:

— Ne, ne!

Toda takoj so ga ujeli in ga spravili v čoln. Manni ni rekel več besede.

Zagledali smo se drug v drugega. Ne vem, kdo je začel, toda vsi smo pričeli prepevati:

— Allons enfants de la patrie!...

Kljub začudenju in glasnim ugovorom starejših smo stali na obali in prepevali marseljezo, kar nam je grlo dalo.

Motorni čoln se je oddaljeval od obale. Manni je sedel kot po navadi, s pripognjeno glavo, toda zdelo se nam je, da se smehlja, ko je poslušal našo pesem.

To je bil naš prvi protest proti nasilju in krivici.

V Ljubljani so nekaj dni posvetili poljskemu filmu in imeli so na obisku tudi nekaj poljskih filmskih delavcev. Med njimi je bil tudi mladi režiser Jerzy Kawalerovicz, ki je umetniški vodja danes ene najbolj naprednih in delavnih poljskih filmskih skupin. Predvajali so tudi Kawaleroviczev film «Resnični konec vojne». Film je ena izmed neštetih obsodb vojne, ki je kriva, da je v odnosih nekoč srečnih ljudi zdaj toliko morečega in težkega. Formalno se je vojna že davno končala, toda resnični konec vojne...? (Na sliki prizor iz omenjenega filma.)

DANES ZVEČER V AVDITORIJU

Šola Glasbene Matice bo imela danes ob 20,30 svoj zaključni nastop v Avditoriju. Nastopili bodo orkester Glasbene Matice, pevski zbor p.d. «S. Škamperle» ter solista Elvira Piščanc in Renato Kodermac. Ves spored prireditve je zelo zanimiv. Nastopili bodo večinoma starejši (po študiju!) učenci in sicer tudi s takimi točkami kot so n. pr. duet za dve flavti, klavir štiriročno, klavirski trio (violina, čelo, klavir) ter mali godalni orkester. V drugem delu koncerta pa bo Tatjana Uršič ob spremljavi orkestra odigrala Haydnov Koncert za klavir in orkester v D-duru. Zaključila bo prireditev uvodna scena iz opere «Prodana nevesta», kjer bosta kot solista nastopila Elvira Piščanc in Renato Kodermac. Pel bo zbor d.p. «S. Škamperle». Dirigiral pa bo Oskar Kjuder.

«Vinko Vodopivec» v Arezzu

Kmalu bo pet let, ko se je v Ljubljani ustanovil Primorski akademski zbor «Vinko Vodopivec», ki ga vodi Anton Nanut, slušatelj zadnjega letnika Akademije za glasbo.

Zbor «Vinko Vodopivec» se je prvič predstavil ljubljanskemu občinstvu z javnim koncertom v Slovenski filharmoniji spomladi leta 1956 po vrnitvi z uspešnega gostovanja v Trstu in Gorici. V letošnji sezoni je imel več celovečernih koncertov, pred kratkim pa se je vrnil z zelo uspešne turneje po Grčiji. Nepredvidena sprememba datuma za gostovanje v Solunu in Atenah je zakrivila, da je odpadlo gostovanje v Trstu in Gorici, ki sta ga pripravljala Akademsko-srednješolski klub «Simon Grgorčič» v Gorici in Slovenska prosvetna zveza v Trstu. Urejeno je bilo tudi za gostovanje v Vidmu, kjer je zadnje čase občutiti veliko zanimanje za slovensko oziroma jugoslovansko kulturo in umetnost.

Velika preizkušnja za zbor pa bo vsekakor udeležba na mednarodnem tekmovanju pevskih zborov v Arezzu.

PRI ZAPORIH POD NEMCI IN MED BORBAMI V GOZDOVIH

Dvoje iskrenih knjig iz narodnoosvobodilne borbe

Ivanka Mežnar: Bila sem na smrt obsojena - Matevž Hace: Komisarjevi zapiski

Ime Matevža Haceta, med vojno partizana in komisarja, je v slovenski literaturi že znano. «Komisarjevi zapiski», ki jih je izdala Mladinska knjiga, so že njegova tretja knjiga.

Gotovo si Hace ne domišljuje, da bo on tisti, od katerega Slovenci pričakujemo «velikega teksta» iz najmogočnejšega obdobja slovenske zgodovine. Vendar pa je Matevž Hace simpatično ime in pozitivna postavka.

V svoji tretji knjigi zajema avtor čas do italijanske kapitulacije. Kar opisuje, je sam doživel. Vse je povedano preprosto in resnično. Vendar pa je knjiga več kot suha kronika dogodkov, saj je avtor v svojem pisanju razodel tudi mnogo osebnih spoznanj in doživetij. Pisatelj pa se že tudi oddaljuje od tistega črno-belega prikazovanja, ki je bilo v času, ko je bilo v ljudeh, ki so opisovane stvari kruto doživljali, se vse tako živo in boleče, neizogibno.

Zapiski, ki se bodo nadaljevali (pred seboj imamo šele I. knjigo), ohranjajo svojo dokumentarno vrednost, saj se avtor tudi ni izognil nekaterih kritičnih pripomb na račun nepravilnosti, brez katerih ni stvari na svetu. Pri tem se tudi ogiblje narejenih slavospevov v opisovanju bojev in zmag. Med zapiski je tudi nekaj odličnih opisov likov posameznih ljudi v njihovem življenju, hrabrosti in trpljenju.

Ne bi pa bilo v škodo knjigi, če bi nekatere manj pomembne in popolnoma nebistvene — in tudi dokumentarno nič važne — stvari izpadle.

Zaradi sodelovanja Franceta Miheliča pri tej knjigi — oprema in risbe iz njegove partizanske mape — je njena vrednost še večja.

* * *

Pred kratkim smo dobili knjigo — v slovenščini in srbohrvaščini — v kateri so objavljena zadnja pisma na smrt obsojenih Jugoslovanov med zadnjo vojno. Ko prebiramo taka pisma, — dostikrat le nekaj stavkov, — nas grabi za srce in često knjigo odložimo, ker pri branju ne vzdržimo. Nekaj besed, ki včasih «nič» ne povedo, nam bolj pretresljivo prikaže duševno stanje človeka, ki je tiste besede napisal ob zavesti, da mu potekajo zadnji trenutki življenja, kot še tako «umetno» opisovanje. Pred leti je izšla tudi v italijanščini obširna knjiga pisem na smrt obsojenih žrtev zadnje vojne, in sicer so v tej knjigi zbrana pisma ljudi z vsega sveta.

Mladinska knjiga v Ljubljani pa je izdala knjigo Ivanke Mežnar Bila sem na smrt obsojena. Avtorica sicer tega, kar je v knjigi ni pisala, preden bi morala stopiti pred puške, temveč pozneje, vendar pa je v knjigi podrobno popisano vse to,

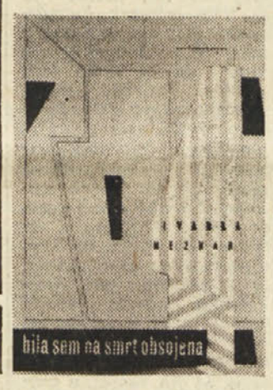

kar se je z njo dogajalo v zaporu pod Nemci vse do trenutka, ko je pol ure pred streljanjem prišlo sporočilo, da je pomiloščena.

Ivanka Mežnar je bila delavka na Gorenjskem, kjer so jo za časa nemške okupacije aretirali ter nato trpinčili po zaporih, dokler je niso pomilostili s tem, da so ji prisodili 20 let ječe v koncentracijskem taborišču.

Avtorica ni nameravala napisati književnega dela, izpolnila pa se je ji je «želja, da bi vsaj nekaj tega, kar je prestajala, spravila na papir». V tem opisovanju ni nič iskanega, nič izumetničenega. «Knjiga je napisana preposto ,ali zame je bila vse to resnica — tako se je godilo z mano in z drugimi», pravi pisateljica v začetku knjige.

Razen opis grozot pa je knjiga dokument močne vere ljudi v tistem času. Brez te silne vere, iz katere je rasel neupogibljiv pogum, bi se zgodovina obrnila drugače. Predvsem pa ne bi bilo nikoli več svobode za slovenski narod.

Vladimir Lakovič je h knjigi prispeval slike, ki so grozotna ilustracija dobe, v kateri so se te stvari dogajale.

Jurčičev Jurij Kozjak je osvojil svet

Jurčičeva povest iz XV. stoletja domače zgodovine «Jurij Kozjak, slovenski janičar», ki jo je mladi pisatelj dokončal kot sedmošolec in dobil zanjo od Mohorjeve družbe za najboljšo izvirno pripovedko razpisano darilo (nagrado) 100 goldinarjev, bo v letošnjem letu stara 94 let. Spada pa prav gotovo poleg Levstikovega Martina Krpana, Jurčičevega Desetega brata in Rokovnjačev, Finžgarjevega Pod svobodnim soncem, Tavčarjeve Visoške kronike in Cankarjevega Hlapca Jerneja med najbolj brana in znana pripovedna dela slovenske književnosti. To potrjuje dejstvo, da je «Jurij Kozjak» doslej v izvirnem jeziku izšel že trinajstkrat (celo Prešeren ga ni prekosil): prvič 1864. leta pri Družbi sv. Mohorja v Celovcu, potem patrikrat v Levčevi izdaji Jurčičevih zbranih spisov (1884, 1900 in 1908), v Prijateljevi izdaji Jurčičevih zbranih spisov (1919), v Grafenauerjevi izdaji Jurčičevih spisov (1922), dvakrat v Cvetju (Celje 1934 in 1940), v izdaji Učiteljske tiskarne (1944), v zbirki «Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev» (1946, uredil dr. Mirko Rupel), v izdaji Slovenske knjižnice (Trst, 1949), v zbirki Naši pesniki in pisatelji (Koper, 1951) in v 11. zvezku Knjižnice Kondor (Mladinska knjiga, 1956).

Ta skromna povest slovenskega srednješolca pa ni samo največkrat izdano in najbolj poljudno naše delo v nevezani besedi, temveč postaja tudi nekako «svetovno popularna», saj je, kakor omenja dr. Rupel v Kondorjevi izdaji, prevedena «v več tujih jezikov, celo v kitajščino».

Naj k tej splošni urednikovi omembi pristavim nekaj iz svojih zaznamkov in iz pisma ameriškega rojaka, ki že leta spremlja romanja «slovenskega janičarja» po širnem svetu.

Prvi je «Jurija Kozjaka» prevedel v tuji jezik dr. Ferdinand Kolednik, ki je s tem seveda pobudil mnogo drugih prevajalcev. Njegov francoski prevod: Yourtchich J. «Georges Kóziać, janissaire Slovène» je izšel 1936. leta v Parizu in doživel potem še tri izdaje (1938, 1949 in 1952). Tudi v hrvatski jezik je «Kozjaka» prevedel dr. Kolednik (1944). Italijanski prevod «Giorgio Kosiak» je izšel 1947. leta v Milanu, angleški «Georg Koziak, A Slovenian Janizary» je zagledal luč v daljni Kanadi (1953), nemški pa 1957 v Regensburgu. Prevod v kasteljanščino (španščino) je bil 1949. leta dotiskan v Buenos Airesu, ker pa je Peron založbo razpustil, knjiga ni prišla v prodajo; nova izdaja se zdaj tiska v Madridu. 1953. leta je izšel kitajski prevod (v 100 izvodih!), japonski je v tisku v Tokiu. Grški prevod nosi letnico 1955, v podlistkih pa je naš «Kozjak» po zadnji vojni izhajal v litvanščini, v gradiščanskem narečju in v vietnamščini.

V rokopisu so pripravljeni: češki, poljski, holandski, madžarski, portugalski, etiopski, slovaški, armenski, srbski in latinski prevodi. Obljubljeni pa so prevodi v turški, bolgarski, romunski, arabski in sirski jezik.

P. KARLIN

Vojak z zlato glavo

Živela je nekoč stara ženica, ki je izmed vseh nadlog najbolj črtila vojno. Kadar je na cesti srečala kakšnega vojaka, se mu je vselej umaknila na drugo stran. Mislila je, da vojaki delajo vojne tako kot čevljarji delajo čevlje ali kotlarji kotle.

Njen strah pred vojno je bil upravičen. Ko je bila še otrok, je izgubila očeta častnika, njen mož je padel v veliki vojni in sedaj je imela samo še odraslega sina. Zanj je trepetala, zakaj od zadnje vojne je minilo že več kot deset let in vedela je, da vojne prihajajo redno kot prazniki v letu.

Nekega dne je prišel sin stare ženice domov z novico o novi vojni.

«Generali sovražne armade so nas hudo razžalili,» je rekel. «Prišli so na našo mejo in vpili, da so močnejši od nas. Naši generali seveda niso mogli kar tako požreti tega izzivanja in napovedali so jim vojno.»

«Slutila sem,» je odvrnila stara ženica. «Zadnje čase sem srečala toliko vojakov.»

Tako kot vsi mladi fantje v mestu je moral tudi sin stare ženice obleči vojaško suknjo. Prav nič ni pomagalo, da se je njegova mati sklicevala na rajnega očeta in moža, češ da sta oba padla v vojni in s tem odkupila svojega potomca. Odgovorili so ji, da so taki kot je njen sin najboljši vojaki, ker jim je vojskovanje že v krvi.

Preden je sinova četa odpotovala na bojišče, je stara ženica prodala svoje borno premoženje in kupila kepo zlata. Z njim je pozlatila sinovo glavo. Rekla je:

«Tvoj ded in tvoj oče, oba sta v vojni izgubila glavo. Bila sta vedno nekoliko površna in pozabljiva, pa sta jo izgubila. Ti si prav tak, kot sta bila onadva. Vedno si doma pozabil šolski zvezek ali pa si izgubil najljubšo igračo. Zatorej sem ti pozlatila glavo. Glej, da je ne izgubiš! Ona je vse najino premoženje.»

Sin je materi obljubil, da bo pazil na glavo kakor na punčico svojega očesa, in odkorakal s tovariši.

Ko so vojaki sovražne armade izvedeli za vojaka z zlato glavo, so napadli s podvojeno močjo. Vsak je hotel ubiti tega zlatoglavca in mu sneti glavo. Ampak nobenemu se ni to posrečilo, zakaj zlata glava je bila že od daleč imenitna tarča. Sto pušk hkrati se je sprožilo vanjo: zlata glava se je razletela na tisoč koščkov.

Poštar, ki je prinesel stari ženici pismo, v katerem je bilo sporočeno o junaški sinovi smrti, jo je skušal potolažiti.

«Ne bi mu smeli pozlatiti glave,» je rekel. «Srce bi mu bili morali pozlatiti, srce. Njemu, vsem drugim vojakom in vsem ljudem, pa nikoli ne bi bilo več vojne.»

Stara ženica ni odgovorila. Vedela je, da je imela premalo zlata, da bi pozlatila srca vseh ljudi, še za vojake bi ga bilo premalo.

ŽARKO PETAN

PRIMOŽ TRUBAR

(Ob 450-letnici rojstva)

Reformacija pomeni močan kulturni vzpon slovenskega naroda. Napravila je prve korake v boju proti njegovi kulturni zaostalosti, ki je zavirala njegov napredek in proces njegovega nacionalnega prebujenja. Reformacijski pisatelji s Primožem Trubarjem na čelu, so imeli, ko so se lotili izdaje slovenskih knjig, pred očmi ta smoter. O tem zlasti Trubar izrecno govori. To — isto, včasih zavestno, včasih pa podzavestno prizadevanje, je sprožilo živahno aktivnost še v drugih smereh.

Reformacijska akcija ima torej izredni pomen za samostojno kulturno afirmacijo slovenskega naroda, brez katere bi sicer slovenski narod v epohi, ki je tedaj že nastopala, končno podlegel tem pritiskom.

Edvard Kardelj

(Iz govora ob polaganju temeljnega kamna za spomenik Primožu Trubarju v Raščici dne 9. septembra 1951.)

Prav danes je štiri sto petdeset let, kar se je v Raščici na Dolenjskem rodil (8. junija 1508) pobudnik in pisec prve slovenske knjige Primož Trubar, ki je bil dovolj pogumen, da se je lotil drzne zamisli oznanjati novo resnico slovenskemu človeku v slovenski tiskani besedi. Svoj načrt je kot zvesti sin svoje domovine in svojega rodu uresničil; z veliko ljubeznijo se je oklenil domače besede in jo poveličal v sedemindvajsetih knjigah, ki jih protireformacija, čeprav je z ognjem zatirala protestantizem pri nas, ni mogla popolnoma uničiti, ker ni mogla izbrisati Trubarjevih idej in njegovih kulturnih dejanj. Semena, ki ga je zasejal, niso mogle izruvati niti najhujše inkvizicijske komisije. Trubar je vedel, da bodo prišli ljudje, ki bodo njegovo započeto in nedokončano delo nadaljevali in ga razširjevali. Zato je njegova protestantska misel zmagala in njegovo požrtvovalno življenjsko delo ni bilo zaman. Slovenci so se v tej dobi prvič zavedli sami sebe in svoje duhovne moči, dokazali so, da pripada tudi njim mesto med evropskimi narodi in da so sposobni v velikih zgodovinskih trenutkih, čeprav dozdaj zaostali, dohiteti svoje kulturno močne sosede in korakati z njimi v eni vrsti.

Trubar se je zavedal svojega važnega poslanstva, zato je imel vselej pred očmi svoj zaostali narod, o katerem je vedel, da je potreben široke in dobrodejne kulture. Zanj je nesebično deloval vse svoje življenje, izogibajoč se dlakocepskih prepirov in malenkostnih zunanjosti. Trubarju je šlo vedno le za bistvo, hitro se je odločil za stvar tako, kakor mu je narekoval njegov praktični kmečki razum. Kot človek in kulturni delavec bo ostal Trubar vzor poštenega, navdušenega in neutrudnega pospeševatelja prosvete med svojim takrat še tlačanskim narodom. To, kar je ustvaril Trubar naprednega, človečanskega in revolucionarnega, je ostalo in tega nista mogla uničiti ne ogenj in ne meč. Resnice, ki si je vedno bolj utirala pot med ljudi in v čas, ni bilo mogoče zabrisati z nikakimi uničevalnimi metodami.

Trubarjeva prva slovenska knjiga ni ostala osamljen primer, ki bi ga mogli po prvem uspehu pozabiti. Ne, Trubarju je sledilo vedno več odločnih mož, kakršen je bil sam, ki jih je prav tako ko njega gnala ljubezen in sočutje do ubogega in zapuščenega naroda, da so ga začeli s tiskano besedo dvigati iz teme neznanja in zaostalosti. Temelje slovenski književnosti so postavljali tudi Krelj, Dalmatin in Bohorič, ko so v svojih prevodih in spisih dvigali doslej zaničevano «barbarsko» govorico v knjižni jezik. Preko njih vodi pot do Prešerna, Levstika, Cankarja in Župančiča. Krelj je bil tisti, ki se je lotil urejevanja pravopisa in je vnašal v Trubarjevo doleniščino nove izraze, zlasti iz notranjskega dialekta. Njegovo delo je nadaljeval Adam Bohorič v svoji prvi slovenski slovnici, ki je znamenita posebno po svojem predgovoru, kjer zanosno pripoveduje o slavni zgodovini naših prednikov in dokazuje, da je tudi slovenščina delec slovanskega telesa in je zato vredna, da se je uče tudi plemiči. Dalmatin je s prevodom vsega svetega pisma izvršil veliko in pomembno dejanje. Slovenci smo dobili z njegovo Biblijo tekst, ki je pred Prešernovimi «Poezijami» najvažnejše literarno delo. Kakor Dalmatin sam pravi, je prevedel sveto pismo iz posebne ljubezni do domovine, njej in vsem drugim v korist. Sploh moremo iz raznih posvetil in predgovorov naših najpomembnejših protestantskih piscev posneti nenavadno veliko ljubezen, toplo in iskreno čustvo do domovine in svojih rojakov, kar lahko smatramo za njihovo glavno gonilno silo, da so ustvarjali, ne da bi se plašili truda in nasprotovanja sovražnikov ter neštevilnih drugih težav in preganjani. Ne denar in ne koristoljublje, ampak ljubezen in iskrena želja pomagati «dobrosrčnemu slovenskemu ljudstvu», sta jih vodili, ko so prinašali luč v temo šestnajstega stoletja! To naj bi bilo vodilo tudi današnjim umetnikom, ki bi naj končno zapustili svoje jazbine in prinesli v zmedo evropskega mehaniziranega človeštva pomirjenje in novo, poglobljeno duhovno življenje, ki naj bi slonelo na novih etičnih načelih moderne družbe. Današnji čas tehničnega napredka, čas brzine in atomskega orožja potrebuje več humanosti, več kulturnih dejanj, ki naj ceno človeka dvignejo. Ne denar in ne stroj, ampak človek naj bo gospodar sveta.

Mi smo lahko ponosni, da v naši literaturi niso redki možje, ki so se z vsem pogumom borili za človečnost in za zmago svobode, pravice in resnice nad temnimi nazadnjaškimi silami. Večina naših umetnikov je na svoji ustvarjalni poti zasledovala napredne in demokratične ideje, posebno pa tisti ljudje, ki predstavljajo vrhove slovenske literature.

TEHNIKA PADALCEV

MUČENJE

Francoski novinar Henri Alleg je s svojo knjigo «Mučenje» podal pretresljivi dokument o postopkih francoskih padalcev v Alžiru in s tem tudi osvetlil moralno ozračje ljudi ki so s silo pripeljali na oblast De Gaulla. Sedaj ponatiskujemo odlomek iz knjige, medtem ko smo že objavili kratko vsebino v prvomajski številki.

«Slecite ga» je rekel Lo... in ko je videl, da ne ubogam, «če nočete, vas bomo prisilili». Medtem ko sem se slačil, so mimo mene hodili padalci, ki so bili radovedni in hoteli spoznati Lo...jevega «klienta». Neki plavolasec, s pariškim naglasom, je vtaknil glavo skozi vrata: «Glej, saj je Francoz! Bolj so mu všeč «ratons» (zaničevalni izraz za Arabce) kot mi? Dobro mu postreži, Lo.., ti priporočam!»

Lo... je sedaj urejal črno desko, umazano, vlazno, z ostanki bljuvanja, ki so jih pustili drugi klienti.

«No; uležite se tja gor!» Zleknil sem se na desko. Lo... je s pomočjo nekoga drugega privezal zapestja in gleznje z usnjenimi jermeni, pritrjenimi v les. Videl sem Lo...ja, ki je stal nad menoj z razkrečenimi nogami, s stopali ob straneh deske, z rokami ob bokih v pozi osvajalca. Grozeče in strmo me je gledal in me je skušal preplašiti, kakor so že storili njegovi predstojniki.

«Čujte,» je rekel z alžirskim naglasom, «poročnik vam da čas, da premislite. Toda potem boste govorili. Ko ulovimo belca, ga bolje «obdelujemo» od Arabcev. Vsi govore. In izpeti boste morali vse in ne le košček resnice: vse!»

Medtem pa so padalci okrog mene duhovičili:

«Kako to, da te tvoji tovariši ne pridejo osvobodit?»

«Glej, kaj dela tisti tam zgoraj? Ali počiva?»

Ostal sem tam med «paraji», ki so se salili in me žalili; molčal sem in se trudil, da bi ostal čimbolj miren. Nenadoma sem zagledal v sobi Cha...ja, Ir...a in nekega kapetana. Bil je visok, eleganten in molčeč, z ozkimi ustnicami in z brazgotino na licu; imenoval se je kapetan De...

«Ste torej razmišljali?» Vpraševal me je Cha...

«Nisem se premislil.»

«Dobro, sam je to hotel,» obrnil se je tokrat k drugim in dodal: «Bolje je, da gremo v bližnjo sobo, tam je svetlo, bomo delali bolje.»

Stirje padalci so dvignili desko, na kateri sem ležal, odnesli so me v bližnjo sobo nasproti kuhinji in me položili na cementna tla. Oficirji so se usedli okoli mene na nahrbtnike, ki so jih prinesli njihovi vojaki. «Oh!» je rekel Cha..., ki je bil prepričan, da mu bo zaslišavanje dobro uspelo. «Potrebujem nekaj papirja in lepenko, ali kaj trdega za podlago, da bom lahko pisal». Nekdo mu je ponudil deščico, ki jo je položil poleg sebe. Potem je vzel iz rok Lo...ju magnet, mi ga je dvignil pred oči in mi rekel, obračajoč ta aparat, ki so ga mučeni že stokrat opisali: «Ga poznaš; kaj ne? Pisal si celo članke o njem!»

«Ne morete uporabljati teh metod,» sem odgovoril. «Boste že videli. Če mi prav morate naprtiti kakšen zločin, izročite me v roke pravici: imate 24 ur časa za to. In ne tikajte me.»

Te moje besede so sprejeli s krohotom.

«Začnimo,» je rekel Cha...

Neki padalec se mi je usedel na prsi; bil je temnolas, gornja ustnica se mu je upogibala v obliki trikotnika proti nosu in na obrazu se mu je bral nasmešek otroka, ki hoče pripraviti burko... Kasneje sem ga spoznal v sodnikovem uradu med soočenjem. Bil je narednik Ja... Neki drug padalec (po naglasu bi sodil, da je iz Orana) je stal na moji levici, tretji ob nogah, oficirji okoli. V sobi so drugi možje, ki niso imeli nobene točne naloge, zeljno čakali, da bodo prisostvovali prizoru.

Ja... mi je smehljajoč vrtel pred očmi klešče, na katere so bile pritrjene elektrode. Bile so male, dolge in nazobčane klešče iz svetlega jekla. Klešče «krokodili» jim imenujejo delavci telefonskih zvez, ki jih uporabljajo. Ene mi je pritrdil na desni uhelj, druge na prst desne roke. Nenadoma sem poskočil in zatulil na vse grlo. Cha... mi je poslal v telo prvi električni sunek. Pri usesu mi je skočila dolga iskra. Čutil sem, kako se mi je srce skrčilo v prsih. Zvijal sem se in kričal, napravil sem se togega, da sem se celo ranil. Medtem ko so se sunki, ki jih je oddajal Cha... z magnetom v roki, sledili brez presledkov v istem ritmu, mi je Cha... skandiral eno samo vprašanje: «Kje si imel zatočišče?»

Med dvema sunkoma sem obrnil obraz proti njemu in mu rekel: «Kesali se boste!» Besen je Cha... z vso silo zavrtel magnet: «Vsakikrat, ko mi boš pridigal ti bom odgovoril tako.» Medtem ko sem dalje kričal, je Cha... rekel Ja..ju: «Bog se usmili, kako klepeta tale! Zamašite mu usta.» Ja... je zvil mojo srajco, mi jo potisnil v usta in mučenje se je ponovno pričelo. Z vso silo sem stiskal blago med zobmi.

Nenadoma sem imel občutek, kakor če bi me zver divje ugriznila ter trgala z mene meso, kos za kosom. Z istim nasmeškom mi je Ja... ki je stal nad menoj, pritrdil kleščice na spolovilo. Sunki, ki so jih spuščali vame, so bili tako močni, da so se vezi na gležnjih raztrgale. Sledil je kratek presledek, da so me zopet privezali. Nato so nadaljevali.

Kmalu potem je poročnik prevzel posel Ja..ja. Odvezal je žico s klešč in mi jo je pomikal po prsih. Bil sem ves pretresen od vedno silnejših sunkov in nič ni kazalo, da se bo «operacija» končala. Polili so me z vodo, da so povečali učinkovitost toka. Medtem pa so Cha... in njegovi tovariši, ki so sedeli okoli mene na oprtnjakih, praznili steklenice piva. Grizel sem srajco, da bi ublažil krče, ki so me pretresali od nog do glave, toda zaman. Končno so prenehali. «Odvežite ga!» Prva ordinacija se je končala.

HENRI ALLEG

Bette Davis v Italiji - grozi Hollywoodu

Ne mine dan, da ne bi prispela v Italijo ta ali oni poznani filmski zvezdnik ali zvezdnica z onkraj oceana... Nekateri pridejo v Italijo samo kot turisti, drugi zato, ker so jim ponudili delo pri kakšnem filmu, ki se snema v Italiji, tretji zato, da se tukaj poročijo, oziroma ločijo, četrti še iz mnogih drugih razlogov... Rim je poln teh filmskih igralcev, ki pravzaprav ne predstavljajo več nikakšne atrakcije. Nekatere so Rimljani že tolikokrat videli, da jih smatrajo tako rekoč že za svoje.

No, slavna ameriška filmska igralka Bette Davis je v tem izjema. Čeprav uživa v Evropi velik sloves, je tokrat prvič, da obišče Italijo. Temu primerno so jo italijanski novinarji in fotoreporterji tudi sprejeli. Ob njenem prihodu jih je bilo zbranih toliko, da bi se bila uboga Bette, ki ni posebno visoka, skorajda izgubila.

Seveda so jo slikali z vseh strani. Ko izstopa iz letala, v spremstvu svoje hčerke, ko sprejema rože, ko se razgovarja z raznimi predstavniki italijanskega filma in tiska in ko odhaja z letališča. Kasneje so se pojavile še druge slike: kako prisostvuje splavitvi ladje, ki bo služila pri snemanju filma o življenju Johna Paula Jonesa, imenovanega «očeta ameriške mornarice» (v katerem bo Bette Davis igrala rusko cesarico Katarino Veliko), kako si ogleduje Rim in kako se zopet v družbi svoje hčerke sprehaja po raznih muzejih.

Po teh slikah sodeč Bette Davis ni niti več mlada, niti lepa, oziroma ni več takšna, kot smo jo bili vajeni videti na platnu... Toda njene oči in njen pogled se niso spremenili. To je ostalo isto, nespremenjeno. Tudi njen značaj se z leti ni spremenil. Isti energični nastop, ista odločnost.

Na vprašanje, kaj jo je pripeljalo v Italijo, je takoj odgovorila: «Delo. Zaposlena sem pri snemanju filma o življenju Johna Paula Jonesa. In ker so v Italiji zgradili ladjo na tri jambore — po vzorcu starih španskih ladij, so me poslali semkaj, da prisostvujem splavitvi te ladje in da ji tudi botrujem. Tako sem izkoristila priložnost, da si ogledam tudi Italijo, oziroma Rim, ki mi je še posebno všeč.»

Bette Davis s svojo hčerko

«In kaj vam v Italiji najbolj ugaja?» so jo vprašali vedno radovedni novinarji. «To, da me nihče ni vprašal, kolikokrat sem bila poročena, kakšno je sploh moje privatno življenje, temveč so vsi pokazali veliko zanimanje zame kot igralko. Na kaj takega nisem bila v Hollywoodu več vajena. Včasih sem že mislila, da sem morda kot igralka zaključila svojo kariero. Toda sedaj vidim, da temu ni tako.»

«Pustite me samo, da se vrnem zopet v Ameriko» je še pristavila, «potem boste videli, kaj bom napravila.»

«Ne mislite, da se bojim Hollywooda, oziroma njegovih opravljivcev», je nadaljevala. «Morda vam tukaj v Evropi ne bo tako poznan moj primer s producentom J. Warnerjem. Toda v Hollywoodu je vzbudil toliko polemik in vzdignil toliko prahu, da ga še zlepa ne bodo pozabili. Torej, Warner me je pred leti tožil, ker se nisem držala pogodbe, ki sem jo z njegovo družbo sklenila. Ze vnaprej sem vedela, da bom tožbo izgubila, ker je bilo res, da se določb v pogodbi nisem držala. Toda šla sem pred sodišče in tam sem pred tiskom in javnostjo odkrila, kakšne pogoje mi je v pogodbi stavil in kaj vse bi bila morala po tej storiti. Bila sem obsojena na plačilo 100.000 dolarjev denarne kazni. Toda zagotavljam vam, da bi bil Warner to kazen rad sam plačal, če bi mi bil lahko preprečil, da bi pred javnostjo razgalila to, kar je bilo za mnoge še prava tajnost. Javnost je tedaj izvedela, da smo bile filmske igralke s pogodbo prisiljene udeleževati se raznih političnih shodov, pa četudi je bilo njihovo politično mišljenje drugačno, da sem lahko v primeru nosečnosti takoj izgubila službo, da se nisem smela za dobo treh let ločiti od svojega moža, pa četudi bi bil najin zakon pravi pekel in tako dalje. Ce so danes marsikatere od teh klavzul iz pogodb, ki jih filmske zvezdnice in zvezdniki podpisujejo izginile, je to zasluga tiste denarne kazni, ki sem jo rade volje plačala, samo da sem imela priložnost, da povem enkrat resnico o življenju v Hollywoodu.

Vprašali se boste, zakaj se nisem hotela držati podpisane pogodbe. Odgovorim vam — zato ne, ker so se mi zdele krivične. Ko sem začela svojo kariero, je bila pri nas v modi ženska, podobna Jean Harlow. Ker nisem bila niti zdaleč podobna tem lepotcam, sem sklenila, da se uveljavim s svojim talentom in s svojo igro. In rečem vam, da je bila borba zelo težka. Nikoli ne bom pozabila besed Samuela Goldwyna, ko je med snemanjem nekega filma na glas dejal: «Kje ste vendar iztaknili to obupno bitje!» Lahko si mislite kako mi je bilo pri srcu. Ko sem se prvič javila pri nekem zastopniku družbe Universal, me je ta z začudenjem pogledal ter dejal: «Prav nič niste podobni pravi filmski igralki. In pri besedici «pravi» je imel v mislih Jean Harlow

Potem se je začela borba, da sem uveljavila svoj način igre. Se danes odklanjajo nekateri filmski producenti mojo igro, ker jo smatrajo za preveč realistično. Toda tudi ti bodo morali s časom spremeniti svoje gledanje. Svet noče filmov, ki potvarjajo življenje. Takšni filmi so mu bili morda kdaj všeč, toda danes ne več. Danes smatramo za dober film film, v katerem je prikazano resnično življenje, oziroma njegovi problemi. In ko bodo prišli do tega spoznanja prav vsi ameriški producenti, potem, bodite prepričani, bo tudi minila nevarnost krize, ki sedaj grozi ameriški filmski industriji».

BAJKA O «DOBRIH STARIH ČASIH» JE LAŽ

O stoletnikih, davnih velikanih in zdravih, žilavih fantih

Prav nič ni res, da sedanji rod propada, prav obratno mnogo močnejši in bolj zdrav je kot so bili predniki pred stoletji

Sem in tja beremo v dnevnem časopisju poročila o žilavih srečnikih, ki so dočakali sto in dvajset, sto trideset ali celo več let. Potem se s tiho zavistjo pomenkujemo v družbi o njih in o njihovem korenitem zdravju, ki jim je omogočilo tako dolgo življenje. No, da to zavist malce »nevtraliziram«, povem vsem svojim najbližnjim, da naj take časnikarske vesti »gor vzamejo« samo s ščepcem soli. Čeprav jih uredniki priobčujejo v «dobri veri», so take vesti največkrat brez stvarne podlage in skoro vselej tudi brez resnice.

V neki zares znanstveni reviji sem nekoč bral, da je edini avtentični ali stvarno dokazani Matuzalem doživel sto in trinajst let. Ne spominjam se več, kje je ta stara, korenina živel. Ne morem tudi trditi, da je bil on res »edini«, ki je tako starost dosegel. Kajti, če jo je dosegel on, jo je morda tudi kdo drug, ki pa ni pustil za seboj natančnega poročila.

Pa kako pride do tega, da je takih »nadstoletnikov« (po vesteh v dnevnem časopisju) cela rajda, ki je nikoli ne zmanjka? Saj sem bral nekoč zanimivo poročilo o starčku, ki je umrl, ko mu je le dvoje desetletij še manjkalo do dveh sto let! Sakrabolt! sem rekel. Najprej sto let, potem pa ši tisti privesek osemdesetih! Mi, navadni smrtniki, pa nimamo skoraj nade, da bi samo tisti privesek doživeli! Seveda, urednik, ki je tisto dovolil objaviti....

Pojdimo raje naprej! Jaz, ki poznam dokaj urednikov, bi rad v njihovo obrambo nekaj povedal. Brez skrbi lahko zatrdim, da vsak urednik sovraži tiste izmišljotine, ki jih poznamo pod skrivnostnim imenom »časnikarske race«. V to »perutnino« spadajo namreč vsakovrstne senzacionalne vesti, ki jih skoraj v vsakem listu najdemo nekaj priobčenih. Uredniki bi se jim radi odpovedali, toda na žalost se povsod najdejo ljudje, ki stikajo vprav za takšnimi vestmi, pa naj bo kaj jedra v njih ali ne. In če bi jih v listu ne našli, bi rekli, da je neznansko pust in prazen. Skoraj ga ni lista (v katerem koli jeziku), ki bi ne imel vsaj ene strani »posvečene« bralcem, ki hrepenijo po senzacijah, po čudovitih dogodkih, ki bodisi ustvarjajo kurjo polt ali kako drugačno razburjenje. Vselej so pa te vesti nepogrešljiva zakladnica za tiste, ki jim navadno primanjkuje snovi za večerne razgovore. In vprav taki ljubitelji senzacij so vzrok, da beremo v mnogih listih budalosti o Marsovcih, o letečih krožnikih in o ljudeh, ki so živeli sto petdeset let!

Ves vset je poln pravljic o velikanih, ki so živeli nekoč. O Samsonih, ki so davili leve, ki so z oslovsko čeljustjo pobili regiment vojščakov ali ki so z golimi rokami podrli kamnite templje. »Poznamo« Petra Klepca, ki je v gozdovih pulil stoletne hraste ter jim na kolenu uravnaval kriva debla. »Vemo« o Brdavsu, ki je v spopadih premagal vse in je položil v travo celo cesarjevega sina. Čuli smo o silnežih, ki so v roki drobili konjske podkve ali pa — kakor Martin Krpan — pod pazduho prenašali kobilico čez zamete. Ko sem bil star deset let, sem bral Sienkiewiczeve »Križarje« in oboževal v njih glavnega junaka Zbiška, ki je bil tako močan, da se je cedil sok iz drevesne veje, ko jo je v pesti stisnil. Da bi dvomil v resničnost tega — kaj pa! Pa Ursus v Quo vadisu, ki je vrgel bika!

In iz drugih romanov sem vedel, da so junaki tistih davnih dni bili popolnoma brez strahu! Šli so v krvava klanja kakor na ohcet. Tudi če je vedel vitez, da mu bo sovražnik odrobil glavo, se niti najmanj ni prestrašil. Izgubiti v bitki glavo, je bil vsakdanji »hec«. In zato, kadar so se iz tujih dežel bližali sovražniki, je med domačimi vitezi zavladalo velikansko veselje! Vse je vriskalo in sililo v boj! S prepevanjem so vrteli okrogle bruse in ostrili na njih bridke meče, pod katerimi se bodo čez kak dan kotalile odsekane glave pesjanskih sovražnikov, da bodo vedeli za drugič!

V mogočnih gradovih so se zbirali pogumni vitezi, junaki vseh junakov in se hrepeneče pogovarjali o bodočih bojih, kjer se bodo proslavili. Vnaprej so se veselili sekanja glav, ki je tako krasen in zabaven posel! Sienkiewiczev Longin, ta najpohlevnejši dobrodušnež, odseka s enim mahljajem svojega težkega meča tri sovražne glave hkrati! Koliko veselje in kolika radost za junaškega dobričino! In nikoli ni bilo med temi vitezi strahopetca — vsak je komaj čakal pasti na bojnem polju! Vsak je bil junak in pol. Kadar so pa pridrveli Turki v naše kraje na rop, so se junaški vitezi zaprli v utrjene gradove ter skozi linice grajskih stolpov junaško gledali, kako turški pesjani požigajo tlačanske vasi, zganjajo skupaj suženjstvu namenjeno mladino ter pobijajo neuporabno starino. Z nezaslišano hrabrostjo so vitezi, skriti za varnim obzidjem, kazali sovražniku fige in mu psovali mater.

Kar se pa tiče davnih «velikanov», je resnica o njih zelo zanimiva. Še danes zna povedati vsak sedemdesetletnik, kakšni korenjaki so bili fantje takrat, ko je on še «platno prodajal» namreč platno, ki mu je kukalo zadaj iz hlačk. Po njegovem poštenem mnenju so današnji mladinci (ali mladinke) prave kislice, nebogljeni bledičniki, s katerimi bi kolikšaj krepkejša burja v minuti opravila. Tisti pa, ki so živeli pred sedemdesetimi leti ali več, tisti so bili sama grča, sam živi dren. In če se vrnemo za kako stoletje nazaj, bomo iz starih spisov izvedeli, da so bili takrat po naših deželah gromozanski korenjaki, oblečeni in obuti v železne oklepe, pokriti z jeklenimi piskri; korenjaki, ki so vihteli pol stota težke meče, s katerimi so v primeru potrebe igraje presekali sovražnega jezdeca in njegovega konja z enim mahljajem na dvoje.

In resnica? Tisti fantje izpred sto let, ki so pretežno stradali ali živeli od repe v oblicah, ki so poznali meso le nekajkrat na leto, ki so olupili jajce le za veliko noč; ki jih je bila v detinski dobi sama grinta in uš in v fantovski dobi sam razširjen želodec; tisti fantje, ki so skozi deset in več let nosili eno samo srajco na sebi ali en sam klobuk; ki niso nikoli poznali spodnjic in ne nogavic in ne mila za umivanje — torej tisti bedni fantje izpred sto let, tisti naši žalostni praočetje, in prav take pramatere, tisti naj bi, ko so bili mladi, nadkrilili današnje zdrave in krepke mladince, te naše cvetoče fante, skromne a nikoli stradajoče, ta naša dekleta, krasna kakor roža, čista kakor jutranja rosa in polna vedrosti in volje!

Kdor se zanima za šport in športne rekorde, bo vedel, da gredo ti rekordi leto za letom naprej in nikoli nazaj. V letošnjih tekmah so poraženi lanski rekordi, prihodnje leto bodo poraženi letošnji in to se bo ponavljalo leto za letom pa čeprav le po milimetru. Nihče ne more vedeti, kje je skrajna meja pravzaprav.

Kar pa zadeva nekdanje viteze — prosim! V vseh muzejih Evrope in menda vsega sveta vidimo, kadar koli hočemo, železne, jeklene, srebrne, rožene in ne vem kakšne se oklepe, ki so jih ti nekdanji junaki nosili, kadar so se zapletli v krvave meteže. Naj le današnji mladinec poskuša obleči tak oklep! Ne bo se mu posrečilo, če ni sam ravno pritlikavec, moral ga bo prej nesti h kovaču, da mu ga razširi v pasu, v ramenih in da mu doda nekaj novih reber v oprsju. Skratka vsi tisti oklepi davnih junakov so za povprečnega današnjega fanta obupno premajhni. To pa pomenja, da so bili korenja, ki srednjeveških časov resnično slabiči in bi ne odsekali z enim mahom niti treh petelinjih glav, kaj šele turških! Kateri koli od današnjih čvrstih športnikov, teh kot iskra zdravih in žilavih naših jantov (in brez dvoma tudi tujih), bi na tešče in z mokro obrisačo otepel ducat tistih davnih hrustov, ki jih v pravljicah tako radi občudujemo.

Prav nič ni res, da človeški rod propada. Povprečna življenjska doba današnjega človeka je dvakrat daljša, kot je bila pred sto leti. In ker živimo (navzlic tarnanju) deset in desetkrat bolje, kot so živeli pred sto leti naši pradedi, smo tudi deset in desetkrat bolj zdravi, bolj krepki in v vsakem pogledu bolj srečni in zadovoljni kot so bili oni.

FRANCE MAGAJNA

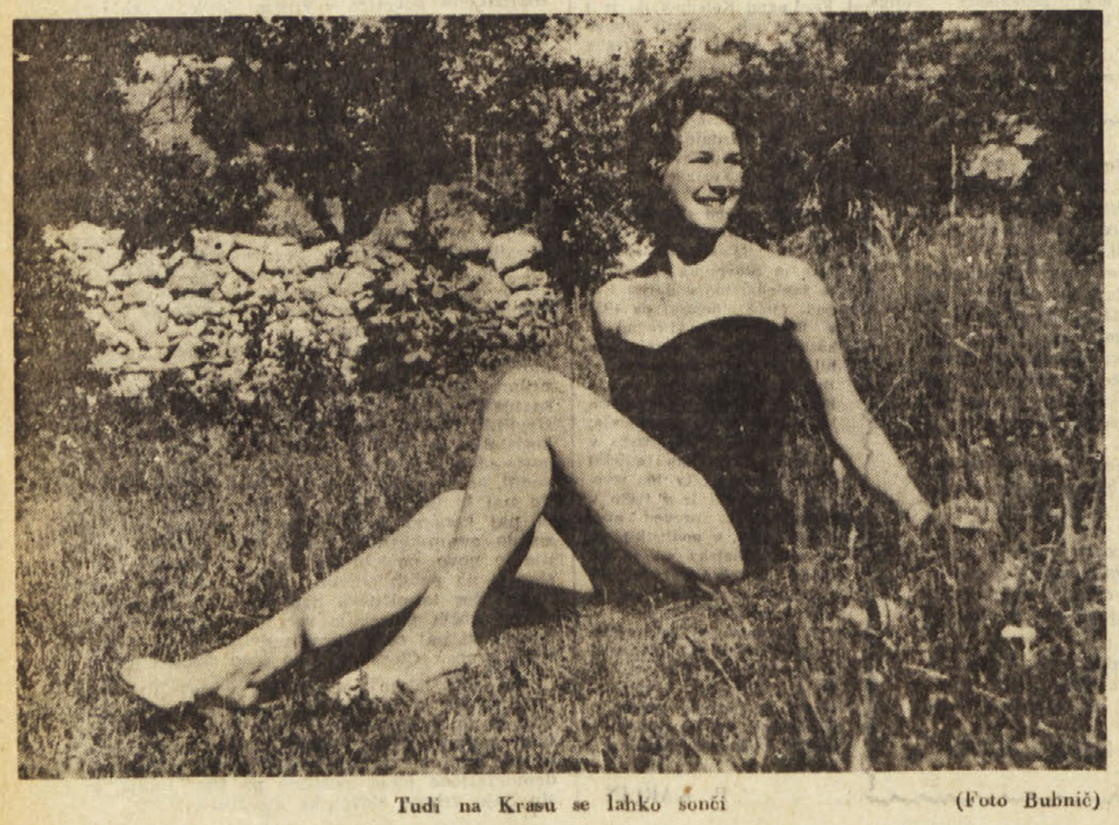

Tudi na Krasu se lahko sonči (Foto Bubnič)

GRAFOLOG ODGOVARJA

LJUBEZEN — GLOBOKO CUSTVO. Znate se prilagoditi, vendar ne vsakemu okolju. Ste vesele narave. Zlasti se

Dujem, zlasti pisavo.

odločno lotite dela, če prejmete priznanje za svoje napore. Poenostavite svoj način življenja ter se iz neznatnih dogodkov ne delajte problemov. Čuvajte se izbruhov jeze, kot posledice večjih telesnih naporov — lahko izgubite voljo za nadaljnje napore!

LAND. F. Postati morate še bolj natančni in v svojih izvajanjih temeljitejši. V bistvu ste morda preveč skromni,

ugane te to ?

saj skušate na zunaj prikrivati vsa svoja sentimentalna razpoloženja. Vedite, da zaprtost v sebe ne more prinesti želene psihične sprostitve.

Imate smisel za poslovni napredek; če pa uspehi na tem področju niso kmalu otipljivi, postanete nejevoljni ter prenašate svoje nerazpoloženje na bližnje okolje. Prevečkrat razmišljate o svoji bodočnosti. Nepotrpežljivost morate obvladovati.

PRIMORKA. Okolju posvetite več pozornosti. Opustite svoje pasivno zadržanje in imejte pred očmi dejstvo, da življenje ni nekaj togega, ampak pestro dogajanje. Tak naj

odgovorim na vprašanje

bi bil tudi Vaš odnos do njega. Glejte na življenje povsem realno, pa se bo mogoče osvoboditi trenutne depresije in prvih odtenkov pesimizma. Naj Vas vedno ne vodi samo intelekt, važna so tudi čustva.

Ficko piše

Dragi Primorski!

Ti nimaš misli, kako se meni dopade, kadar pošlušam kako se menjo Miček Beka in Pepka Vrzota. Anka oni dan je blo. Miček je zalival ses enim žlajadurjom, je jemo zavihane brješe in je bil bus. Pepka pej je stala pod zidam ses enim fagotam trave na glavi.

Miček je zmerom grozno nakazan in se vsakmu stri smejat. Ma kašen bot pej se anka razjezi, in tabat pej — očo dešoto! Anka ta bot prou za prou ni biu miga smešen, ma jih je vselih take pravo....

So se menli od tiste pupke, katera hodi v nemški otročji vrtec, a tisto pej ni prou, zato ko je pupka od enga slovenskega profešorja.

— Ma kadu pej je tebi povedal tisto, Pepka?

«Ma prou stričava Perina, katera dela šervicje pr tismu profešorji».

— In tak se še povrh forte drži, kokar da je on kaj bulši kokar smo mi, da je smetena, da je nekaj več in da štrči namalo ven ses mase. Ma anka tur štrči bol ven, ma vseglih je pouhen gnoja. Mije pršla na misel ena pesemca, katera je glih za take:

Men se zdi, gaspudi ti
so, ko veter piše,
vsi so forte furbasti,
In vsak le dobiček iše.

Se drži Kdosmomi,
nas reune pej šprecira,
mu zmeram nečko pred očmi
le gnar je in karira.

Škrjot je tak, zame vsak,
kir jezik soj prezira,
ma bolše tacga je pestit,
da ne bo bla zamira!

«Ja, Miček, to si pej zares fino povedal. Anka jast bom zapisala mojo Lenčko u slovensko šolo, saj je Slovenka!»

— Mi se ne smemo zgledavat pr tašnih. Mi se moremo držat naše zemle. Ta zemla je rodila naše očove in jih je anka redila. Zato je nam sveta.

«Prou praviš, prou! Ma si anka ti čul, da bojo nazaj ble volitve?»

— Ja, ja! Zdaj so udobili gusto za jemet volitve. Ja taprvo bojo ble za žepana, pole pej anka za senat.

«Ma tu nečko rečem, da se čudno obrnača svet. Francozi nekej matajo ses tistim golom, pole al Žirci, in Rusi...»

Pole sem pej jast mogel tečt damu, ko sem se šel pr pravlat za na Izglet.

Te pozdravlja
Firko.

VELJAVEN OD 9. DO 15. JUNIJA

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) Dnevi polni dogodkov. Sentimentalne avanture in prijetna presenečenja. V soboto in nedeljo prijetne urice. Manjše družinske nevšečnosti.

Bik (od 21. 4. do 20. 5.) Slaba volja in malo volje do dela. Vaše zadržanje lahko povzroči nezaupanje. Nekdo vam skuša škoditi. Proti koncu tedna se bodo oblaki umaknili soncu.

Dvojčka (od 21. 5. do 20. 6.) Dnevi niso najugodnejši za sentimentalne pobude. Nezaupanje, dvomi in ljubosumnost bodo motili srčni mir. Finančni položaj je težaven.

Rak (od 21. 6. do 22. 7.) Neodločnost bo povzročila, da boste izgubili odlične priložnosti, zlasti sentimentalnega značaja. Novosti.

Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Odločilni dnevi, da izpoveste vaša čustva. Odlična nedelja. Črne misli glede gospodarskega položaja. Potreben je trezni premislek.

Devica (od 23. 8 do 22. 9.) Ni vse zlato, kar se sveti. Stvari in besede morate preveriti. Vaše pobude so drzne, vendar lahko uspejo.

Tehtnica (od 23. 9. do 22. 10.) Venera je nakionjena zaročencem in mladoporočencem. Lepa novost bo dvignila razpoloženje, katero bodo pokvarile nekatere poslovne težave.

Škorpijon (od 23. 10. do 21. 11.) Teden bo poln čudnih presenečenj, med katerimi bo nekaj zelo ugodnih. Razcvetelo se bo upanje. Posrečilo se vam bo premostiti težave.

Strelec (od 22. 11. do 21. 12.) V ponedeljek čudno srečanje, ki bo nekoliko porušilo notranje ravnotežje. Skoro preroški sen. Odkrili boste nekaj novega.

Kozorog (od 22. 12. do 20. 1.) Polno pričakovanj in radovednosti. Sence in sumi bodo izginili v nič. Prijetno srečanje. Ugodne zvezde za delo.

Vodnar (od 21. 1 do 19. 2.) Nekaj dobrega se pripravlja za vas. Nepričakovana vest bo razveselila vaše srce. Posrečilo se vam bo premostiti nepričakovano oviro.

Ribe (od 20. 2 do 20. 3.) Slučajno srečanje. Ne objokujte preteklosti, temveč glejte v bodočnost. Če si pomagaš sam, ti tudi nebo pomaga.

UPRAVIČENE TOŽBE NAŠIH KMETOVALCEV

Take suše kot letos maja ni bilo že celih devetdeset let

Izredna suša je hudo prizadela naše kmetovalce in živinorejce, katerim bo treba nujno priskočiti na pomoč

8,4 mm padavin namesto 78 mm

Tako hude suše, kot je bila v letošnjem maju, ne pomnimo že celih 90 let. Tržaški vremenoslovni zavod, ki je začel sistematično zbirati podatke o vremenu leta 1841, je v 117 letih zabeležil manjšo količino padavin kot v letošnjem maju samo še leta 1868, ko je padlo 7 mm dežja, medtem ko so v letošnjem maju zabeležili 8,4 mm padavin. Kako izreden je ta pojav, nam priča dejstvo, da je srednja majska količina padavin 78 mm, zaradi česar lahko upravičeno govorimo o izredni suši, ki je hudo prizadela naše kmetovalce.

Res je tudi, da so v zadnjih desetletjih na splošno zabeležili manj padavin kot v prejšnjem in v začetku tega sloletja, o čemer pričajo naslednji podatki: lansko leto so v maju zabeležili 64,2 mm padavin, leta 1956 60 mm, nato pa po vrsti nazaj: 112,6, 87,7, 128,4, 42,6, 82,1, 70,2, 96, 62,1 43,3, 106,5, 62,3, 42,8, 53,8, 63,1 in leta 1941 68,4 mm padavin. Kot smo že rekli, znaša majsko povprečje 78 mm padavin.

Upadanje padavin pa prihaja še bolj do izraza v letnem povprečnem merilu, ki znaša za Trst 1.080 mm. Od leta 1941 dalje je bilo to povprečje preseženo samo enkrat, in sicer leta 1948, ko so zabeležili 1181 mm padavin, medtem ko so leta 1942 zabeležili le 595 mm padavin. V letih od 1941 do 1957 so bila letna povprečja padavin naslednja: leta 1941 912 mm, naslednje leto 595 mm, nato pa naprej 825, 748, 602, 780, 958, 1181, 842, 995, 1049, 1069, 839, 815, 946, 972 in lansko leto 771 mm padavin.

Medtem ko je letošnji maj karakterizirala izredna suša, je bilo aprila dovolj padavin. Povprečje za april znaša namreč 84,3 mm, letos pa smo zabeležili 81,1 mm padavin. V preteklem marcu, ko znaša povprečje 81,3 mm, smo zabeležili 51,7 mm, v februarju pa, ki je najbolj suh mesec v letu (povprečje znaša namreč le 55,7 mm padavin), pa som letos zabeležili kar 83,3 mm padavin.

Zaradi pomanjkanja padavin je prišlo do izraza seveda lepo, toplo in sončno vreme. Medtem ko sije sonce v maju povprečno 215 ur (povprečje se računa na dobo 30 let), smo letos imeli kar 283 ur sonca. To se je odrazilo tudi pri temperaturi, ki je znašala v preteklem maju 19,8 namesto 17,7 stopinje, kot je povprečje za ta mesec. Da je bil maj izredno topel, nam pričajo naslednji podatki: lani je majska povprečna temperatura znašala 15,4 stopinje, medtem ko je bila letošnja presežena le štirikrat, in sicer leta 1950, ko je znašala 19,9 stopinje, leta 1945 — 20 stopinj, leta 1934 — 20 stopinj in potem komaj leta 1889, ko je povprečje za maj znašalo spet 20 stopinj.

Seveda pa se ne smemo omejiti samo na gole številke, kajti te nam služijo le za to, da pokažemo vzroke letošnji suši. Jadikovanje kmetov je letos torej več kot upravičeno, saj so travniki vsi ožgani in predvsem povrtnine ter drugi zgodnji pridelki zelo trpijo. Tako računajo, da bodo letos pridelali samo četrtino običajne krme, kar pomeni hud udarec predvsem živinorejcem. To velja zlasti za področje na Krasu, predvsem pa za vasi, ki se raztezajo od Opčin do Gročane, Peska in Jezera. Tu ni vinske trte, ki ji suša ni škodila, zato pa se kmetovalci v glavnem ukvarjajo z živinorejo. Kako velik problem pa je s krmo, predvsem čez zimo, vedo pač najbolje prizadeti sami, saj nekateri mislijo na to, kako bi si že sedaj zagotovili potrebne količine za zimo. To velja seveda le za manjše število kmetov, kajti noben kmet, ali skoraj noben kmet nima na razpolago toliko denarja, da bi že sedaj kupil krmo, ko je nekoliko cenejša. Vsi namreč računajo na to, da se bo krma na jesen, posebno pa čez zimo hudo podražila.

Podobno velja tudi za druge poljske pridelke, kot rečeno predvsem zgodnje, kar pomeni, da so kmetje že do sedaj utrpeli veliko materialno škodo. Lani jih je prizadela zmrzal in slana, letos suša in nič se ne ve, kaj bo še jeseni.

Tu moramo opozoriti pristojne oblasti, predvsem na Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo in oddelek za kmetijstvo in gozdarstvo pri vladnem generalnem komisariatu na težaven položaj naših kmetovalcev. Zaenkrat še ni moč ugotoviti dejanske škode, ki so jo kmetje utrpeli zaradi suše, vendar je že sedaj očitno, da gre ta škoda v težke milijone. Pomisliti bo treba in tudi ukrepati, da se priskoči kmetom na pomoč, kajti vremenske neprilike jih že vsa zadnja leta neusmiljeno preganjajo. Poleg tega so kmetom naložili še višje davke, tako da komaj zmogujejo in je vprašanje, koliko časa bodo še vzdržali. Vsekakor bi bilo prav, da bi strokovnjaki obeh omenjenih uradov proučili položaj in nato dali konkretne predloge, da se kmetom priskoči na pomoč v eni ali drugi obliki. To velja zlasti za živinorejce, ki bodo v nasprotnem primeru prisiljeni zmanjšati število glav živine, in to v lastno škodo ter v splošno škodo našega kmečkega gospodarstva.

KMEČKA ZVEZA
IN
ZVEZA MALIH POSESTNIKOV

priredita danes dopoldne ob 9. uri v

BAZOVICI

tekmovanje koscev

Vabimo vse okoličane in meščane, da se tekmovanja udeležijo kot gledalci in da s svojo prisotnostjo spodbudijo tekmujoče kosce.

Tekmovanje bo na travniku g. Mahniča ob desni strani ceste Bazovica - Trst (nekaj sto metrov za vasjo).

KMEČKA ZVEZA
IN
ZVEZA MALIH POSESTNIKOV

CEROVLJE

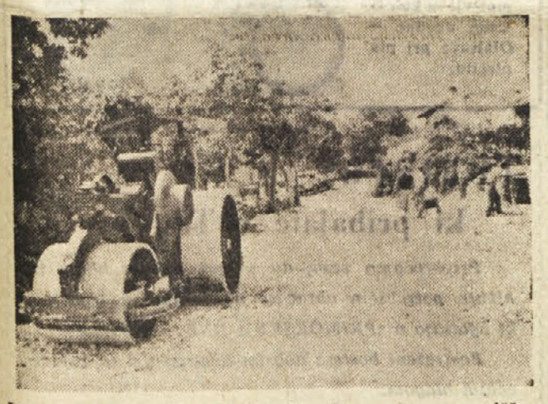

Parni valjar v Cerovljah utira kamenje v cestišče.

Končno smo tudi mi prišli na vrsto. Pred dvema tednoma so začeli popravljati pot skozi vas in sedaj so dela v polnem teku. Pot ravnajo s kamenjem, ki ga v cestišče utila parni valjar in ko bodo ta dela končana, bodo cestišče še prekrili z asfaltom. Tudi napajališče bodo premestili, tako da bomo rešeni dveh problemov.

Vendar je naša želja, da bi asfaltirali tudi cesto, ki veže našo vas s Sesljanom. Poleti prihaja v Sesljan vedno več turistov, med njimi tudi mnogo tujcev, ki radi delajo izlete v bližnjo okolico. Tako prihajajo posebno popoldne in pod večer tudi v našo vas, a se zelo kritično izražajo o prašni cesti. Tudi Grmado bi lahko valorizirali, saj ima vse pogoje, da postane upoštevana in privlačna turistična točka. Prvi pogoj za njeno valorizacijo pa je seveda dobra cesta, zaradi česar želimo, da bi prej ali slej na pristojnih mestih to upoštevali.

Drugače ni posebnih novic. Omenimo naj le veliko sušo, ki pa ne tare samo nas, temveč vse naše področje. Trave ni skoraj nič, tako da ne vemo, kako bo letos s krmo. Lani zmrzal in slana, letos suša in kdo ve, kaj nas še čaka do jeseni. Res, težak je kmetov kruh.

SESLJAN

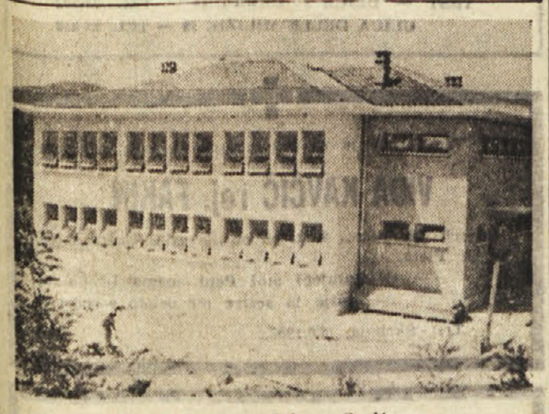

Nova osnovna šola v Sesljanu

Dela pri gradnji nove osnovne šole gredo h koncu. Novo poslopje že kaže svoje pravo lice, tako da je potrebno le še očistiti notranjost in nekoliko urediti dvorišče. To pa bo gotovo v nekaj dneh in z začetkom novega šolskega leta bodo učenci že v novi šoli.

Zaenkrat se še ne ve, kaj bo občinska uprava storila s poslopjem, v katerem je bila šola doslej. Pravijo, da so različna mnenja, vendar ni bilo še nič sklenjenega, saj je časa za odločitev na pretek.

Zgodnje poletje je privabilo že nekaj turistov, ki cenijo našo obalo. Posebno v nedeljo in ponedeljek se je kar trlo kopalcev, med katerimi je bilo tudi nekaj tujcev. Pričakujemo, da bomo letos doživeli rekordno turistično sezono, saj se je Sesljan že lepo uveljavil v mestu.

ZANIMIVI ŽIVINOREJSKI RAZSTAVI V ZGONIKU IN ŠEMPOLAJU

V nedeljo smo bili priča, kako je treba praktično vzbujati v naših kmetih, zlasti mladih, zanimanje za napredek naše glavne kmetijske veje — živinoreje. Imeli so kar dve razstavi živine: v Zgoniku in Šempolaju, torej tam, kjer sta bila enomesečna živinorejska tečaja, ki ju je vodil živinozdravnik g. Legiša.

G. Legiša je sin te naše zemlje in temeljito pozna življenje naših vasi, njih vrline in nedostatke. Vsa svoja delovna leta je prebil med kraškim kmečkim ljudstvom. Skuša mu pomagati in dvigniti njegovo strokovno raven. Že tretje leto prireja po naših vaseh večerne živinorejske tečaje. Svoje strokovno znanje posreduje živinorejcem z domačo poljudno besedo, ki ima velik uspeh. O teh razstavah pravi: «Naj se naš človek uči spoznavati dobro in vredno ter to tudi pravilno oceniti. Za to imamo dovolj priložnosti tudi pri nas, kjer najdemo v mnogih naših hlevih prav lepo in kakovostno živino. Zato smo se sporazumeli s tečajniki, da bodo ob zaključku tečaja priredili razstavo živine v merilu svojega tečajniškega okoliša. Ni to razstava v pravem pomenu besede, ampak je predvsem živo učno sredstvo kot dopolnilo teoretičnemu nauku, ki naj vzbuja v našem človeku smisel in razumevanje za napredno živinorejo. Mislim, da so zgledi, žive spodbude in praktična izvajanja uspešen napotek v napredno kmetovanje, katerega steber je v naših razmerah živinoreja.»

Zamisel razstave g. Legiše je vredna vsega priznanja. Da je z njo uspel, je dokaz v odobravanju kmetov in v zanimanju tečajnikov za razstavo. To stvar so vzeli resno v svoje roke in jo tudi resno izvedli. Zelo bi bilo želeti, da bi ta primera ne ostala osamljena, ker pomenita zelo privlačno sredstvo in močno vabo za gospodarsko napredovanje. Živinoreji pa moramo pripisati prvo mesto!

Smo mnenja, da bi bilo koristno, če bi razstavi ne bili tako tihi in skromni. Majhna objava bi nedvomno privabila na obe razstavi več interesentov iz sosesčine, kar bi bilo samo koristno.

ŠEMPOLAJ

Poročali smo že, da se je pri nas poleg 14-dnevnega kmetijskega tečaja vršil tudi enomesečni živinorejski tečaj. Voditelj in predavatelj živinozdravnik dr. Legiša je prišel na posrečeno misel: pripravil je gojence, da so ob zaključku tečaja priredili razstavo živine. Namen te razstave ni bil toliko v tekmi živinorejcev za kakovostno živino, kolikor v tem, da se ljudje seznanijo z načeli pravilnega ocenjevanja živine.

V nedeljo zjutraj je bil na dvorišču posestnice Ide Gruden pravcati «sejem» v malem: gojenci živinorejskega tečaja — živinorejci iz treh vasi (Šempolaja, Praprota, Prečnika) so prignali 20 glav telet in krav sivobarvnih švicark, ki jih je komisija, sestavljena iz gojencev tečaja, ocenila s prvo, drugo, tretjo ali četrto nagrado, in to z vso vestnostjo in natančnostjo. Nagrada (1.000, 900, 700 in 500 lir) je bila zaradi prej omenjenega namena razstave bolj simbolična. Majhno odškodnino za izgubo časa so dobili tudi lastniki nenagrajene živine.

To zamisel g. Legiše so odobravali vsi kmetovalci in tudi nekmetovalci. Tako smo se mogli tudi prepričati, da imamo tudi pri nas napredne živinorejce, ki so na svojo živino nahko ponosni.

Razstave sta se udeležila tudi dva zastopnika kmetijskega nadzorništva in se o njej izrazila zelo laskavo. Dr. Perko je obljubil, da bo v doglednem času živinorejska razstava v občinskem merilu.

KRIŽ

Danes se iz naše vasi oglašamo z vrsto zahtev. Seveda ne bomo omenili vseh, kajti drugače bi moral «Primorski dnevnik» posvetiti potrebam Križa in njegovih prebivalcev vsaj eno celo stran. Zato naj za danes omenimo le naslednje:

Pot po Senikih, ki gre iz Križa proti nabrežinski postaji, je spet razrita, čeprav so jo šele lansko leto popravili. Nujno potrebno je, da se pot začne popravljati sedaj, kajti če se bo s popravilom še kaj odlašalo, bodo kasneje stroški toliko večji in kdo ve, če bo za večja dela na razpolago potrebna vsota denarja. Na vsak način bi želeli, da občinska uprava, ki skrbi za to pot, našo željo upošteva.

Potem moramo omeniti vprašanje nezavarovane poti, ki vodi od De Lorenzija mimo Gorlattovega kamnoloma. Kamnolom sega skoraj tik do cestišča, ki je ob robu poraslo s plevelom, tako da marsikdo ne ve, da se zadaj odpira velik prepad, v katerem je bilo že nekaj mrtvih. Pot je nevarna ljudem in živini. Predvsem ljudje, ki niso iz Križa, lahko posebno ponoči zdrknejo v več deset metrov globok prepad, od koder se ne more nihče rešiti živ. Pot je nevarna tudi za živino, kajti naj privozi mimo kakšen avto ali motor, in žival, ki je tedaj na cesti, se lahko splaši in zdrkne v globino.

Vsekakor je pot zelo nevarna. Če bo prišlo do nesreče, kdo bo kriv: občina ali lastnik kamnoloma? Mislimo, da bo treba to vprašanje rešiti tako, da se cesta ob prepadu čimprej obzida ali drugače ogradi.

Tudi pot v naš portič je taka, da se bog usmili! Že pred tremi leti so obljubljali, da jo bodo takoj popravili, a še sedaj niso začeli. Človek si na razmajanih «stopnicah» lahko zlomi ne samo noge temveč tudi glavo. Želeli bi, da se pot, ki jo sedaj v poletnih mesecih uporablja tudi toliko tržaških izletnikov in tujcev, čimprej popravi.

Se vedno čakamo na odškodnino za ribiške hišice, ki so bile poškodovane, ko so Nemci razstrelili naš portič. Glede tega so že intervenirali naši bivši občinski svetovalci, mi smo poslali že nič kolikokrat prošenj in vlog, a doslej vse zaman. Skrajni čas bi bil, da se nam odškodnina izplača, saj smo bili prav tako prizadeti kot vsi ostali, ki jim je bila priznana vojna škoda.

NABREŽINA

Papirnica v Štivanu bo baje kmalu začela obratovati. Potrebovala bo velike količine celuloze (lesa). Postaja za raztovarjanje tega blaga naj bi bila čim bliže papirnice. V ta namen je železniško raznateljstvo nameravalo pripraviti poseben prostor (skladišče) v Tržiču. Naš župan pa je opozoril to ravnateljstvo, da bi bilo pravilno, če bi za to izbrali železniško postajo v Nabrežini, za kar je več razlogov. Papirnica je na ozemlju devinsko-nabrežinske občine, nabrežinska železniška postaja, ki ni prometno obremenjena, ima za to primeren prostor. Pri tem delu (raztovarjanje) bi bilo zaposlenih nekaj delavcev, ki ne morejo priti do zaposlitve. To bi odgovarjalo obljubi ravnateljstva papirnice, da bo vzelo na delo predvsem delavstvo iz naše občine.

Kaže, da je železniško ravnateljstvo naklonjeno predlogu občine.

KRIŽANKA

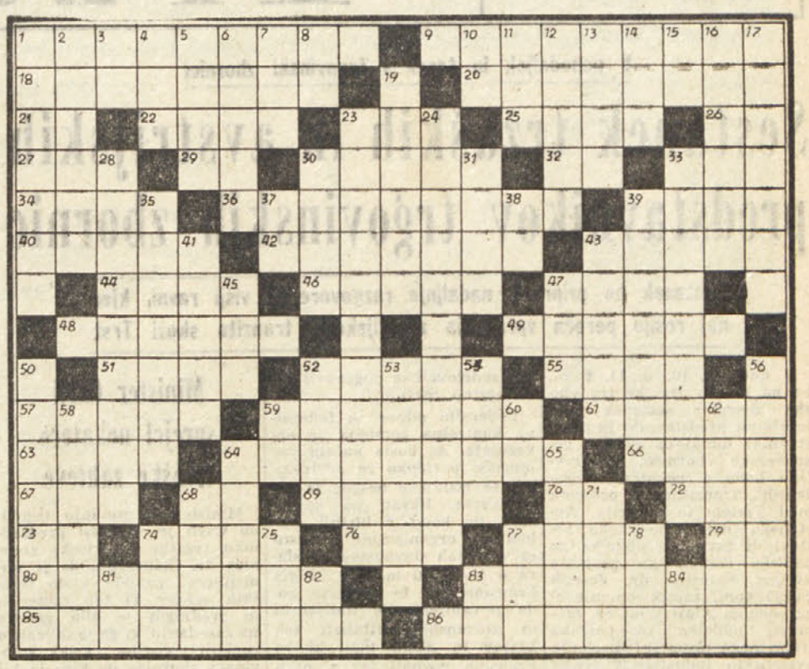

Besede pomenijo:

VODORAVNO: 1. zaklinjati, slovesno izjavljati, 9. študent zdravstvene vede, 18. nagubana, razkopana, 20. namakan., natočeni, oblivani, 21. predlog, 22. evropski polotok, 23. krasen, 25. glavno mesto Peruja, 26. kratica za centralni komite, 27. slovensko podjetje, ki skrbi za izdelavo in izvoz izdelkov domače obrti, 29. oblika pomožnega glagola, 30. letalec, 32. egipčanski bog, 33. ljub, drag, 34. koralni otok, 36. pokvarjeni z lomljenjem, 39. le, 40. izdelek iz smrekovega lubja, 42. mnenje o kakšnem delu, nastopu, 43. slovenski kipar, 44. šop slame, 46. dragi kamni, 47. izmerjena višinska točka, 48. obrtnik, 49. značilnost knjigovodstva, 51. država v Aziji, 52. vadlja, nagradni dogovori pri katerih izid ni znan, 55. pisalna potrebščina, 57. del Južnoafriške unije, 59. soditi, prištevati med, 61. del glave nekaterih živali, 63. ogrnjen, obvit, 64. krilo na obroče, 66. spleteni prameni, 67. krajevni prislov, 68. prvi dve črki besede pod 39. navp., 69. nedebel, 70. dva soglasnika, ki ju ne smemo deliti, 72. medmet, ki posnema zvonjenje, 73. znak za astacij, 74. enota papirja, 76. kositer, 77. občutek odvratnosti, ogabnosti, 79. vprašalnica, 80. mesto v decimalnem število (množ.), 83. število, 85. pripadniki evropskega naroda, 86. označeni po imenu.

NAVPIČNO: 1. vnovčiti, odtujiti, 2. tlaka, 3. predlog, 4. iz sadja izdelana pijača, 5. grški bog ljubezni, 6. vrsta konjskega teka, 7. žensko ime, 8. znak za tantal, 10. pesem, 11. nižinska pokrajina, 12. prebivalci starega plemena, ki je živelo na naših tleh, 13. poganjek, kal, 14. vrsta vrbe, 15. predlog, 16. fermenti, 17. siloviti viharji, 19. vse, vsi delj skupaj, 23. pritlikavec iz pravljične dežele, 24. obžalujoč, sočustvujoč, 28. enoten, kakor iz enega kosa, 30. glej 55. vod., 31. kazalni zaimek, 33. mineral, 35. književnik, 37. kratica za Rdeči križ, 38. znak za natrij, 39. pisatelj, ki piše zbadljive posmehujoče povesti, 41. državica v Himalaji, 43. mesto v Istri, 45. grški gozdni bog, 47. delo v vinogradu, 50. pripravljati, organizirati, 52. izčrpan, slabega videza, 53. bajeslovni lepotec, 54. se ukvarja z moralnimi normami, 56. redovati, določiti vrednost, 58. tek v jedi, 59. znak za stroncij, 60. veznik, 62. plin, ki gori s svetlim plamenom, 64. kemična prvina, 65. moško ime, 68. letovišče v južni Rusiji, 71. vrsta športa, 74. tečaj, 75. žensko ime, 77. oblika pomožnega glagola, 78. slovenski skladatelj, 81. glej 68. vod., 82. številnik, 83. znak za samarij, 84. glej 68. vod.

RESITEV KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

VODORAVNO: 1. interesantnost, 14. urok, 18. njihovi, 19. amoreti, 21. ego, 22. debatiram, 24. som, 25. Samol, 27. ime, 28. Otilija, 30. iskrivo, 31. jeti, 33. aligator, 35. razor, 36. snage, 38. otomana, 39. omara, 40. Novi, 42. Evi, 43. Emil, 44. id, 45. Iberec, 47. racaki, 49. ono, 52. Nac, 53. ležatar, 55. dovesek, 58. os, 59. mikici, 60. akademiki, 62. Simon, 64. ni, 65. Uri, 66. ac, 67 NRH, 68. orožar, 70. junaček, 73. Saar, 74. rada, 75. Anamit, 77. desno, 78. otečeni, 80. aj, 81. plavut, 83. ginekologija, 84. nalašč.

NAVPIČNO: 1. indijski nosorog, 2. Njenem, 3. Tibetanec, 4. eha, 5. roto, 6. Evita, 7. sirilo, 8. namigovati, 9. tm, 10. nosata, 11. oro, 12. Semiramida, 13. TT, 15. remiza, 16. ogovori, 17. koloradski hrošč, 20. iskroslovec, 23. aliteracija, 26. Aram, 29. jamica, 32. Igor, 34. Onek, 37. Evelina, 41. icek, 46. basirati, 48. Ararat, 50. nem, 51. osinasta, 51. gin, 56. Odak, 57. ekran, 59. možače, 61. kič, 63. moden, 65. uniji, 69. rano, 71. Umag, 72. Eol, 73. Seul, 76. Nil, 77. dva, 79. ek, 81. pa, 83. An.

Tedjeve pustolovščine

(Nadaljevanje sledi)

Vreme včeraj: Najvišja temperatrua 26.1, najnižja 18.3, zračni tlak 1017.5 stalen, veter 14 km severozahodnik, vlaga 57 odst., nebo 7 desetin pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 21.8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 8. junija
Medard, Vila
Sonce vzide ob 4.16 in zatone ob 19.52. Dolžina dneva 15.36. Luna vzide ob 24.00 in zatone ob 11.09.
Jutri, PONEDELJEK, 9. junija
Primož, Prvan

V ponedeljek in torek v trgovinski zbornici

Sestanek tržaških in avstrijskih predstavnikov trgovinskih zbornic

Sestanek bo pripravil nadaljnje razgovore na višji ravni, kjer naj rešijo pereča vprašanja avstrijskega tranzita skozi Trst

V dneh 9., 10. in 11. t. m. bo na sedežu tržaške trgovinske zbornice sestanek med tržaškimi predstavniki in predstavniki dunajske zvezne gospodarske zbornice. Razpravljali bodo o nekaterih vprašanjih tranzitnega prometa med Trstom in Avstrijo. Avstrijsko delegacijo bodo sestavljali ravnatelj oddelka za politiko tranzitnega prometa zvezne zbornice dr. Joseph Nussubaum, tajnik omenjenega oddelka Alois Winkler, ravnatelj oddelka za politiko tranzitnega prometa združenja avstrijskih industrijcev Heinz Sauer. Prisotni bodo tudi član avstrijskega urada za zunanjo trgovino v Trstu Egone Metzel ,tajnik zbornice za okrepitev prometa med Avstrijo in Trstom Otto Thuerridl in član urada tržaške trgovinske zbornice na Dunaju dr. Carlo Pelikan. Sestankom bo predsedoval predsednik tržaške trgovinske zbornice dr. Romano Caidassi. Z njim bodo sodelovali nekateri člani zbornice in izvedenci v vprašanjih tranzitnega prometa.

Namen tega sestanka je postaviti osnovo za nadaljnje razgovore na višji ravni, kjer naj bi obravnavali vprašanja, ki jih je že načela italijansko - avstrijska podkomisija za tržaško pristanišče in ki so v zadnjem času postala pereča.

Na sestanku bodo zlasti razpravljali o vprašanju železniškega prometa, in sicer o tarifah, uslugah in o izboljšanju železniških zvez z Avstrijo. Obenem pa bodo tudi govorili o vprašanju cestnega prometa, zlasti v zvezi z načrti o gradnji novih cest.

Med drugimi vprašanji, ki bodo na dnevnem redu, sta tudi vprašanji pomorskih zvez in načrti za gradnjo naftovodov. Poleg tega pa si bodo na sestanku izmenjali tudi mnenja o avstrijskem stališču do Trsta v okviru evropske gospodarske skupnosti in v okviru načrta za ustanovitev področja svobodne izmenjave.

—«»—

Protest KPI zaradi izzivalne obrazložitve odlikovanja Frausina

Federalni odbor in kontrolna komisija tržaške avtonomne federacije KPI sta nam poslali v objavo sledečo resolucijo:

«Federalni odbor in federalna kontrolna komisija tržaske avtonomne federacije KP izražata svoje globoko zadoščenje za podelitev zlate kolajne v spomin Luigia Frausina in Gabriela Foschiattija, ki sta bila zaslužna antifašistična predstavnika našega prebivalstva.

Federalni odbor in federalna kontrolna komisija s ponosom sprejemata priznanje, ki je bilo podeljeno junaškemu tovarišu Luigiu Frausinu, velikemu voditelju komunistične partije. Obenem pa obnavljata svoj protest proti tistemu delu obrazložitve, ki govori o «ovadbi Slovanov» in ki hoče izzivalno izenačiti kriminalno figuro ovaduha z vsem slovenskim prebivalstvom, žaliti odporniško gibanje, v katerem so najboljši Italijani in Slovenci teh krajev sodelovali in pogrevati narodnostno mržnjo.

Federalni odbor in federalna kontrolna komisija se obvezujeta, da bosta načela vse mogoče postopke za odstranitev te izzivalne besede iz obrazložitve. Hkrati pa sporočata, da bodo v bližnji prihodnosti organizirane v Trstu in v Miljah slavnostne proslave o življenju in delu Luigia Frausina. Na te proslave bodo povabljeni vsi italijanski in slovenski antifašisti teh krajev in zlasti tisti, ki so Frausina poznali ter z njim sodelovali v borbi proti fašizmu za svobodo in demokracijo.

Minister Carli sprejel nekatere tržaške zahteve

Minister za zunanjo trgovino Carli je sporočil predsedniku tržaške trgovinske zbornice dr. Caidassiju, da je ministrstvo sprejelo visto tržaških zahtev. O teh zahtevah in predlogih je bilo govora na zasedanju, ki ga je sklicala o zunanji trgovini tržaška trgovinska zbornica in, kjer je bil prisoten minister ter generalni direktor instituta za zunanjo trgovino.

Kongres univerzitetnih profesorjev

Nujnost reforme državnih izpitov

Včeraj se je nadaljeval kongres stalno nameščenih univerzitetnih profesorjev. V teku včerajšnjega dne so prišla na vrsto važna vprašanja zlasti državnih izpitov. O tem so bila podana poročila iz posameznih fakultet. Zanimivo je, da so vsi poročevalci poudarili nujnost reforme državnih izpitov. To je sedaj najvažnejše vprašanje, ki zanima italijanske univerze. V letošnjem šolskem letu so univerzitetni študenti v vseh italijanskih univerzah več dni stavkali, da bi prisilili šolsko oblast, da spremeni način državnih izpitov. V nekaterih krajih, kot na primer v Rimu in Neaplju, je prišlo celo do resnih incidentov med študenti in policijo. Zato so na včerajšnjem kongresu posvetili skoraj ves dan temu važnemu vprašanju.

—«»—

○ Pošta sporoča, da bodo od 12. junija prodajali spominsko znamko ob mednarodni razstavi v Bruslju. Znamka bo veljala 60 lir.

Jutri skupščine delavcev v železarni ILVA

Nujen je skupen nastop delavstva da se prepreči skrčenje obratov

Neumestna podtikanja nekega krajevnega dnevnika

O načrtih za skrčenje obratovanja v železarni ILVA še ni nič jasnega in nihče jih ni ne potrdil ne zanikal. Zato pač vlada med delavstvom še vedno zaskrbljenost. Samo tisti tržaški list, ki zagovarja vedno interese industrijcev, je skušal prikazati te vesti kot plod «komunistične» propagande zaradi bližnjih volitev nove notranje komisije v železarni. Toda takšno pisanje pomeni le varanje javnosti, kajti če so vesti o železarni brez podlage, naj jih tržaško ali osrednje ravnateljstvo podjetja demantira.

Kot smo že pisali, je storila FIOM - CGIL korake pri sindikatu kovinarjev CISL za enoten nastop v obrambo železarne, toda do sedaj nič ne kaže, da bi ta sindikat pristal na enotno akcijo. Tako so na primer člani notranje komisije struje CISL v spremstvu škedenjskega župnika obiskali novoizvoljena tržaška demokristjanska poslanca Bologno in Sciolisa, katerima so obrazložili položaj v železarni in ju prosili ,naj intervenirata v parlamentu, ko se bo sestal. Vsaka intervencija lahko koristi, toda enotna akcija bi mnogo bolj zalegla. Zato niso delavci nič kaj zadovoljni s temi ločenimi akcijami, kajti spričo hude nevarnosti bi morali pozabiti na strankarske ločitve in nastopati složno.

Jutri popoldne bo v železarni na pobudo FIOM več skupščin delavcev, na katerih bodo razpravljali o položaju. Udeležil se jih bo tudi zastopnik tajništva FIOM, ki bo orisal delavcem vprašanje železarske industrije v zvezi s skupnim evropskim tržiščem ter posledice, ki jih utegne imeti za škedenjsko železarno. Delavci bodo tudi sprejeli sklepe glede načina bodoče akcije.

Jutri ob 18.30 pa se sestane vodstveni odbor FIOM, ki bo razpravljal predvsem o položaju v železarni ILVA. V torek bo odpotoval v Rim član vodstva Nove delavske zbornive CGIL Calabria, ki bo orisal osrednjim voditeljem CGIL nastali položaj, tako da se bo vodstvo CGIL zavzelo za stvar in interveniralo na najvišjem mestu v Rimu.

Seveda bi se morale zganiti tudi tržaške oblasti, ker bi imelo morebitno skrčenje obratovanja železarne hude posledice za tržaško gospodarstvo, ki preživlja krizo, in ne bi bilo treba, da bi jo uvrstitev v skupno evropsko tržišče še poglobilo.

—«»—

IZPRED SODISCA

Neprijetno presenečenje po «prijetni» noči

Ko je nekega dne preteklega maja grški pomorščak Michael Spanos prispel s svojo ladjo v Trst, si je v starem mestu poiskal prijateljico; ki jo je že na svojih prejšnjih potovanjih spoznal. Z 29-letno Santino Secoli iz Ulice Sale je najprej malo kramljal v nekem lokalu, nato pa sta se dogovorila, da bosta prijetno preživela skupaj noč. Santina je pristala na 3.000 lir. Odšla sta v hotel; toda naslednje jutro, ko se je Michael prebudil, ni bilo o prijateljici več duha ne sluha. Zaskrbljen je pogledal v žepe in zapazil, da sta s prijateljico izginili tudi denarnica s 7.000 lirami ter zapestna ura. Odšel je na poveljstvo policije in prijavil vso zadevo. Agenti policije so kmalu našli Santino, preiskali njeno stanovanje in jo začeli spraševati, toda ženska ni hotela ničesar priznati. Včeraj pa jo je sodišče obsodilo na dva meseca zapora in šest tisoč lir globe.

—«»—

Jutri pričetek razprav pred porotnim sodiščem

Jutri ob 9.30 se bodo začele razprave na porotnem sodišču. Kakor smo že poročali, bo na tem zasedanju 11 razprav in bodo med porotniki verjetno tudi 4 ženske.

Kot prva je na vrsti razprava proti Armandu Tuzziju, ki je obtožen žalitve vojaških sil in vinjenosti. Prav tako se bo jutri začelo zasedanje prizivnega porotnega sodišča.

Izgubila sta in plačala povrh pa so ju zafrkavali

To je preseglo mejo potrpežljivosti in letele so klofute, kresale pesti... končalo se je na policiji in v bolnišnici

V gostilni «Alla bionda» na Kolonkovcu je v noči med petkom in soboto zaradi malenkostnih vzrokov nastal hud prepir kateremu je sledil pretep. Policija je tri «prijatelje» aretirala, dva pa prijavila sodnim oblastem, ker sta pravočasno zbežala. Bilo je okrog 21. ure ko sta bila v omenjeni gostilni 30-letni Aurelio Rocchetti z Reške ceste 17 in njegov bratranec Silvano Bradach. Tu sta se srečala s tremi prijatelji, s katerimi sta se začela mirno pogovarjati, nato pa so se dogovorili za hazardno igro «morra giapponese». Kdor bi izgubil bi moral plačati pivo celi družbi. Igro sta zgubila Rocchetti in njegov bratranec. Nista pač imela sreče. Plačala sta račun, nato pa je vsa družba zapustila gostilno.

Trije njihovi prijatelji pa se niso zadovoljili z zmago in prezasluženo pijačo, pač pa so ju začeli zafrkavati češ, da slabo igrata. To je preseglo vsako mejo Rocchetti in Bradach sta bila užaljena. Beseda je dala besedo in so začele letati klofute; dajali so si jih s krepkimi pestmi, tako da je že slabo kazalo. Nekdo je obvestil komisariat javne varnosti pri Sv. Soboti in v kratkem so bili na mestu organi javne varnosti. Rocchetija, ki je bil ranjen po obrazu in je imel zlomljeno nosno kost so peljali v glavno bolnišnico, kjer so mu nudili prvo zdravniško pomoč Bradacha in 28-letnega Ernesta Neppija od Sp. Magdalene 1317 pa so odpeljali na komisariat, kamor je pozneje prišel tudi Rocchetti. Vse tri «prijatelje» so takoj zaslišali in jih aretirali ter prijavili sodnim oblastem.

—«»—

Policija odkrila tihotapce s cigaretami

Tiskovni urad policije je včeraj izdal poročilo o odkritju skupine, ki je tihotapila na naše področje jugoslovanske cigarete. Poročilo pravi, da je kvestura že pred časom izvedela o tihotapstvu cigaret v Miljskih hribih. Zaradi tega so organi javne varnosti poostrili kontrolo zlasti ponoči. Tako so v noči 4. in 5. t. m. zapazili, kako se je neki motoskuter približal stavbi št. 252 v Daselli v Miljah. Ker so organi javne varnosti že prej sumili, da se v tej stavbi zbirajo tihotapci, so ustavili 2 osebi ko sta stopili iz hiše. Medtem ko je eden ubogal na ukaz «stoj», je drugi vrgel proč torbo in naglo zbežal proti meji. Na zaslišavanju je 22-letni Pietro Odoni iz Ulice Revoltella 20 priznal, da je torba, ki jo je odvrgel ubežnik in v kateri je bilo nekaj desetin paketov cigaret, njegova; cigarete pa da mu je dal nekdo, ki je ilegalno prekoračil mejo. Pozneje so agenti javne varnosti aretirali še 38-letnega Carla Gracogno in 32-letnega Libera Rasmana. Preiskali so prej omenjeno stavbo in dobili še 11 kg cigaret. Naslednjega dne pa je policija aretirala tudi 29-letnega Albina Orsinija iz Ulice Bergamasco 19, ki je prejšnjo noč zbežal ko so aretirali Odonija. Cigarete so seveda zaplenili, skupino pa prijavili sodnim oblastem.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Dogodki tedna

Tambroni naj prekliče odlok o prepoved slovenščine

Po protestnem pismu SK GZ, ki ga je poslala predsedniku republike Gronchiju proti Palamarovi prepovedi slovenščine na Trgu Unità in po raznih slovenskih organizacij in levičarskih strank proti omenjeni prepovedi, je tržaška avtonomna federacija KPI vložila priziv pri notranjem ministru Tambroniju, v katerem zahteva, naj proglasi Palamarov odlok o prepovedi slovenščine na Trgu Unità za nezakonit in naj ga razveljavi, ker je pomenil, najbolj grobo samovoljno dejanje v pretekli volilni kampanji v Italiji. V prizivu KPI ugotavlja, da je vladni generalni komisar dr. Palamara z omenjenim odlokom kršil člen 3 in člen 6 republiške ustave ter Posebni statut londonskega memoranduma o enakopravnosti manjšin v Italiji in o svobodni uporabi njihovega jezika.

Upravne volitve oktobra?

Komaj so se končale državnozborske volitve in že se politične stranke pripravljajo na nov volilni boj za izvolitev novega tržaškega občinskega sveta. Po nekaterih znakih sodeč bodo upravne volitve baje prihodnjega oktobra. Za čimprejšnji razpis občinskih volitev so se začeli sedaj ogrevati tudi demokristjani, ki so jih do sedaj zavlačevali. KD hoče sedaj izkoristiti tistih nekaj tisoč glasov več, ki jih je dobila na državnozborskih volitvah in z njimi vplivati na volivce za občinske volitve.

«Recesija» in Trst

Iz rednega mesečnega poročila tržaške trgovinske zbornice je razvidno, da se je «recesija» dotaknila tudi Trsta, saj pravijo statistični podatki, da se je v aprilu znižal indeks industrijske proizvodnje, medtem ko je padel pristaniški promet v primerjavi z marcem kar za 11 odstotkov. Zlasti pa je zaskrbljujoče dejstvo, da se je število zaposlenih znižalo za 709 oseb.

Prvi steber Tobačne tovarne

V ponedeljek so postavili prvi steber nove Tobačne tovarne, katero bodo več let gradili v žaveljskem industrijskem pristanišču in katere gradnja bo po predvidevanjih stala 7 milijard lir. V tovarni bo zaposlenih, ko bo polno obratovala, 800 delavcev in delavk. Očitno gre za važno podjetje, vendar je treba dodati, da ga bodo plačali tržaški kadilci sami z višjimi cenami tobaka, ki so v veljavi že od lanskega poletja.

KRITIKE IN POROČILA

V Nabrežini lep nastop gojencev Glasbene Matice

Na praznik, dne 5. t. m. je priredila nabrežinska podružnica Glasbene šole zaključni letni nastop svojih gojencev. Dvorana PD «Igo Gruden» je bila ob napovedani uri polna občinstva. Moramo pribiti, da povsod na deželi nastopi gojencev Glasbene šole doživljajo polne dvorane, pa čeprav ti nastopi že po svoji naravi ne obljubljajo vrhunskih umetniških dogodkov. Čast taki zavednosti! In skoraj bi rekli, da si jo lahko vzame za vzor marsikateri meščan. Kakor v Nabrežini, smo videli polne dvorane v Trebčah in v Boljuncu; in gotovo se ne motimo, če isto pričakujemo tudi ob nastopu podružnice Glasbene šole v Barkovljah, ki je napovedan za prihodnje dni.

Nabrežinsko občinstvo moramo posebej pohvaliti, ker je zelo disciplinirano, polno razumevanja, zares izbrano. Drugače Nabrežini marsikaj manjka; to njeno občinstvo pa ji vendar daje pravico, da igra vlogo male tržaške kraške metropole. Bil je to lep družinski sestanek, kateremu je hvale vredno načeloval prvi nabrežinski občan; župan Furlan.

Po kratkih, prisrčnih pozdravnih besedah, ki jih je izrekel predsednik Glasbene Matice dr. Fortunat Mikuletič, so sledile, druga za drugo, številne točke sporeda, brez presledkov, kakor v televiziji. Zastopani so bili naslednji instrumenti: klavir, violina, harmonika in ena kitara (Peric). Pri izvajalcih sporeda, od najmlajših do zrelejših letnikov, je treba tudi posebej poudariti uglajen, sproščen nastop, brez vsake okornosti, katero včasih srečujemo pri podeželski mladini. Tudi to spada k vzgoji! Mnogi gojenci kažejo izrazito nadarjenost za glasbo; vsem pa se je poznala pridnost, vestnost in resnost.

Iz Nabrežine in okolice so nastopili naslednji gojenci: Terčon Neva, Doljan Nikolo, Caharija Marina, Caharija Tamara, Gruden Edvin, Brezigar Bojan, Rudež Bogomir, Logar Jasna, Petelin Aljoša, Terčon Marinka, Sirca Ivan, Furlan Maja, Petelin Sonja, Plahuta Slobodan.

Občinstvo je vse točke toplo odobravalo; nekateri izvajalci so bili celo priklicani na ponovni poklon.

Spored so zaključili zrelejši tržaški gojenci in sicer: Okorn Marija, Boštjančič Vasilija, Faganel Robert, Furlan Lia, Nedoh Daniela, Runtič Breda; nadalje mladi trio Hrvatič Zarko, Uršič Zarko in Ščuka Učka, ter končno 14-članski mladinski orkestrski ansambel pod vodstvom neumornega prof. Oskarja Kjudra, kar je spremenilo ta šolski nastop že v pravcati koncert. Temu primerno je bilo tudi navdušeno odobravanje.

Zaključne besede uvodnega govornika so bile: «Na svidenje v prihodnjem šolskem letu!» Pri Nabrežincih smo lahko gotovi, da se bo to svidenje praznovalo in da bo veselo in plodonosno!

M.

Naša delovna tovariša iz uprave Primorskega dnevnika Rudi Jagodic in Srečko Merlak sta v teh dneh srečala Abrahama.

Želimo jima še mnogo let zadovoljnega življenja v krogu njunih družin

Delovni kolektiv Primorskega dnevnika

V sredo je prof. Pavletu Merkuju soproga Marta povila hčerko

JASNO

Srečnemu paru iskrene čestitke! Uredništvo in uprava Primorskega dnevnika

—«»—

Danes veselica KPI pri Sv. Barbari

Danes bo ob 17. uri Ljudskem domu pri Sv. Barbari ljudska veselica, katero priredi lokalna sekcija KPI za proslavo volilnega uspeha v Trstu in na ozemlju. Ob 19.30 bosta prisotne pozdravila: tajnik miljske sekcije KPI Giovanni Postogna in dolinski župan Dušan Lovriha. Med veselico bo igrala godba iz Campor.

—«»—

Tožiteljica obsojena

Nekatere ženske se rade prepirajo in žalijo, pa se pogosto zadeva konča na miren način in brez sodišča. Tega mnenja pa ni bila Marija Dragečević, ki je pred dvema letoma prijavila 31-letno Giovanno Radman vdovo Spacapan iz Ulice Castaldi 3, češ da jo je zmerjala. Včeraj je bila zaradi tega sodna razprava, toda sodnik je ugotovil, da Dragečević ni imela zavezanega jezika in da je Radmanovi vračala milo za drago. To je bilo torej medsebojno obrekovanje in sodnik je obsodil tožiteljico na plačilo sodnih stroškov. To bo dober nauk za morebitne nove prepire.

—«»—

Z motorjem v tovornik

Ko se je včeraj zjutraj 35-letni Alberto Hočevar iz Ulice S. Marco 53 peljal na delo po Elizejskih poljanah, je zadel s svojim motorjem ob tovornik, ki ga je vozil 49-letni Vittorio Zannier iz Ulice C. Zenone 17, ki je peljal pred njim in je hotel kreniti na levo. Hočevarja je seveda vrglo na tla in zavleklo skoraj 10 metrov daleč.

—«»—

Roko je vtaknil v ogrodje črpalke

Na delu v skladišču št. 26 v starem pristanišču se je včeraj dopoldne ponesrečil 22-letni Milan Stanič iz Ulice Ronchetto 46. Nerodno je vtaknil roko v ogrodje električne črpalke, ki mu je poškodovala kazalec na levi roki in mu odtrgala tudi košček prsta. Z rešilnim avtom so ga prepeljali v bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti 20 dni na drugem kirurškem oddelku.

—«»—

Trčil je v avto

Sinoči ob 21. uri so v ambulani RK nudili prvo pomoč 22-letnemu Angelu Semiču iz Loga št. 8, ki se je nekoliko pobil po rebrih in opraskal po desnem kolenu. Semič se je peljal z lambreto proti Istrski ulici, blizu stadiona pa je trčil ob avtomobil, ki ga je vozil 22-letni Silvio Furlan iz Ul. Cordarolli 8. Ozdravel bo v 4 dneh.

GLASBENA MATICA TRST

Zaključni nastop
ŠOLE GLASBENE MATICE
v Trstu
bo
danes 8. junija ob 20.30 uri v Avditoriju

Sodelujejo:
solisti, klavirski trio, otroški godalni orkester, orkester Glasbene Matice, pevski zbor prosvetnega društva «Slavko Skamperle», sopranistka Elvira Piščanc in tenorist Renato Kodermac, dirigent prof. Oskar Kjuder

Kot gost sodeluje članica ljubljanske Opere mezzosopranistka Marija Bitenc.

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom prireditve v Ul. Roma 15-II.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 7. junija 1958 se je rodilo v Trstu 15 otrok, umrlo je 6 oseb, porok je bilo 10.

POROČILI SO SE: stavbenik Dario Purimani in gospodinja Vilma Treppo, prodajalec rib Rinaldo Zerzenon in frizerka Mirella Sponza, uradnik Glauco Suttora in gospodinja Elisa Orbani, inženir Pietro Mazzola in gospodinja Liliana Acquarone, železničar Giovanni Crivelli in prodajalka Nerina Orzan, uradnik Pellegrino Pellegrini in uradnica Rossana Missori, stavec Paolo Stefi in prodajalka Norma Marega, slaščičar Benito Stasi in gospodinja Edda Seriani, profesor Costantino Rosetj in gospodinja Silvia Donda, uradnik Francesco Zieger in gospodinja Silvana Pavšič.

UMRLI SO: 89-letna Amalia Cavalcante, 47-letna Eufemia Michelazzi por. Mazzaroli, 74-letni Leopoldo Ierini, 73-letna Maria Cian vd. Cauzer, 79-letni Arcangelo Porzia, 35-letni Giovanni Vascotto.

OKLICI: inženir Fulvio Pertassi in gospodinja Vanna Giulia Rocco, mehanik Virgilio Dalla Riva in gospodinja Flora Banzato, prost profesionist Vlastimir Prosen in učiteljica Liliana Montanari, elektromehanik Mario Ricciotti in gospodinja Pierina Pincin, uradnik Giampaolo dr. Hruby in uradnica Annamaria Visintin, uradnik Luciano Foraboschi in gospodinja Ondina Bulleghini, poštni uradnik Salvatore Acquavita in gospodinja Letizia de Leo, ladijski komisar dr. Salvatore Aiello in učiteljica Claudia Tripoli, finančni stražnik Enrico Sordo in gospodinja Letizia Gatto, uradnik Sergio Zennaro in delavka Anna Dusconi, slikar Mario Barovina in uradnica Claudia Buttignoni, uradnik Dario Tabucchi in visokošolka Aduina Armeni, instalater Rodolfo Goth in gospodinja Elda Sarich, trgovec Lucio Bruchi in gospodinja Gloria Mitis, mizar Sergio De Rossi in gospodinja Grazia Maria Di Giovanni, fotograf Elio Rossi in gospodinja Leda Rossi, brivec Natale Castellana in gospodinja Maria Pesce, agent javne varnosti Marcellino Librera in gospodinja Eugenia Cavazzina, geometer Bruno Calini in Sivilja Nives Smalla, delavec Graziano Turch in gospodinja Antonietta Luce, arhitekt Claudio Tevini in profesorica Livia Fonda, zidar Vincenzo Samec in gospodinja Albina Riosa, pomorščak Adriano Tomasin in Sivilja Iolanda Fabbro, pomorščak Domenico Bandera in gospodinja Giovanna Salvi.

—«»—

LOTERIJA

BENETKE	77	12	24	70	2
BARI	45	73	81	50	9
CAGLIARI	54	39	79	78	59
FLORENCA	21	31	50	2	20
GENOVA	24	73	18	27	11
MILAN	74	70	45	90	54
NEAPELJ	37	16	75	25	66
PALERMO	26	30	41	44	29
RIM	31	40	56	44	42
TURIN	84	54	22	37	74

—«»—

NEDELJSKA SLUŽBA LEKARN

Dr. Codermatz, Ul. Tor San Piero 2; Godina, trg Sv. Jakoba 1; Alla Minerva, Trg Sv. Frančiška 1; G. Papo, Chiadino in Monte; Praxmarer, Trg Unità 4; dr. Rossetti, Ul. Combi 19; dr. Signori, Trg Ospedale 8; Tamaro in Neri, Ul. Dante 7.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN v junju

Dr. Codermatz, Ul. Tor San Piero 2; De Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. San Giusto 1; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Zanetti - Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

TFK — L. KOSIR

Filatelistična razstava

III. filatelistična razstava ob 5-letnici kluba.

Oglejte si nad dvajset zanimivih zbirk znamk.

VSTOP PROST!

(Ul. Roma 15-II.)

Danes bo razstava odprta od 9. do 12. ure. Ob 11. uri se bodo razstavljavcem izročile diplome in nagrade.

ŠOLSKE VESTI

Ravnateljstvo državne nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da je čas za vlaganje prošenj za nižji tečajni, vstopni in sprejemni izpit do 10. junija. Podrobnejša navodila daje tajništvo šole, Ul. della Scuola Nuova št. 12/II.

RADIO

NEDELJA, 8. junija 1958

TRST POSTAJA A

8.00 Jutranja glasba; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Glasbena matineja; 11.15 Lahke priljubljene melodije; 11.45 Dva Milhaudovi skladbi; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Kronika sedmih dni v Trstu; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Popoldanski koncert; 15.40 Orkester Harry James; 16.00 Slovenski zbori; 16.20 Zabavna glasba; 16.50 Borodin: Poloveški plesi iz tretjega dejanja opere «Knez Igor»; 17.00 Ottavio Spadaro: «Trio», radijska drama v dveh delih, nato Pesna čajanka; 18.00 Glasbena fantazija; 18.20 Stravinski: Praznik pomladi; 18.50 Tria «Los Panchos» in «Los Paraguayos»; 19.00 Wagner: Uvertura k operi «Večni mornar»; 19.10 Orkester Armando Sciascia; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Zvočni mozaik; 21.00 Na električne orgle igra Dally Morghan; 21.15 Slavni violinisti; 21.30 Narava poje v pesmi: «Tihi večeri»; 21.45 Zbor Slovenske filharmonije; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 V svetu jazza; 22.35 Godalni orkester Len Mercer; 23.00 Chopinovi valčki; 23.30 Svetovno nogometno prvenstvo, zadnje vesti, nato Nočni ples.

TRST I.

9.15 Operetna glasba; 9.50 Schuman; 14.30 «El campanone»; 16.15 41. kolesarska dirka po Italiji.

KOPER

Poročila v slov.: 7.00, 7.30, 13.30, 15.00.

Poročila v ital.: 6.30, 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.

8.00 Kmetijska oddaja; 8.30 Narodni motivi; 8.45-10.30 Prenos RL; 10.30 Nedeljski dopoldanski glasbeni spored; 11.00 Operni koncert; 11.50 Violinist Noucha Doina z orkestrom Bela Sanders; 12.10 Glasba po željah; 13.30-14.15 Prenos RL; 14.15 Ivo Dominis: Venček dalmatinskih narodnih; 14.30 Sosedni kraji in ljudje; 15.00 Vesti; 15.10 Pogovor s poslušalci; 15.15 Glasba po željah; 16.15 Zaključek; 16.15-19.00 Prenos RL; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Pesna glasba.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00.

8.00 Sportna reportaža; 8.15 Z zabavnimi zvoki na pot; 8.45 Mladinska radijska igra — Smiljan Rozman: Ujetnik; 9.30 Slovenska pesem v dobi romantike; 10.00 Se pomnite, tovarišj — Franc Stadler-Pepe: Skušali smo rešiti Toneta Tomšiča; 10.30 Kar radi poslušate; 11.30 Tri simfonične rapsodije; 12.00 Nedeljska revija popevke in zabavnih melodij; 13.30 Za naše vas; 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.15 Zvone Kržišnik: Pismo, ki prinaša znanje in moč; 16.45 Glasbeni mozaik; 17.30 Radijska igra — A. P. Cehov: Poštarjeva žena; 18.15 Na obisku pri čeških zabavnih ansamblih; 18.40 «Ja sam mladi Dalmatinac...» 19.00 Zabavna glasba, nato reklame;

19.45 Prenos nogometne tekme za svetovno prvenstvo med reprezentancama Skotske in Jugoslavije (prenos iz Vesterasa na Švedskem).

20.50 Igra Werner Mueller s svojim orkestrom; 21.15 Iz operetnega sveta; 22.15 Nočni koncert — Josif Enrico :Sonata antica; Uroš Prevoršek: Pietà.

TELEVIZIJA

10.15 TV za kmetovalce; 13.30 Eurovisione: Direktni prenos nogometne tekme Švedska-Mehika; 16.00 41. kolesarska dirka po Italiji, direktni prenos z zadnje etape Gardone Riviera-Milan; 17.30 Izbor iz dokumentarnih filmov; 18.00 Bodočnost naših otrok; 18.30 Vesti; 18.45 Eurovisione: Direktni prenos nogometne tekme Nemčija-Argentina; 20.50 Vesti; 21.10 «Carosello»; 21.20 «Eden, dva, tri»; 22.35 Četrta dimenzija; 23.00 Vesti.

KINO

Excelsior. 15.00: «Mož, ki ni hotel ubijati», Don Murray, D. Varzi.
Fenice. 15.00: «Podmornica 55 — podvodni gusar».
Nazionale. 15.00: «Strah brez vzroka», H. Bogart, G. Grahame.
Filodrammatico. 15.00: «Ne žali se z ženami». Varieté: «Nezgode med potovanjem».
Grattacielo. 15.00: «Jolly je zmorel», F. Sinatra, M. Gaynor.
Supercinema. 14.30: «Obala treh džunk», D. Wihns, H. Vernon, technicolor.
Arcobaleno. 14.00: «Roža v blatu», M. Schell, R. Vallone.
Astra Rojan. 15.00: «Vlak za Yumo», C. Ford, W. Heflin.
Capitol. 15.00: «Nathalie», M. Carol, M. Auer, mladoletnim prepovedano. Ob 21.00 TV.
Cristallo. 15.00: «Montecarlo», V. De Sica.
Alabarda. 14.30: «Globoke vode», A. Ladd, D. Forster.
Aldebaran. 14.00: «Tamango», C. Juergens, D. Dandridge, technicolor.
Ariston. 16.00: «Dolga siva črta».
Aurora. 15.00: «Neprekosljivi Godfrey», D. Niven, J. Allison.
Garibaldi. 15.30: «Zarah Khan», A. Ekberg, V. Mature, cinemascope.
Impero. 15.00: «I dritti», V. Moriconi, M. Carotenuto.
Ideale. 15.00: «Tamango», D. Dandridge, Curd Juergens.
Italia. 14.30: «Samo ena velika ljubezen», K. Novak, J. Chandler.
Moderno. 14.00: «Vlak za Yumo», G. Ford, Van Heflin, cinemascope. Ob 21.00 TV.
S. Marco. 16.00: «Interludij», R. Brazzi.
Savona. 15.00: «Mož, ki je videl svoje truplo», M. Craig, technicolor.
Viale. 10.00 in 11.30: Matineja «Rosichio in njegove dogodivščine».
Viale. 14.30: «Pariške skrivnosti».
Vittorio Veneto. 15.00: «Veliki admiral», V. Leigh, L. Olivier.
Belvedere. 15.00: «Neustrašni bratje», S. Granger, A. Blyth, technicolor.
Marconi. 15.30: «Ženska usode», G. Peck in Laureen Bacall.
Massimo. 14.00: «Človeške rakete».
Novo cine. 14.00: «Sin Caroline Cherie», B. Bardot, G. C. Pascal.
Odeon. 15.00: «Zdravnik na odprtem morju», B. Bardot.
Rdjo. 16.00: «Kanal», poljski film.

—«»—

KINA NA PROSTEM

Arena dei fiori. 20.30: «Labod».
Paradiso. 20.15: «Potopljeni zaklad».
Ponziana. 20.15: «Divje steze».
Valmaura. 20.15: «Trapez».
Arena Diana. 20.30: «Serenada».
Ariston. 20.30 in 22.00: «Dolga siva črta».
Arena Armonia. 20.30 in 22.00: «Zaročenci smrti», S. Koscina.
Garibaldi. 20.15 in 22.00: «Zarah Khan».
Stadio. 20.30: «Bulli in pupe».
Marconi. 20.15: «Ženska usode», G. Peck in Laureen Bacall.
Roiano. 20.30: «Reakcijski pilot in lepa Sibirijanka».

MALI OGLASI

UGODNA PRILIKA: motocikli M.V., Aermacchi, Bianchi, Lambretta, motorček Arlecchino, CHIORDA kolesa. Posluje tudi ob praznikih. Tokič, Ul. Mercadante 1, Trst.

IŠCEJO SE MLADA DEKLETA od 14 do 17 let, stalno delo, lahko in nenaporno; dobra plača; pišite: «Fabbrica Cartotecnica, Casella postale 2001», Občine.

«EMPORIO DELLO SCAMPOLAME», Trst, Ul. Mazzini 40. Nove pošiljke: svile, najlona, rafije, popelina, tiskanega blaga. Prava priložnost, največja ugodnost. Prodaja samo na težo.

ZEMLJIŠČE za gradnjo vile ob barkovljanskem pobrežju se proda. Dostop z avtomobilom. Tel. 94-306.

—«»—

POIZVEDBA

Baša Anton bi rad izvedel za točen naslov Celigoja Marija doma od Sv. Ivana, s katerim je delal v Avstriji od 1941. do 1945. leta. Gre za izjavo, da je delal v tej tovarni, kar potrebuje za ureditev delavske knjižice in za priznanje službenih let.

«UNION»
Svetovno znana zavarovalnica od leta 1828 je v TRSTU
UL. GHEGA 8 - I.
tel. 27512 - 35939
Prokurator RAVNIK

PRAVKAR DOSPELO:
Mičihiko Hačija: *Hirošima* L 580.—
Jan Grey: *Grmeča gora* L 800.—
TRŽAŠKA KNJIGARNA

Goriško-beneški dnevnik

Prizadevanja doberdobske občinske uprave

Zgradila bo šolo v Jamljah in pokopališče na Palkišču

Za gradnjo je posojilnica iz Rima nakazala 15 milijonov lir

Kakor smo že poročali, je posojilnica iz Rima sporočila doberdobski občinski upravi, da ji je nakazala 2.350.000 lir za gradnjo pokopališča na Palkišču v Dolu, 13 milijonov lir pa za gradnjo osnovne šole v Jamljah.

V torek 25. junija bo na Županstvu dražba, na kateri bodo izbrali podjetje za gradnjo pokopališča, ki bo nudilo najboljše pogoje. Doslej so poslali gradbenim podjetjem okoli 30 pisem, v katerih so jih seznanili z dražbo. Občinska uprava je zemljišče odkupila za 100.000 lir. Pokopališče bo merilo kakšnih 500 kvadratnih metrov, kar bo povsem zadostovalo za potrebe Dola, ki je svojčas imelo pokopališče, ki je sedaj na drugi strani meje.

Zelo verjetno bodo še pred dražbo za pokopališče v Dolu objavili dan dražbe, na kateri bodo zbrali gradbeno podjetje, ki bo gradilo jameljsko šolo. V tej šoli bosta dve učilnici, zdravniški ambulatorij, sedež ravnateljstva ter stanovanje za učitelja. Poslopje bo opremljeno z vsemi sodobnimi pritiklinami.

Ce tema dvema razveseljivima novicama dodamo še vest, da so dobile Jamlje telefonsko zvezo z Doberdobom in Tržičem, tedaj je še bolj očividna prizadevnost doberdobske demokratične občinske uprave da bi postopoma rešila številna vprašanja in tako omogočila prebivalstvu dostojnejše življenje.

—«»—

Prijateljski sestanek pristašev PSI v Kanalski dolini

V četrtek popoldne je bil v Naborjetu prijateljski sestanek pristašev italijanske socialistične stranke, katerega so se udeležili ljudje iz Rablja, Trbiža Zabnic, Ukev in drugih krajev Kanalske doline. Na tem sestanku so bile zastopane vse tri narodnosti, ki živijo v teh krajih: Slovenci, Italijani in Nemci. Med njimi je bil tudi novoizvoljeni senator inž. Fermo Solari, ki je prišel zahvalit volivcem za zaupanje, ki so ga izkazali stranki in njemu osebno na nedavnih volitvah. Zagotovil je prisotnim, da se bo po prihodu v Rim pobrigal za vpravljanja manjšin, ki živijo v Italiji, se posebej pa se bo potrudil, da se čimprej ustanovi avtonomna dežela s posebnim statutom. Zastopniki manjšin so se mu zahvalili za zanimanje in pripomnili, da so veseli njegovega obiska že takoj po volitvah, kar se le redko zgodi. Želije pa, da bi bili stiki poslancev in senatorjev z ljudstvom pogosti, kar bo nedvomno koristilo stranki, predvsem pa ljudstvu.

Po sestanku se je razvila živahna diskusija, ki je trajala pozno v noč. Po skupni večerji so se zastopniki stranke zadovoljni razšli.

—«»—

616 meničnih protestov do polovice maja

V prvi polovici meseca maja je bilo v naši pokrajini 616 meničnih protestov, ki jih je trgovinska zbornica objavila v posebni publikaciji. Posamezne občine so imele sledeče število meničnih protestov: Krmin 16, Dolenje 1, Farra 5, Fogliano 9, Gorica 260, Gradiška 33, Gradež 33, Tržič 157, Moraro 2, Moša 10, Romans 4, Ronke 21, Zagraj 9, Skocjan 25, Št. Lovrenc 6, Sovodnje 3, Staranean 6, Turjak 4, Vullesse 4, Doberdob 7.

—«»—

Dneva Jugoslavije in Avstrije na velesejmu v Padovi

Na velesejmu v Padovi bo 10. junija dan Jugoslavije, 11. junija pa dan Avstrije. Trgovska podjetja, ki bi hotela vzpostaviti blagovno izmenjavo s tema državama, dobijo v tajništvu trgovinske zbornice program in pristopnico.

Huda suša na Krasu

Nemogoče je povišati pokrajinske davke

Kmetovalci naše pokrajine bi morali plačati 9 milijonov lir več davkov za kritje primanjkljaja

Sklep osrednje komisije za lokalne finance, da se morajo dodatni pokrajinski davki na kmečke zemljiške dohodke in na kmečka zemljišča povišati za več stotin odstotkov, tako da se bo pokrajinski primanjkljaj za lansko leto znižal za devet milijonov lir, so kmetovalci doberdobske občine sprejeli z velikim nezadovoljstvom, ker bodo morali prispevati svoj delež k devetim milijonom dodatnih davkov, čeprav je suša tako huda, da bodo le s težavo zaslužili kar so potrošili za obdelavo njiv.

Kmetovalci dodajajo k temu, da so prejšnjo nedeljo gnali živino na pašo, ne da bi živina travo sploh pokusila. To se je zgodilo na senožeti. Ni treba posebej dodajati, da letos nimajo kaj kositi. Če pokrajinska uprava, ki ponižno sprejema odločitve osrednje komisije za krajevne finance, ne verjame, da je suša povsem uničila košnjo in pašo na Krasu, lahko pošlje na ogled komisijo, da se o tem prepriča in da spozna, da doberdobski kmetje ne morejo pristati na prej omenjene davčne police.

—«»—

Festival popevk v Gradežu

V Gradežu se je zaključil mednarodni festival popevk. Med italijanskimi popevkami je dobila prvo mesto «Isola del sole», drugo pa «Ich liebe dich» komponista Edyja de Leitemburga, uslužbenca INPS v Gorici.

Med popevkami v nemščini pa je prišla na prvo mesto «Von der Lieben Medicusa in Leitemburga. Pesem je doživela na festivalu izreden uspeh. Goriški komponist se je tudi lani uveljavil na festivalu v San Remu s popevko «Il mio cielo».

—«»—

Zeleni križ ima nov rešilni avtomobil

Zlato odlikovanje Valerianu Magnarinu

Včeraj zjutraj so ob prisotnosti oblasti svečano vzročili prometu novi rešilni avtomobil Zelenega križa. Botrovala je soproga goriškega prefekta g. Maria Nitri. Po svečanosti v Ljudskem vrtu je bila svečanost z zakusko na sedežu Zelenega križa, med katero je bil odlikovan z zlato medaljo in z diplomo podpoveljnik prostovoljnih bolničarjev Valeriano Magnarin, ki dela že 35 let za to koristno ustanovo. Z novim rešilnim avtomobilom so napravili prvo vožnjo iz Gorice v Čedad, kamor so peljali nekega bolnika.

—«»—

Po stopnicah je padla

Včeraj zjutraj ob 10.45 je štiriletna Loredana Collenz iz Ul. Leoni 46 padla po stopnicah s steklenico v rokah. Steklenica se je razbila in povzročila na desni nogi male Loredane globoko rano. Obvezali so jo v bolnišnici Brigata Pavia.

—«»—

Na županstvu ji je postalo slabo

V bolnišnici pri Rdeči hiši so nudili vse potrebno za okrevanje 58-letni Pavli Abrami iz Štandreža, Ul. Natisone 5, ki jo je prijela nenadna slabost včeraj zjutraj ob 10. uri v prostorih županstva.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 15.00: «Timbuctù», J. Wayne, S. Loren, R. Brazzi. Cinemascope v barvah.

VERDI. 15.00: «Jolly je ponerel», F. Sinatra in M. Gaynor.

VITTORIA. 15.15: «Velika modra cesta», A. Valli in Y. Montani, barvni film.

CENTRALE. 15.00: «Osvajalci Zapada», J. Mac Crea in V. Mayo, cinemascope v barvah.

MODERNO. 15.00: «Kajnova kri».

Jutri se poročita

ZALKA TOMSIC
iz Rupe in
BOGOMIL TKALIC
iz Štandreža.

Tovariši in prijatelji jima ob tem dogodku iz srca čestitajo ter jima želijo veliko sreče v zakonskem življenju. Čestitkam se pridružuje tudi naše uredništvo.

Prošnje za sečnjo na gozdno upravo

Štandreški dvolastniki in sečnja drv v Jugoslaviji

Odpraviti je treba nesporazume s carino

Na praznik rešnjega telesa je društvo neposrednih obdelovalcev v Štandrežu pisalo svojim članom — dvolastnikom prošnje za sečnjo drv v Jugoslaviji v letu 1959. Marsikdo se bo vprašal, zakaj se že sedaj vlagajo prošnje za prihodnje leto. Gozdna uprava v Novi Gorici namreč hoče, da bi se vse prošnje rešile ter odmerila količina drv, ki jo sme vsak dvolastnik posekati v prihodnjem letu, že do 1. oktobra t. l. S tem dnem bi vsak dvolastnik lahko pričel s sečnjo svojega gozda, in če bi bilo vreme ugodno, bi drva lahko speljal domov. To bi bilo zelo ugodno tudi za dvolastnike.

S tem v zvezi pa se pojavljajo težave. Ko dvolastniki zaprosijo gozdno upravo, da jim dovoli sečnjo svojih gozdov, jim je ta na podlagi možnosti ali površine njihovega zemljišča v Jugoslaviji izda dovoljenje za sečnjo štirih ali petih kubičnih metrov drv. Ko je dvolastnik posekal točno odmerjeno količino dreves, ki mu jih je določil gozdar, dobi izvozno dovoljenje in plača določeno pristojbino. Ko je vse to opravil, lahko lastna drva pripelje čez blok pri Rdeči hiši ali na Pristavi (Rafut) v Italiji.

Ko pripelje dvolastnik drva na blok, jih carinik pregleda in oceni. Ta postopek pa ne gre tako lahko. Največkrat se zgodi, da cariniki sitnarijo in zatrjujejo, da je več metrov blaga, kot je napisano na izkaznici. Nekajkrat se je celo namerilo, da so dvolastniki poklicali revirnega gozdarja, ki je na bloku sam rešil nesporazum med carinikom in dvolastnikom. Kmetovalec je moral v takih primerih dolgo časa čakati na bloku z utrujeno živino ali z izposojenim kamionom, zgubljal je dragoceni čas, oviral promet na bloku, in šele, ko je gozdar ugotovil, da količina posekanih in naloženih drv ustreza predpisani in na izkaznici zapisani količini, je lahko nadaljeval pot proti domu.

Dvolastniki želijo, da bi se te težave v bodoče odpravile. Na jugoslovanski strani naj bi se o prevozu drv čez mejo pogovorili predstavniki krajevne gozdne uprave in carine, da se v bodoče ne bo treba več prerekati ali po nepotrebnem zamujati časa.

—«»—

Za potovanje v Avstrijo zadostuje osebna legitimacija

Avstrijska vlada je ratificirala večstranski sporazum, ki so ga že sprejele številne zanodnoevropske države, s katerim je odpravljen potni list za vstop v Avstrijo. Zadostuje samo osebna legitimacija, ki jo izdajajo županstva. Goriško županstvo je izdalo že več tisoč novih legitimacij meščanom, ki so imeli zapadle legitimacije.

—«»—

Števerjan in Sovodnje pod goriško sodnijo?

Pred dnevi se je razširila vest, da nameravajo izvesti reorganizacijo sodnij v Krminu in v Gradiški. S tem v zvezi se govori, da bi števerjanska občina, ki spada pod krminsko sodnijo in sovodenjska občina, ki spada pod gradiško sodnijo, prišli po novem pod goriško oblast.

Prebivalci Števerjana in Sovodenj so bili zelo zadovoljni, ko so zvedeli za govorice, da jih nameravajo podvreči goriški jurisdikciji. Njihove zveze s Krminom in Gradiško so zelo slabe. V te dva kraja hodijo samo na procese, če jih imajo, medtem ko imajo z Gorico vse ostale stike, da ne govorimo o dobrih prometnih zvezah, ki jih imajo s pokrajinskim središčem.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Urbani e Albanese, Ul. Rossini 1, tel. 2443; samo dopoldne pa bo odprta lekarna Cristofoletti, Travnik št. 14, tel. 2972.

GORIŠKI SREDNJESOLCI

vabijo svoje starše, sorodnike, znance in prijatelje k

ZAKLJUČNI ŠOLSKI PRIREDITVI

DANES 8. in v nedeljo 15. junija 1958 ob 20.30 na šolskem dvorišču v Ulici Croce (Šolski dom).

Na sporedu bodo pevske točke in Pavla Golje Pravljica «JURČEK».

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Ob 13,30 svečana otvoritev na stockholmskem stadionu

Danes na Švedskem prvih 8 tekem za svetovno nogometno prvenstvo

Otvoritvena tekma: Švedska-Mehika - Jugoslavija proti Škotski z najboljšo postavo

(Od našega dopisnika)

STOCKHOLM, 7. — Švedski kralj Gustav bo jutri popoldne na stadionu «Solna» v Stockholmu svečano otvoril zaključni del svetovnega nogometnega prvenstva. Takoj po otvoritvenem nagovoru bosta prišli na igrišče reprezentanci Švedske in Mehike. Godba bo zaigrala obe državni himni nakar se bo začela prva tekma v osmini finala.

Proti večeru, ob 18. uri, pa se bodo v sedmih različnih krajih in po programu, ki ga objavljamo posebej, začele še naslednje tekme v osmini finala: Madžarska - Wales, Francija - Paragvaj, Jugoslavija - Škotska, Anglija - SZ, Brazilija - Avstrija, Argentina - Nemčija ter S. Irska - Češkoslovaška.

Vsem tem tekmam bo neposredno ali pa po radiu oz. televiziji sledilo približno 100 milijonov ljubiteljev nogometa po vsem svetu. Kronike tekem bo istočasno prenašalo 150 radijskih in televizijskih reporterjev ob pomoči 300 tehnikov, ki imajo na razpolago 45 kabin na stadionu «Solna» in na drugih stadionih. Za razne časopise in agencije poročalo nad 1700 novinarjev z vsega sveta.

* * *

VESTERAAS, 7. — Po vesteh, ki smo jih prejeli pred zaključkom redakcije, je zvezni kapetan jugoslovanske nogometne reprezentance Aleksander Tirnanić po včerajšnjem treningu in po posvetovanju z zdravniki, igralci in ostalimi člani vodstva ugotovil, da lahko razpolaga z vsemi igralci in da bo zaradi tega nastopila jugoslovanska reprezentanca proti Škotski s svojo najboljšo postavo, ki je naslednja:

Beara; Sijakovič, Crnkovič; Krstič, Zebec, Boškov; Petaković, Veselinović, Milutinović, Sekularac, Rajkov.

Po splošni sodbi švedskega tiska in nogometnih strokovnjakov, je Jugoslavija velik favorit druge skupine. Listi poudarjajo zmago Jugoslavije nad Anglijo s 5:0, dejstvo, da je Jugoslavija osvojila srebrno kolajno na olimpiadi, in ugotavljajo, da jugoslovanska reprezentanca ni samo močna, pač pa tudi najbolj inteligentna. Za drugo mesto v drugi skupini ni vidnejšega kandidata, ker so po splošni sodbi Francija, Paragvaj in Škotska izenačene.

Prognoze so v teh poslednjih urah pred začetkom prvenstva precej konfuzne, vendar pa so favoriti za končno zmago več ali manj vedno isti. Največkrat se omenja Brazilija, potem SZ, Anglija, Argentina, Jugoslavija in Madžarska.

V prvi skupini dajejo prednost Severni Irski, ČSR in Argentini; v drugi skupini Jugoslaviji, v tretji skupini Švedski in Walesu, ki je mnogo pridobil s Charlesom. Najbolj negotove so prognoze za četrto skupino, ki je nedvomno najmočnejša in združuje kar tri velike favorite za končno zmago: Brazilijo, Anglijo in SZ.

* * *

Vse enajstorice so zadnji dan pred začetkom borb počivale. Treningi so zaključeni in reprezentance sestavljene. Vstopnice za vse tekme prvega dne so razprodane, za tekmo med Anglijo in SZ na stadionu «Nya Ullevi» v Goeteborgu pa so zmanjkale ze pred nekaj tedni. Tudi za včerajšnji trening angleške in sovjetske reprezentance je vladalo največje zanimanje.

D. KOSUTA

OSMINA FINALA

1 Stockholm	8. jun.	14.00	Mehika-Svedska
2 Sandviken	8. jun.	19.00	Madžarska-Wales
3 Norrkoeping	8. jun.	19.00	Francija-Paragvaj
1 Vesteraas	8. jun.	19.00	Jugoslavija-Škotska
5 Goeteborg	8. jun.	19.00	Anglija-SZ
6 Uddevalla	8. jun.	19.00	Brazilija-Avstrija
7 Malmoe	8. jun.	19.00	Argentina-Nemčija
8 Halmstadt	8. jun.	19.00	S. Irska-ČSR
9 Stockholm	11. jun.	19.00	Mehika-Wales
10 Norrkoeping	11. jun.	19.00	Paragvaj-Škotska
11 Vesteraas	11. jun.	19.00	Francija-Jugoslavija
12 Goeteborg	11. jun.	19.00	Brazilija-Anglija
13 Borras	11. jun.	19.00	SZ-Avstrija
14 Haelsingborg	11. jun.	19.00	ČSR-Nemčija
15 Halmstadt	11. jun.	19.00	Argentina-S. Irska
16 Stockholm	12. jun.	19.00	Švedska-Madžarska
17 Stockholm	15. jun.	14.00	Švedska-Wales
18 Sandviken	15. jun.	19.00	Mehika-Madžarska
19 Eskilstuna	15. jun.	19.00	Jugoslavija-Paragvaj
20 Oerebro	15. jun.	19.00	Francija-Škotska
21 Goeteborg	15. jun.	19.00	Brazilija-SZ
22 Boraas	15. jun.	19.00	Anglija-Avstrija
23 Malmoe	15. jun.	19.00	S. Irska-Nemčija
24 Haelsingborg	15. jun.	19.00	Argentina-ČSR

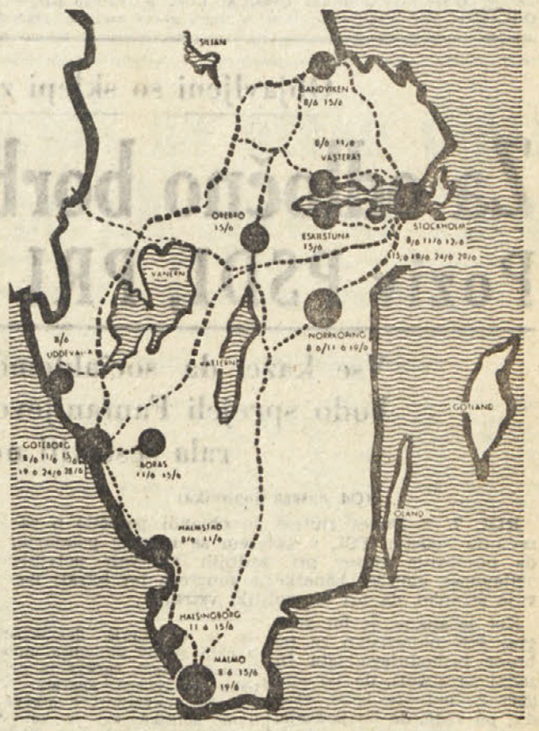

Kolesarska dirka po Italiji

V predzadnji etapi prvi Miguel Poblet

Glavnina z Baldinijem in vsemi najboljšimi je prišla na cilj z zaostankom nekaj sekund

GARDONE, 7. — V 19. in predzadnji etapi kolesarske dirke po Italiji od Trenta do Gardone je zmagal sprinter Poblet z nekaj sekundami naskoka pred Derijckom in vsemi ostalimi. Baldini je obdržal roza majico in tudi ves ostali vrstni red je ostal nespremenjen.

Današnja etapa je potekla v znamenju bližnjega zaključka velikih naporov, ko se že nikomur nič več ne ljubi in ko so vsi glavni tekmeci za najboljša mesta že položili orožje pred res nepremagljivim Baldinijem, ki je po tolikih letih krize v italijanskem kolesarskem športu končno le posvetil z žarečo plamenico v srca vseh športnih Italijanov.

V prvih 12 km od Trenta do začetka krožne proge v Gardi, sta bila samo dva poskusa pobega. V Rivi je poskušal srečo Benedetti, katerega je takoj dohitel Pambianco, pri okrepčevališču v Desenzanu pa Menini, katerega je razorožil Falaschi. Oba sta torej takoj, ko sta zaslutila najmanjšo nevarnost, pošteno izvršila nalogo Baldinijevih pribočnikov.

Mnogo bolj razgibana pa je bila krožna vožnja. Pobeg je sledil pobegu, najmarljivejši pa je bil Fantini, ki si je priboril dva od trehe letečih ciljev medtem ko je četrti že veljal za etapno zmago. 2 km pred cilje mje nepričakovano ušel iz skupine sprinter Poblet in si priboril kakih 30 m naskoka, katerega je obdržal do konca, čeprav se je cesta lahno dvigala. Derijcke, ki je hotel zmagati vsaj v eni etapi, se je moral zadovoljiti z zmago nad Nencinijem in glavnino.

Jutri se bo dirka zaključila z zadnjo etapo Gardena - Milan, ki je pripravna za sprinterje, ki pa vsekakor ne bo mogla več spremeniti sedanjega vrstnega reda. Baldini je praktično že zmagovalec «Gira 1958».

Vrstni red v 19. etapi Trident — Gardone Riviera (176 km):

1. POBLET 5.01'12" s p. h. 35.059 km; 2. Derycke 5.01'21"; 3. Nencini 5.01'23"; 4. Fantini, 5. Carizzoni, 6. De Bruyne, 7. Varnajo, 8. Baldini, 9. Fallarini, 10. Barale, 11. Costalunga, 12. Benedetti, 13. Boni, 14. Ranucci, 15. Bobet, 16. Geminiani, 17. Junkermann, 18. Zagano, 19. Barale, 20. Gaul itd.

Splošni vrstni red po 19. etapi:

1. BALDINI 87.14'11"; 2. Brankart z zaostankom 4'17"; 3. Gaul 6'07"; 4. Bobet 9'27"; 5. Nencini 10'36"; 6. Poblet 11'07"; 7. Lorono 12'12"; 8. Geminiani 13'12"; 9. Fornara 14'13"; 10. Moser 15'00"; 11. Adriaenssens 15'25"; 12. Ranucci 15'46"; 13. Junkermann 16'54"; 14. Barale 18'57"; 15. Botella 20'44", 16. De Bruyne 21'55"; 17. Bahamontes 22'35"; 18. La Cioppa 24'37"; 19. Fallarini 30'17"; 20. Plankaert 32'32".

—«»—

DAVISOV POKAL

Italija - Danska 5:0

KOPENHAGEN, 7. — Italija je v četrtfinalnem srečanju za Davisov pokal premagala Dansko s 5:0. V današnjih zadnjih igrah posameznikov je Sirola premagal Torbena Ulricha po težki in izenačeni borbi v petih setih, Pietrangeli pa je premagal Kurta Nielsena v štirih setih.

Rezultati:

Sirola - Ulrich 6:8, 6:3, 6:4, 3:6, 6:3

Pietrangeli - Nielsen 6:1, 3:6, 6:4, 6:4.

V polfinalu se bo Italija srečala z zmagovalcem dvoboja Poljska - Mehika.

ATLETIKA

Rekord Balasove v višino: 1,78

BUKAREŠTA, 7. — Romunska Jolanda Balas je na mitingu v Bukarešti postavila nov svetovni rekord za ženske v skoku v višino z rezultatom 1,78. Stari rekord je imela Kitajka Feng Yung (1,75).

Nogomet za italijanski pokal

Triestina-S. Ravenna 4:1

Z rezervami natrpano moštvo Triestine kljub premoči ni igralo dobro

V prvi tekmi za italijanski pokal je Triestina včeraj na stadionu pri Sv. Sobotj premagala enajstorico «Sarom Ravenna» z rezultatom 4:1 (2:1). Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Triestina: Rumich; Belloni, Brach; Petagna, Costelli, Tulissi; Olivieri, Clemente, Milani, Trinca, Puia (Del Negro).

Sarom Ravenna: Ginelli; Brotto, Fermo; Sentimenti, Visconti, Russo (Stolfa); Marconi, Magheri, Dapassano, Biagi, Rossi.

Gole so dosegli: v prvem polčasu v 12' Olivieri (T.), v 35' Milani (T.), v 39' Magheri (S.R.); v drugem polčasu v 32' Olivieri (T.), v 41' Trinca (T.).

Kljub temu, da je Triestina nastopila le z enim samim pravim tekmarcem (Milanijem) in z mnogimi rezervami ter novinci, je bila ves čas v terenski premoči, čeprav ni mogoče reci, da bi s svojo igro prepričala precejšnje število gledalcev. Nasprotno; pokazalo se je, da je z odhodom Petrisa, Mazzera in predvsem Vargliena izgubila svoje ogrodje, od katerega je ostal dejansko samo Milani, ki je bil tokrat za razred ali dva nad vsemi ostalimi. V vodstvo je prešla domača enajstorica v 12' z Olivierijem toda po akciji, ki jo je pripravil Milani na desni strani. Drugi gol je dosegel Milani na nesebičen predložek Trinca. Razliko je nato zmanjšal pred koncem prvega polčasa Magheri z lepim prodorom in učinkovitim strelom z leve strani. V drugem polčasu je bila igra bolj uravnovešena, vendar pa so Tržačani dosegli še eva gola, za katera ima največ zaslug Trinca, ki je pokazal precej odlik, vendar pa ne toliko, da bi opravičevale njegov angažma.

Poleg Milanija so igrali dobro še Olivieri, Brach in Tulissi, zelo slaba pa sta bila Clemente in Costelli.

Gostje so igrali solidno v mejah Serie C.

* * *

Ostali rezultati italijanskega pokala:

Simmentnal Monza - Inter 4:1 (1:0)
Lazio - Palermo 5:1
Fiorentina - Carbosarda 4:0
Bologna - Reggiana 3:0

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Svetovno prvenstvo welter kategorije

Akins premagal Martineza s tehničnim knock-outom

Pred prekinitvijo je bil Martinez sedemkrat na tleh

ST. LOUIS, 7. — Dvoboj med kandidatoma za prosto mesto svetovnega prvaka welter kategorije, Vince Martinezom in Virgilom Akinsom, ki je bil minulo noč v St. Louisu pred 10.000 gledalci, se je končal z zmago Akinsa s tehničnim knock-outom v 5" četrte runde. Akins je tako nasledil bivšega prvaka Carmena Basilia, ki je medtem postal svetovni prvak srednje kategorije.

Takoj po gongu je Akins zadel Martineza z mocnim direktnim udarcem in na splošno presenečenje se je Martinez zrušil. Čeprav se je takoj dvignil je bilo jasno, da udarca ni prebolel. Pod serijo udarcev v obraz in v telo se je Martinez znova zrušil in ostal na tleh do 6". Do konca runde je bil še dvakrat na tleh do 9". V drugi se je Martinez precej popravil in je večkrat skušal Akinsa stisniti ob vrvi. Toda njegovi udarci niso bili močni in Akins jih je z lahkoto sprejemal. V tretji rundi je Martinez doživel peti KO, vendar pa je kljub močni Akinsovi ofenzivi vzdržal do donca runde z obstrukcijo. V peti rundi pa se je Akins odločil za končni napad. Silovito je navalil na že močno zdelanega nasprotnika in ga šestič zrušil. Z izrednim pogumom se je Martinez se enkrat dvignil, toda nov udarec v polno ga je spet zrušil. Pri 8" se je skušal dvigniti, toda sodnik je tedaj prekinil borbo zaradi očitne inferiornosti Martineza in je proglasil Akinsa za zmagovalca s tehničnim knock-outom.

Akins, ki je v polfinalnem srečanju premagal Kubanca Isaaca s K. O. v 6. rundi, je star 30 let.

Kino v Križu

predvaja danes 8. t. m. ob 19. uri

Najpodlejše izsiljevanje

(Il ricatto più vile)

GLENN FORD in DONNA REED

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 8. t. m. ob 17. uri Warner Bros barvni film:

Pustolovščine kapitana Hornblowerja

(Le avventure del capitano Hornblower)

Igrajo: GREGORY PECK in VIRGINIA MAJO

Kino na Opčinah

predvaja danes 8. t. m. z začetkom ob 15. uri, cinemascope barvni film:

«Karavana proti Jugu»

Igrajo: JOHAN JUSTIN, AGENS MOOREHEAD

Otvoritev kina na prostem ob 20.30 uri

V ponedeljek, 9. t. m. ob 18. uri in na prostem ob 20.30 ponovitev istega filma

VLADIMIR BARTOL — 96.

ALAMUT

«Ali si slišal, Buzruk Umid? Hasan utegne imeti prav.»

«Torej se vama je začelo odpirati? Vemo, da smo gospodarji samo neskončno majhne točke znanega in hlapci neizmerne gmote neznanega. Primerjal bi nas z mrčesom, ki se je zagledal v nebo nad seboj. ‚Splezam po bilki navzgor,' si pravi. ‚Dovolj visoka je videti, da bom prišel do cilja.' Zjutraj začne in leze navzgor do večera. Tedaj je na vrhu in spozna, da je bil ves njegov trud zaman. Samo nekaj pedi pod njim je zemlja. Nad njim pa se boči zvezdnato nebo prav tako neizmerno visoko, kot se je bočilo, ko je bil še na tleh. Samo da zdaj ni videl nobene poti več, ki bi vodila navzgor, kakor jo je videl, preden je začel plezati. Izgubil je vero in se zavedel, da ni nič v primeri z nerazrešljivo veličino vesoljstva. Za vedno je oropan upanja in sreče.»

Pomignil je velikima daljema.

«Pojdimo! Sprejeti moramo prve vernike, ki so se vrnili iz raja na zemljo.»

* * *

Deklice okrog Fatime so skozi steklovino opazile, kako se bližajo skopljenci z nosili.

«Kakor trije pogrebci,» je dejala Sara.

«Fatima! Odgrni Sulejmana, da ga še enkrat vidimo,» je prosila Zajnab.

Fatima je odkrila spečemu obraz. Ležal je mirno in komaj opazno dihal. Nekaj otroškega je bilo zdaj na njegovem licu.

Deklice so strmele vanj z velikimi očmi. Halima je vtaknila četvorico prstov v usta in zagrizla vanje. Bilo ji je neskončno hudo.

Fatima ga je naglo spet zagrnila.

Skopljenci so vstopili in ga brez besede naložili na nosila. Prav tako tiho so spet odšli.

Komaj je padla zavesa za njimi, so bruhnile deklice v jok. Halima je vrisnila od bolečine in padla kakor kamen na tla.

* * *

Ko so črnci odnesli Jusufa, sta jokali samo Džada in mala Fatima. Sulejka je nemo spremljala z očmi njihov prihod in odhod. Ponos ji ni dal, da bi se bila sprostila.

«Zdaj je tudi tvoje slave konec,» jo je, ko so bile spet same, zbodla Hanafija. «Samo za eno noč si dobila moža. Zdaj si ga za vedno izgubila. Bolje je nam, ki ga sploh nismo imele.»

Sulejka ji je hotela odvrniti nekaj brezbrižnega. Toda bolečina jo je premagala, da se je zvila na tleh in zarila glavo v blazine.

«Brez srca si, Hanafija,» se je razjezila Asma.

«Saj nisem mislila tako.»

Šia je k Sulejki in jo pobožala po laseh. Tudi druge so prišle in jo skušale potolažiti. Toda Sulejka je jokala vse dotlej, da je zaspala.

* * *

Ko so skopljenci odšli z Ibn Tahirjem, je Mirjam pozvala deklice, naj gredo v svoje spalnice. Malo jih je bilo nocoj. Kajti one, ki so bile s Fatimo in Sulejko, so ostale v svojih paviljonih.

Tudi Mirjam je spala sama. A prav nocoj si je zaželela, da bi bila Halima s svojo ljubko zgovornostjo pri njej. Kdo ve, kako je prestala ta usodni večer? Kaj je bilo z ostalimi dekleti? S skrbjo je mislila nanje. Da bi že dočakala jutro! Težke misli so jo morile vse do zore.

* * *

Skopljenci so prinesli v klet svoje živo breme. Hasan jih je vprašal:

«Ali je vse v redu?»

«Vse je v redu, Seiduna.»

Položili so nosila v kletko. Trije poglavarji so stopili za njimi. Molče so čakali, da so jih nevidne roke črncev dvignile do pod vrha stolpa.

Zgoraj je Hasan odgrnil speče.

«Videti so močno utrujeni,» je šepnil Buzruk Umid.

Hasan se je nasmehnil.

«Spali bodo tja pozno v beli dan. Potem bo prišlo prebujenje. Tedaj se bo pokazalo, v koliko smo uspeli.»

Pustil je zaveso nad vhodom v celico privzdignjeno, da bi imeli mladeniči dovolj zraka. K vratom je postavil stražarja. Potem je odslovil prijatelja.

«Drugo dejanje naše tragedije je torej končano. Jutri na svidenje. Lahko noč.»

* * *

Spodaj v vrtovih so skopljenci ugašali in snemali svetilke. Nekatere so bile pregorele. Sem ter tja je zaplapolal plamen v noč. Luč za lučjo se je utrinjala. Zmerom temnejše je postajalo naokrog. Nočni metulji so splašeno frfotali nad glavami mož. Netopirji so se podili za zadnjim mrčesom. Iz gošče se je oglašal čuk. Prhanje geparda mu je odgovarjalo.

Zadnja svetilka se je utrnila. Bila je čudovita poletna noč s svojimi tisoč skrivnostmi. Na nebu so sijale zvezde, mežikale so in vztrepetavale, daljne, nerazrešljive uganke.

Mustafa je zakrožil baklo nad seboj, da se je razplamtela. Posvetil je predse z njo in šestorica skopljencev mu je sledila k čolnom.

(Nadaljevanje sledi)

TRST, nedelja
8. junija 1958
Leto XIV. - Št. 136 (3981)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 20 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 780, polletno 390, četrtletno 195 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60-KB-1-2-375

Objavljeni so sklepi zasedanja vodstva PSI

Za odločno borbo proti reakciji
Poziv PSDI, PRI in katoliški levici

Vse kaže, da socialdemokrati in republikanci ne bodo sprejeli Fanfanijevega vabila, in KD bo morala sestaviti novo vlado sama

(Od našega dopisnika)

RIM, 7. — Danes zjutraj so objavili poročilo o zasedanju vodstva PSI, v katerem se najprej poudarja, da povečanje glasov pri zadnjih volitvah potrjuje veljavnost politike beneškega kongresa ter hkrati navaja stranko, da pri tej politiki vztraja.

Kot je znano, je bil kongres PSI napovedan za februar prihodnjega leta in sedaj se govori, da bo morda celo že oktobra letos, vendar pa kaže, da bo pozneje, in sicer najbrž šele novembra ali decembra. Vsekakor je ta sklep posledica volilnih izidov.

V poročilu o sestanku je nadalje rečeno, da so «KD in PSDI spodbuditeli naklepi da se onemogoči samostojen položaj PSI in dokazali neutemeljenost komunističnih napadov, ki izhajajo iz mistične in enostranske zamisli razredne enotnosti, ker velja nekaj le tista enotnost, ki je rezultat notranje dialektike delavskega gibanja in socialnih borb ter priznanja kvalifikacijskih činiteljev delavskih strank pri iskanju lastne nacionalne samostojne demokratične poti v socializem, ki jo narekujejo zgodovinski pogoji naše države.» «Razkroj desnic, napredovanje PSI, povečanje glasov KPI, dejstvo, da so manjše stranke obdržale svoje pozicije, vse to kaže voljo najaktivnejšega dela države, ki zahteva politično obnovo, kar bo moral novi parlament upoštevati.»

Glede krščanske demokracije pa je v poročilu rečeno, da je povečanje demokristjanskih glasov posledica množičnega posega cerkve in pritiska državnega aparata. V tem leži nevarnost konservativne politike, «ki je kot v preteklosti zakrinkana s obrobnimi koncesijami, ki pa se ne dotaknejo stare družbene ureditve in slabšajo stare vladne metode.» Proti prevari take vrste bo PSI uporabila v parlamentu in državi vso svojo odločnost.

Velika odgovornost pada na socialdemokrate, na republikance in tudi na katoliško levico. Slepo njihovo sodelovanje z novim centrizmom bi pomagalo pri skrivanju dejanske narave konservativne politike in bi pripomoglo k socialni zaostalosti države, k oddaljevanju parlamenta od ljudstva in njegovih realnih problemov ter bi diskreditiralo republiške ustanove. «Posebno socialdemokrati morajo potegniti iz volitev nauk, da se stavir socialistične enotnosti ne služi z abstraktnimi formulami, temveč s sodelovanjem v množičnih akcijah in borbah proti bloku konservativnih interesov borbah, ki edine lahko razširijo in povečajo vpliv in prestiž socialistov med delavci in vsem prebivalstvom.»

Poročilo našteva glavna neodložljiva vprašanja, med katerimi so: izvajanje ustave, brezposelnost, pasivni kraji, reforma državne uredite, javno šolstvo, laičnost države, zunanja politika, kolektivna organizacija miru in razorožitev. «Spopadi in razgovori o teh problemih bodo imeli konkreten in pozitiven smisel.»

Glede francoskih dogodkov je rečeno v poročilu, da na dramatičen način zahtevajo upoštevanje nevarnosti, ki nenehno grozi parlamentarnemu režimu, kadar ga ne podpira demokratična politika. Zunanje parlamentarno lice, ki skriva odsotnost učinkovitega demokratičnega življenja in centristična politika, ki pušča vprašanja nedotaknjena, vodijo vedno, v tej ali oni obliki, v razkroj demokratičnih ustanov in v pustolovščino.

Saragat je v posebnem članku že odgovoril na sklepe vodstva PSI. Nennija obtožuje zaradi dvoličnosti in se sprašuje, «ali je alternativa PSI demokratična ali frontistična.» «Ali je to alternativa PSI - PSDI ali pa alternativa KPI - PSI in PSDI? Smo torej pred iskrenim pozivom, da se zgladi pot socialistične združitve na demokratični podlagi ali pa smo pred namenom, da onemogočimo vlado, da bi oslabili ustanove in našo stranko in končno, da bi napravili uslugo komunistom?» Saragat pripominja, da so Nennijeve izjave manj negativne od, na primer, izjav Lelia Bassa o enotnosti, ki je v «Unità» izjavil, da je potrebno enostavno sestaviti vlado s komunisti. «Če Basso tako govori, ki ni ortodoksni zagovornik povezave s KPI, temveč titovec ali gomulkijanec, potem si ni težko predstavljati kaj si mislijo avtentični zagovorniki povezave s komunisti, kakršni so Valori in drugi, ki so, tudi zaradi podpore Bassa, pravi gospodarji v PSI». Končno Saragat piše: «Če smo bili milostljivi do PSI, smo imeli za to razlog, ker smo upali, da bo odvzela glasove komunistom. Toda «fiasco» ni mogel biti bolj popoln. PSI ni komunistom odvzela niti enega glasu in se je zdebelila na stroške demokratičnih levičarskih strank». Končno Saragat ponavlja svoje stare pogoje za socialistično združitev, do katere mora priti na podlagi popolne ločitve od komunizma «na terenu politične svobode in socialne pravičnosti».

Splošno mnenje je, da Saragat čaka tudi na kongres PSI in da do tedaj PSDI ne bi smela pristati na Fanfanijev poziv za vstop v vlado. Podobno je tudi z republikanci, ker so z zadovoljstvom sprejeli sklepe vodstva PSI. Kot kaže danes, bo krščanska demokracija ostala sama in ni izključeno, da bo novo vlado moral sestavljati zopet stari Zoli.

A. P.

De Gaullu se mudi

(Nadaljevanje s 1. strani)

kazali. Nocojšnji «Monde» se sprašuje, kakšna je dejansko važnost teh organizmov in vezi, ki jih imajo z elementi policije in vojske.

Bivši minister Mitterand ki je predsednik socialistične zveze odpora, pa je sinoči ostro kritiziral De Gaulla, «ker je spremenil udar v Alžiriji v državni udar». Dalje je izjavil, da je bil upor vojske posledica dolgo pripravljane zarote «Medtem ko se povsod ponavlja, je pripomnil Mitterand, da je vojska kanalizirala upor, sem jaz med tistimi, ki pravijo, da to ni res. Upor je uspel samo, ker je vojska to hotela.»

Medtem pa je predstavnik alžirske narodnoosvobodilne fronte v Kairu izjavil, da bo fronta zadala nove hude udarce Francozom v Alžiriji kot odgovor na politiko De Gaulla. Dodal je, da bodo sile osvobodilne fronte udarile po Francozih v Alžiriji «z največjo silo».

Predstavnik je tudi izjavil: «Sedaj je jasno, da se bo alžirsko vprašanje ponovno načelo v glavni skupščini OZN na jesenskem zasedanju. To vprašanje se bo postavljalo na vsakem zasedanju OZN, dokler ne bo Alžirija dobila svoje neodvisnosti.»

Predstavnik je pripomnil, da se koordinacijski odbor pripravlja na obširno razpravo s tem v zvezi v skupščini OZN.

Hruščev je zaupal KP Bolgarije posebno nalogo v borbi proti ZKJ

V Sofiji je ponovno prišel do izraza velikobolgarski šovinizem in pretenzije Bolgarije na Makedonijo

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 7. — Sedmi kongres KP Bolgarije je po mnenju v Beogradu pokazal, da gre za organizirano gonjo proti Jugoslaviji in da so si organizatorji te gonje izmislili pravljico o jugoslovanskem revizionizmu samo zato, da bi pred lastnim narodom prikrili pravo bistvo gonje, da napadajo Jugoslavijo samo zato, ker vodi neodvisno in izvenblokovsko politiko. Nastop prvega tajnika KP Sovjetske zveze Hruščeva na kongresu, ki je svoj pozdravni govor posvetil skoro izključno napadom na ZKJ in socialistično Jugoslavijo, potrjuje mnenje, da je Hruščev prišel v Sofijo samo zato, da bi mobiliziral bolgarsko partijo za borbo proti ZKJ in ji zaupal posebno nalogo v tej borbi.

Jutrišnja «Politika» piše v zvezi z govori na kongresu KP Bolgarije, da so v Sofiji popolnoma pozabili na načela beograjske in moskovske deklaracije o nevmešavanju v notranje zadeve drugih, o enakopravnih odnosih in rehabilitirali kominformovsko politiko. Hruščev, ki je med drugim izjavil, da je bila resolucija Informbiroja pravilna, je pozabil, da je pred tremi leti na zemunskem letališču ob prihodu sovjetske državno - partijske delegacije v Beograd med drugim izjavil:

«Mi smo dobro proučili materiale, na katerih so temeljile obtožbe proti voditeljem Jugoslavije. Dejstva govorijo, da so te materiale izfabricirali sovražniki ljudstva, prezirani agenti imperializma, ki so se z goljufijo vrinili v vrste naše partije. Mi iskreno obžalujemo, kar se je dogodilo, in odklanjamo vse to, kar se je nakopičilo v tej dobi».

V protijugoslovanski gonji se je na sedmem kongresu KP Bolgarije ponovno pojavil velikobolgarski šovinizem in pretenzije Bolgarije na Makedonijo. «Zato so v luči teh dejstev, poudarja «Politika», prazne besede prvega tajnika KP Bolgarije Todora Živkova, «da se bodo tudi v bodoče trudili za izboljšanje odnosov z Jugoslavijo na državni liniji».

«Za vse posledice protijugoslovanske gonje, ki je prišla do izraza na kongresu KP Bolgarije, zaključuje «Politika», bodo pred mednarodnim delavskim gibanjem in pred lastnim ljudstvom, ki želi prijateljsko sodelovanje s socialistično Jugoslavijo, odgovorni izključno bolgarski voditelji, organizatorji sedanje gonje proti ZKJ in proti Jugoslaviji».

B. B.

—«—

Odgovor PSI na pismo CK KP SZ

RIM, 7. — Vodstvo PSI je danes odgovorilo na pismo CK KP SZ, v katerem se vse socialistične stranke pozivajo na obrambo miru. Točno besedilo pisma ni znano. Član vodstva PSI poslanec Mazzali je izjavil, da je v pismu med drugim rečeno, da se mir brani z ustvarjanjem določenih pogojev, med katerimi je tudi brezatomsko evropsko področje in olajšanje zedinjenja obeh Nemčij. Mazzali je izjavil dalje, da vsebuje odgovor tudi kritiko sovjetske politike, ki ni vedno odgovarjala perspektivam, ki jih je odprl 20. kongres KP ZSSR.

Mac Millan je ob odhodu v Washington predlagal generalu De Gaullu sestanek

Obljubil mu je tudi, da ga bo sproti obveščal o razgovorih z Eisenhowerjem - O prekinitvi jedrskih poizkusov

WASHINGTON, 7. — Britanski ministrski predsednik Mac Millan je prispel z letalom v Washington. Ne letališču ga je pozdravil državni tajnik Dulles, ki je bil ob slovesu predsednika nemške republike Heussa, ki je odhajal v Filadelfijo. Prihod Mac Millana nima uradnega značaja, ker se bodo njegovi razgovori z Eisenhowerjem pričeli šele v ponedeljek, jutri pa bo Mac Millan govoril na univerzi v Depauwu.

Britanski ministrski predsednik je prispel v Washington z zamudo 2 ur in pol, ker se je njegovo letalo kmalu po odletu iz Londona nekaj pokvarilo in se je bilo treba vrniti. Malenkostno okvaro so takoj popravili in letalo je zopet odletelo, medtem ko Mac Millan sploh ni izstopil.

Mac Millan je poslal generalu De Gaullu še eno pismo, v katerem mu sporoča, da ga bo v celoti obveščal o svojih razgovorih s predsednikom Eisenhowerjem v Washingtonu. To vest je sporočil diplomatični urednik «Daily Expressa». Baje je bilo to pismo poslano De Gaullu tajno pred tremi dnevi, in sicer z letalom v Alžir.

Po seji francoske vlade je minister za informacije Malraux potrdil, da je britanski ministrski predsednik predlagal De Gaullu, da bi se sestala. Tudi v Londonu uradno potrjujejo, da je Mac Millan poslal drugo osebno pismo De Gaullu. V tem pismu baje razpravlja o raznih vprašanjih in tudi o možnosti sestanka med obema. Vendar pa ni postavljen ne datum ne kraj morebitnega sestanka.

V zvezi z Mac Millanovim obiskom v ZDA piše «New York Herald Tribune», da se bodo njegovi razgovori v Washingtonu sukali okoli sledečih vprašanj: 1. Položaj v Franciji in njegov vplov na Zahod. 2. Možnosti sestanka najvišjih v luči «napredovanja» pri razgovorih med zahodnimi poslaniki in Gromikom. 3. Prekinitev poizkusov z jedrskim orožjem. 4. Položaj na Srednjem vzhodu in v Libanonu. 5. Sovjetski pritisk za povečanje trgovine med Vzhodom in Zahodom in pritisk zahodnih poslovnih krogov za omilitev prepovedi izvoza v vzhodnoevropske države. 6. «Precej dobre» možnosti, da kongres odobri sporočilo atomskih tajnosti zavezniškim državam.

V zvezi z zadnjo točko pravi list, da bi bile ZDA naklonjene prekinitvi poizkusov z jedrskim orožjem z začetkom prihodnjega leta, toda s pogojem, da «se sklene sporazum med Vzhodom in Zahodom in sporazumno z ameriškimi zavezniki».

Zato da Velika Britanija skupno z ZDA sporoči prekinitev poizkusov, pa bo treba počakati, da ameriški kongres dovoli, da se Veliki Britaniji sporočijo ameriške atomske tajnosti. Zato se ne predvideva skupna izjava o prekinitvi poizkusov med obiskom Mac Millana v Washingtonu. Mac Millan bo skušal dobiti zagotovilo od ameriške vlade, da ne bo sprejela nobenega sklepa, dokler ne bo kongres odobril spremembe zakona o atomskih tajnostih.

V Beli hiši se je medtem zvedelo, da bodo sredi prihodnjega tedna sporočili v Moskvo Eisenhowerjev odgovor na pismo Hruščeva, ki se tiče začetka tehničnih razgovorov o nadzorstvu nad prekinitvijo jedrskih poizkusov.

—«—

Danes volitve na Portugalskem

Prvič po l. 1926 opozicijski kandidat

LIZBONA, 7. — Jutri bodo na Portugalskem predsedniške volitve, prve po l. 1926, ko je vladnemu kandidatu postavljen protikandidat opozicije. Pri volitvah l. 1949 in 1951 sta se opozicijska kandidata umaknila še pred volitvami, češ da vlada ni dala potrebnih jamstev za zagotovitev zares svobodnih volitev.

Letos pa je general Delgado, neodvisni opozicijski kandidat, izjavil, da je sklenil iti do konca, čeprav je vlada delala težave med volilno kampanjo. Drugi opozicijski kandidat Arlindo Vincente pa je kandidaturo umaknil z željo, da bi se vsi glasovi opozicije zbrali za Delgada.

Kandidat nacionalne unije, politične organizacije, ki podpira režim Salazarja, ministrskega predsednika že od l. 1926, je admiral Americo Tomas, sedaj mornariški minister. Dosedanji predsednik pa je general Francisco Craivero Lopes.

Volilna kampanja, ki se je zaključila že v sredo, je bila zelo živa in večkrat tudi ostra. Policija je pri opozicijskih zborovanjih kaj pogosto intervenirala in večkrat zelo drastično, tako da je bilo tudi mnogo ranjenih.

Nekateri politični opazovalci so mnenja, da bodo te volitve brškone zadnje po neposrednem glasovanju. Salazar in nekateri ministri so v nekaterih govorih že namignili, da bo mogoče prihodnji predsednik izvoljen v korporativni zbornici (nekak senat) in poslanski zbornici.

—«—

NATO ne bo podprla indonezijskih upornikov

LONDON, 7. — V poučenih krogih zatrjujejo, da so države članice NATO sporazumno z Avstralijo in Novo Zelandijo sklenile podpirati indonezijsko vlado proti upornikom.

Pripominjajo, da so to sklenili po temeljiti proučitvi položaja in potem, ko je večina držav članic NATO prišla do zaključka, da je bolje «rešiti, kar se da rešiti» v indonezijski vladi, katera se zdi, da ni povsem komunistična».

Do tega zaključka pa so predvsem prišli, ker se je pokazalo da uporniki nimajo možnosti uspeha in bi zaradi tega bila vsaka pomoč, ki bi jim jo dajali, zaman. Zaradi tega «ni vredno tvegati kršitve mednarodnega prava».

V omenjenih krogih trdijo tudi, da bi bila Velika Britanija sedaj sporazumno z ostalimi državami NATO pripravljena razpravljati o pomoči indonezijski vladi.

Nespremenjen položaj v Libanonu

Štirje muslimanski sodniki suspendirani

Vlada je odredila aretacijo treh ravnateljev opozicijskih glasil, ki se niso pokoravali njenemu odloku, da bi prekinili izdajanje svojih listov

BEJRUT, 7. — Iz Tripolisa poročajo o novi bitki med vladnimi četami in uporniki. Redna vojska je uporabljala tanke in celo reakcijska letala. Bitka se je pričela ob 4.30. Reakcijska letala so včeraj zvečer in davi z mitraljezi streljala na staro mesto. Prvič, odkar trajajo neredi v Libanonu, uradniki «Irak Petroleum Company» davi niso mogli v službo, ker so bile borbe prav ob cesti, ki vodi iz predela, kjer ti uradniki stanujejo, h končni postaji petrolejskega voda.

Današnji dve eksploziji v trgovinskem centru Bejruta sta povzročili le nekaj škode, ne pa žrtev. Trgovci normalno nadaljujejo svoj posel.

Vlada je sklenila suspendirati štiri muslimanske sodnike, ki so obtoženi, da so se vmešavali v politiko. Suspenz ostane v veljavi, dokler disciplinsko razsodišče ne ugotovi, ali so krivi ali ne. Baje so sodniki dali protivladne izjave.

Odrejena je bila tudi aretacija ravnateljev treh opozicijskih listov, ki se niso pokoravali vladnemu odloku za prenehanje izdajanja omenjenih listov. Listi so namreč izhajali še naprej, ker se tiskarna, kjer se listi tiskajo, nahaja na muslimanskem področju, ki je pod nadzorstvom upornikov.

Glasnik libanonskega zunanjega ministrstva je izjavil, da delo Arabske lige v Bengaziju ni zadovoljilo upanja Libanona in zaradi tega je Libanon, ki želi zaščititi svoje življenjske interese, sklenil, da vztraja pri svojem protestu pri Varnostnem svetu Organizacije združenih narodov.

Uradno poročilo zanika trditve šefa obveščevalne službe ZAR Saada Afra, da je potovanje Sami Solha v Kairo l. 1954 imelo namen pridobiti pomoč Egipta za zrušenje Samunovega režima.

Saad Afra je včeraj govoril po radiu Kairo ter dejal, da bi morebitno izkrcanje tujih čet v Libanonu moglo izzvati svetovni konflikt. Dostavil je, da tuje sile že sedaj posegajo v libanonski konflikt, ko pošiljajo v Libanon orožje. Če pa bi se ta položaj razvil do tega, da bi se tuje čete izkrcale z namenom, da bi zatrle libanonsko ljudstvo, bi kriza prešla sedanje meje. Krajevno omejenih vojn sedaj ni več. Vsaka iskra bi lahko imela nepredvidene posledice in lahko bi zanetila vojno od večera do jutra.

Afra je potem dejal, da libanonsko vprašanje ne bo rešeno v Varnostnem svetu temveč v Libanonu med ljudstvom in vlado. Če pa bo libanonska vlada pri Varnostnem svetu skušala doseči, da bi posegle v libanonski spor imperialistične sile, se bo libanonsko ljudstvo postavilo po robu vsakemu poskusu, da se mu vsili določena vlada. Končno je Afra kritiziral De Gaullov predlog o integraciji Alžirije. Neodvisnost, je dejal, je zadnja sprejemljiva rešitev za alžirsko ljudstvo.

7 dni v svetu

(Nadaljevanje s 1. strani)

le zaprl vrata za vsako rešitev s pogajanji na podlagi alžirske neodvisnosti ter se ni oziral na priporočila Združenih narodov. Postavil se je tudi proti mednarodnemu javnemu mnenju, ki je naklonjeno alžirski neodvisnosti. Zato fronta meni, da gre De Gaulle po sledovih reakcionarjev v Alžiriji in s tem prevzema vso odgovornost za nadaljevanje vojne in za njeno morebitno razširitev na vso Severno Afriko.

Takoj po prihodu na oblast je De Gaulle poslal pismo tuniškemu predsedniku Burgibi in maroškemu kralju Mohamedu. V pismu pravi, da se bo zavzemal za prijateljske odnose z obema državama. Pri tem pravi, naj bi se na obeh straneh izogibali vsemu, kar bi lahko poslabšalo sedanji položaj. Zagotovil je tudi, da je v takem smislu dal navodila francoskim oblastem.

Burgiba in Mohamed sta na De Gaullovo pismo odgovorila s poudarkom, da tudi onadva želita dobre odnose in sodelovanje s Francijo. Toda to ne bo mogoče, dokler Francija ne prizna neodvisnosti Alžirije in ne umakne svojih čet iz Tunizije in Maroka.

Hruščev je odvrgel krinko

V preteklem tednu je Hruščev v svojem govoru na zasedanju CK KP Bolgarije v Sofiji močno napadel Jugoslavijo. Ponovil je vse do sedaj že znane fraze, ki jih uporabljajo v vzhodnoevropskih državah pri napadih na Jugoslavijo, in je celo dejal, da je bila resolucija Kominforma iz leta 1948 «v osnovi pravilna». Medtem pa je jugoslovanska vlada odgovorila na sporočilo o odpovedi izvajanja sporazuma o kreditih in opozorila sovjetsko vlado, da bo prisiljena zahtevati plačilo škode, če sovjetska in vzhodnonemška vlada ne bosta izpolnili sprejetih obveznosti.

Hruščev je s svojimi izjavami o resoluciji Kominforma torej zanikal vse, kar je bil izjavil 27. maja 1955 v Beogradu in kar je potrdil s svojim podpisom pod beograjsko in poznejšo moskovsko izjavo. V Beogradu je ob svojem prihodu izjavil, da so vsega napadanja na Jugoslavijo krivi «agenti imperializma, ki so se vrinili v sovjetsko partijo». Spričo tega se mora človek vprašati, ali so se morda tudi sedaj vrinili v sovjetsko partijo «agenti imperializma» in kako da Hruščev nenadoma z njimi sodeluje. Ne glede na to, da je bil tudi tedaj izgovor z agenti imperializma iz trte izvit, vendar pa moramo poudariti, da je takratna gonja bila predvsem v korist imperializmu in sovražnikom socializma, prav tako kakor sedanja nova gonja koristi samo imperialistom ter sovražnikom socializma in miru.

Hruščev je tudi očital Jugoslaviji, ker sklepa trgovinske in gospodarske sporazume z zahodnimi državami, zlasti pa z ZDA. Prav v tistih dneh pa je Hruščev poslal Eisenhowerju pismo, s katerim mu predlaga razširitev trgovine in gospodarskega sodelovanja med obema državama. Poleg tega naprosa ameriškega predsednika za dolgoročne kredite, s katerimi bi SZ kupila v ZDA razne orodne stroje. Mislimo, da k temu ni potreben komentar, nego samo pripomba, ki jo je dal predstavnik jugoslovanskega tajništva za zunanje zadeve, da je Hruščev moral nujno demantirati... Hruščeva.

Omenjeni predstavnik je na tiskovni konferenci omenil tudi napade kitajskega tiska na Jugoslavijo, ki ji očita celo pozitivno stališče, ki ga zavzema do Združenih narodov. Poudaril je, da tako stališče lahko povzroči resno zaskrbljenost glede orientacije Kitajske do vloge OZN. Pripomnil je, da imajo tako stališče do OZN kakor kitajski tisk najbolj reakcionarni krogi v svetu. Ali so se tudi v kitajsko partijo vrinili «agenti imperializma»?

Italija

Demokristjanski glavni odbor še vedno ni zasedal in zato tudi ni mogoče z večjo gotovostjo ugibati o sestavi nove vlode. Med prejšnjim tednom sma zvedeli le za mnenje vladnega podpredsednika in zunanjega ministra Pellе. V nekem članku je zapisal, da bi po njegovem morala biti nova vlada po starem receptu centristična kot nekoč z liberalci, socialdemokrati in republikanci, češ da je v izidih volitev nova samo pridobitev demokristjanskih glasov, ker očitno noče upoštevati napredovanja levice, zlasti PSI. Venčar se tudi njemu zdi, da je taka vlada nemogoča, in predlaga vlado desnega centra z liberalci ob zunanji podpori monarhistov. Vsi politični opazovalci so mnenja, da je Pella indirektno postavil sebe za predsedniškega kandidata take vlade, kot je prejšnji teden povedal Fanfani — prav tako posredno seveda — da bi rad sestavil vlado levega centra s PSDI in PRI. Prevladalo bo seveda mnenje Fanfanija, ki ima v glavnem odboru stranke poleg 170 pristašev svoje struje še pristaše «bazen», sindikaliste in bivše gronkijevce, medtem ko je pellovskih in andreottijevskih glasov in vseh ostalih desničarjev le 55.

Važen dogodek je tudi ukrep zakladnega ministra Medicija o znižanju obrestne mere na 3,50 odst. s 7. junijem letos. Minister je podpisal odlok na predlog guvernerja «Banca d'Italia» in znižanje bo veljalo tudi za zakladne bone, ki jih bodo izdali po omenjenem datumu. Razlog ukrepa je v dejstvu, da so v zadnjem času podobna znižanja izvedle skoro vse države, s katerimi sedi Italija v raznih gospodarskih evropskih organizmih. Vsekakor bo ukrep okrepil produkcijsko aktivnost in zmanjšal konkurenco inozemstva.

Obe delavski stranki sta imeli prejšnji teden sestanke svojih vodstev. KPI je že objavila zadevno poročilo, v katerem našteva devet glavnih programskih točk, ki jih volivci že dobro poznajo iz volilnega programa KPI. Novo je le to, da so sklenili predlagati sestanek vodstev PSI in KPI zaradi prihodnjih skupnih nastopov. PSI na predlog še ni odgovorila. Poročilo o zasedanju PSI pa objavljamo na drugem mestu, ker je bilo komaj včeraj objavljeno. Vsekakor je najvažnejša Nennijeva izjava, da mora PSDI ostati v opoziciji, če hoče obnoviti pogajanja za socialistično enotnost, in da nikakor ne pride v poštev vstop PSI v vlado, ker KD še ni zrela za sestavo kolikor toliko levičarskega programa.

Vzhod - Zahod

Kar se tiče odnosov med Vzhodom in Zahodom, naj omenimo da je Hruščev pred kratkim sporočil Eisenhowerju, da sovjetska vlada sprejme ameriške predloge, naj bi se v kratkem začeli tehnični razgovori med strokovnjaki glede nadzorstva nad ukinitvijo jedrskih poizkusov. Sovjetska vlada je sprejela tudi ameriški predlog za sklicanje konference o «nevtralizaciji» Antarktike.

Ameriški državni tajnik Dulles je na svoji tiskovni konferenci v petek izrazil zadovoljstvo nad tem in je pripomnil, da to lahko pomeni činitelj, temeljne važnosti in pripravi pot k takim sporazumom da bo manj verjeten nenaden napad» in da bo mogoče zmanjšanje oboroževanja. Pripomnil je, da ZDA ne izključuje možnosti sporazumov na nekaterih sektorjih, ker obstaja skupen teren. Dulles je dalje izjavil, da se je v zadnjih letih nevarnost vojne v svetu znatno zmanjšala, ter da je možnost izbruha atomske vojne samo teoretična možnost. Vendar pa je takoj dodal, da ni nobenega vzroka za sklicanje konference najvišjih na podlagi predlogov, ki jih postavlja Sovjetska zveza. Pripomnil je, da ne vidi nobenega elementa v sedanjih pripravljalnih razgovorih, ki bi upravičil sestanek na najvišji stopnji.

Kakor vidimo, je možnost sklicanja take konference še daleč, ker ZDA vztrajajo na svojem stališču, ki je za Sovjetsko zvezo nesprejemljivo. Poleg tega pa izkoriščajo sedaj ZDA tudi sovjetsko neiskrenost politiko do Jugoslavije, ki dokazuje, da se SZ ne drži svojih obveznosti in da se grobo vmešava v notranje zadeve Jugoslavije. Na Zahodu izkoriščajo to s poudarjanjem da se ne morejo zanesti, da bo sovjetska vlada spoštovala svoje obveznosti. Tako torej sovjetska vlada s svojo nenačelno politiko do Jugoslavije samo koristi nasprotnikom mednarodnega sporazumevanja.

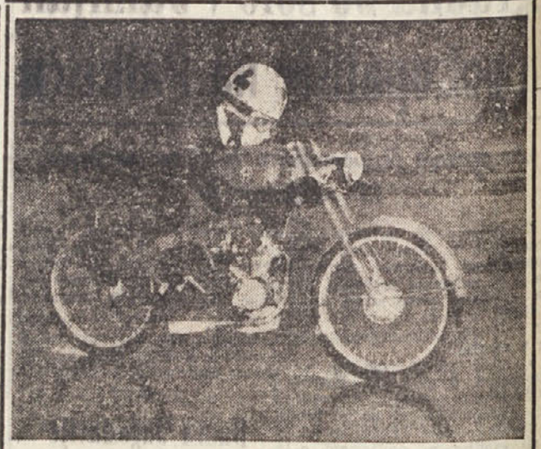

MOTOM 48

si je 3. in 4. aprila navzlic vremenskim neprilikam priborila na dirkališču v Monzi sledečih

5 SVETOVNIH REKORDOV

Kilometer s startom z mesta
s hitrostjo km/h 82,436
prejšnji rekord km-h 76

1000 km v 11 urah 29'4" s povprečno hitrostjo km/h 87,073
prejšnji rekord km-h 69

12 UR km 1047,592 s povprečno hitrostjo km/h 87,299
prejšnji rekord km-h 69,700

24 UR km 2135,985 s povprečno hitrostjo km/h 88,832
prejšnji rekord km-h 66,400

24 UR KATEGORIJE 100 KUB.
prejšnji rekord km-h 80,700

NAJHITREJŠI KROG s povprečno hitrostjo 103 km na uro

Zastopnik: MOTO GILERA — DOBAVE ZA MOTORJE PRITIKLINE in nadomestne dele za vse motorje

MOSCHION & FRISORI
TRST, Ul. Valdirivo 36 in Ul. XXX. Ottobre 11 - Tel. 23-475

AUTOVIE CARSICHE

PROGA TRST - BAZOVICA - PADRICE - GROPADA - TREBCE

Odhodi s postaje Trg Libertà in Stara mitnica
OB DELAVNIKIH: ob 7.30, 8.15, 9.30, 10.15, 11., 12., 13.10, 14., 15., 16., 16.50, 17.30., 18., 18.50, 19.50, 20.40, 22.40.
OB PRAZNIKIH: ob 7.25, 8.30, 10., 11., 12.30, 13.10, 13.50, 14.30, 15., 15.30, 16., 16.30, 17., 17.30, 18., 18.30, 19., 19.45, 20.30, 22.30, 24.

PROGA TRST - BLOK FRNETICI

Odhod s Trga Libertà
OB DELAVNIKIH: ob 7.30, 10.15, 13.10, 15, 18.00.
OB PRAZNIKIH: ob 7.25, 8.30, 10, 11, 12.30, 13.10, 13.50, 14.30, 15, 15.30, 16, 16.30, 17, 17.30, 18, 18.30, 19, 19.45, 20.30, 22.30.

Odhod s Frnetičev
OB DELAVNIKIH: ob 8.20, 10.50, 14.05, 15.40, 18.55.
OB PRAZNIKIH: ob 8, 9.10, 10.50, 11.40, 13.20, 14, 14.20, 15.15, 15.30, 15.50, 16.20, 16.50, 17.35, 18, 18.50, 19.20, 19.50, 20.20, 20.50, 21.45, 23.10.

PROGA TRST - BLOK PESEK

Odhod s Trga Libertà
OB DELAVNIKIH: ob 7.45, 13.10, 17.30.
OB PRAZNIKIH: ob 11.30, 17.30.

Odhod s Peska
OB DELAVNIKIH: ob 8.20, 13.50, 18.05.
OB PRAZNIKIH: ob 12.05, 18.05.

PROGA TRST - KOZINA - HERPELJE

Odhod s Trga Libertà ob 7.30 in 13.10. Iz Herpelj ob 9. uri in 14.30. — Vožnje vsako soboto.

PROGA TRST - DOMJO - BOLJUNEC - DOLINA - PREBENEG

Odhod s Trga Stare mitnice
OB DELAVNIKIH: ob 6.35, 7.25, 10.20, * 12.05, 13.05, * 16.35, 17.05,* 18.05, 18.35, 19.20, 20.45, 22.35.
OB PRAZNIKIH: ob 9.05, 10.35, 12.35*, 14.30, 16.05, 17.05, 18.15, 19.35, 20.40, 22.05
N. B. * Samo ti avtobusi vozijo do Prebenega, drugi se ustavijo v Dolini.

PROGA TRST - DOMJO - RIČMANJE

Odhodi s postaje na Trgu Stare mitnice
OB DELAVNIKIH: ob 7.35, 10.35, 12.20, 13.35, 18.05, 19.20,
OB PRAZNIKIH: ob 9.35, 14.05, 16.20, 19.35, 22.50.

PROGA TRST - ADAMIČ - MAČKOVLJE

Odhodi s postaje na Trgu Stare mitnice
OB DELAVNIKIH: ob 11., 13.30.
OB PRAZNIKIH: ob 13., 22.30.

PROGA TRST - OSP - MAČKOVLJE

Odhodi s Trga Libertà
OB DELAVNIKIH: ob 18.15.
OB PRAZNIKIH: ob 18.30.

PROGA TRST - PODLONJER - LONJER

Odhodi s postaje na Trgu Stare mitnice
OB DELAVNIKIH: od 6.00 ure zjutraj dalje vsake četrt ure do 22.30, in vsake pol ure do 24.00; zadnji v Lonjer ob 20.27 iz PODLONJERJA.
OB PRAZNIKIH: od 6.30 ure zjutraj dalje vsake četrt ure do 23.45, zadnji v Lonjer 23.30 iz PODLONJERJA.

Opravljamo prevoze blaga za tretje z lahkimi in težkimi kamioni ter avtocisternami tudi v inozemstvo. Za informacije kličite telefonski št. 36-794 in 55-378.
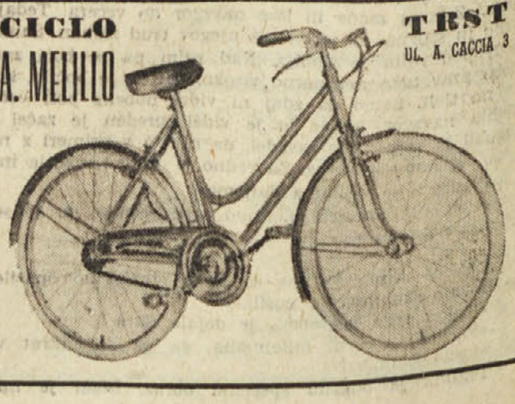
CICLO A. MELILLO TRST UL. A. CACCIA 3